

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

**ÇOCUKLU ve ÇOCUKSUZ ÇİFTLERİN EVLİLİK UYUMU
ÇİFT UYUMU ve CİNSEL DOYUMLARININ
KARŞILAŞTIRILMASI**

CANSU ASLAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

LEFKOŞA

2018

**ÇOCUKLU ve ÇOCUKSUZ ÇİFTLERİN EVLİLİK UYUMU
ÇİFT UYUMU ve CİNSEL DOYUMLARININ
KARŞILAŞTIRILMASI**

CANSU ASLAN

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ DANIŞMANI
Doç. Dr. İrem ERDEM ATAĞ

LEFKOŞA

2018

KABUL ve ONAY

Cansu Aslan tarafından hazırlanan “Çocuklu ve Çocuksuz Çiftlerin Evlilik Uyumu Çift Uyumu ve Cinsel Doyumlarının Karşılaştırılması” başlıklı bu çalışma, 26/09/2018 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Yeterlik Tezi olarak kabul edilmiştir.

JÜRİ ÜYELERİ

Doç. Dr. İrem Erdem ATAK (Danışman)

Yakın Doğu Üniversitesi Psikoloji Bölümü

Yrd. Doç. Dr. Ezgi ULU (Başkan)

Yakın Doğu Üniversitesi Psikoloji Bölümü

Yrd. Doç. Dr. Ayhan Çakıcı EŞ

Yakın Doğu Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü

Sosyal Bilimler Enstitüsü Onayı

Prof. Dr. Mustafa SAĞSAN

Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin, tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt ederim. Tezimin kağıt ve elektronik kopyalarının Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

- ☐ Tezimin tamamı heryerden erişime açılabilir.
- ☐ Tezim sadece Yakın Doğu Üniversitesinde erişime açılabilir.
- ☐ Tezimin iki (2) yıl süre ile erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde tezimin tamamı erişime açılabilir.

Tarih

İmza

Ad Soyad

TEŞEKKÜR

Bu araştırmanın ilerlemesi, yönlendirilmesi, değerlendirilmesi ve yazımı aşamasında bana bilgi ve tecrübesiyle yol gösterendanişman hocam Doç. Dr. İrem ERDEM ATAK'A; çalışmamın istatistik veri analizi kısmında yardımını esirgemeyen arkadaşım ve meslektaşım Uzm. P sk. Elif KURTULUŞ'A; ders dönemlerim ve tüm süreç boyunc a yanımda olan dostum Gizem AKTAŞ'A; maddi ve manevi desteklerinden dolayı aileme; babam Zafer ASLAN ve annem Nuran ASLAN'A teşekkür ederim.

Cansu ASLAN, 2018

ÖZ

ÇOCUKLU ve ÇOCUKSUZ ÇİFTLERİN EVLİLİK UYUMU ÇİFT UYUMU ve CİNSEL DOYUMLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Bu çalışma, çocuklu ve çocuksuz evli bireylerde evlilik uyumu, çift uyumu ve cinsel doyum arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamıştır. 100 katılımcının anket çalışması doğrultusunda incelenen değişkenler doğrultusunda bulgular elde edilmiştir.

Katılımcıların anonim olarak yanıt verdikleri soru formları “Demografik Bilgi Formu”, “Evlilik Uyumu Ölçeği”, “Çift Uyumu Ölçeği” ve “Golombok Rust Cinsel Doyum Ölçeği – Kadın ve Erkek Formları”dır. Araştırma değişkenlerine ilişkin veriler elde etmek amacıyla kullanılan anketlerin alt boyutları demografik değişkenlerle karşılaştırılmış; alınan skorların farklılaşma düzeyleri incelenmiştir. Ayrıca, evlilik uyumu, çift uyumu ve cinsel doyum arasındaki ilişki hem kadın hem de erkek katılımcılar için ayrı ayrı incelenmiştir.

Araştırmada elde edilen sonuçlara göre, demografik değişkenlere göre evlilik uyumu ve çift uyumunun anlamlı düzeyde farklılaştığı sonucu elde edilmiştir. Ayrıca, kadınlar için çift uyumu alt boyutlarından duyguları ifade edebilme alt boyutunun cinsel doyum alt boyutları ile anlamlı korelasyonu olduğu saptanmıştır. Araştırmada elde edilen bulguların, toplumda önemli bir kavram olan evlilik ve ilişkili faktörlerin incelenmesi, gereken hususta yapılacak müdahalelerin yapılandırılmasında katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çift Uyumu, Evlilik Uyumu, Cinsel Doyum

ABSTRACT

COMPARISON OF COUPLES WITH AND WITHOUT CHILDREN, IN THEIR MARITAL FIT, COUPLE FIT AND SEXUAL SATISFACTION LEVELS

This study aimed to examine the relationship among marital adjustment, dyadic adjustment, and sexual satisfaction of married individuals having children and not having any. For this study, 100 participants filled out survey forms related to research variables anonymously.

The measurement instruments used for data collection included “Demographic Information Form”, “Marital Adjustment Questionnaire”, “Dyadic Adjustment Questionnaire”, and “Golombok Rust Sexual Satisfaction Scale – Male and Female Forms”. Descriptive, comparative, and correlation analyses were conducted for examining results related to research variables. Correlation analyses of research variables were done separately for females and males. Based on the results of the study, significant differences found in the scores of marital adjustment, dyadic adjustment, and sexual satisfaction. Additionally, for females, expressing emotions, which is one of the subscales of dyadic adjustment were found as significantly correlated with sexual satisfaction subscales.

The findings of this study is prominent in terms of contributing insights about marriage, which can be considered as a critical aspect of society. Besides, the results can be also contributive in terms of structuring effective prevention and further research about these research variables.

Keywords: Dyadic Adjustment, Marital Adjustment, Sexual Satisfaction

İÇİNDEKİLER

KABUL ve ONAY

BİLDİRİM

TEŞEKKÜR.....iii

ÖZ.....iv

ABSTRACT.....v

İÇİNDEKİLER.....vi

KISALTMALAR.....x

TABLolar DİZİNİ.....xi

1.BÖLÜM.....1

GİRİŞ.....1

1.1. Problem Durumu.....2

1.2. Araştırmanın Amacı.....3

1.3. Araştırmanın Önemi.....3

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları.....4

2.BÖLÜM.....5

KURAMSAL ÇERÇEVE İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....5

2.1. Evlilik ve Evlilik Kuramları.....5

2.1.1. Evlilik Tanımları.....5

2.1.2. Sevginin Evrimi Kuramı.....6

2.1.3. Bağlanma Kuramı.....7

2.1.4. Sosyal Mübadele Kuramı.....	8
2.1.5. Üçgen Sevgi Kuramı.....	9
2.2. Evlilik Uyum ve Evlilik Doyumu.....	10
2.2.1. Evlilik Uyum: Tanımı ve Kapsamı.....	10
2.2.2. Evlilik Doyumu: Tanımı ve Kapsamı.....	11
2.2.3. Evliliğin Kalitesi.....	12
2.2.4. Sağlıklı ve Sağlıksız Evlilik.....	13
2.2.5. Evlilik Uyum Evlilik Doyumu ve Evlilik Kalitesini Etkileyen Faktörler.....	14
2.2.6. Evlilik Uyum ve Evlilik Doyumunu Ölçmek Üzere Yapılan Ölçek Çalışmaları.....	17
2.3. Evlilikte Çift Uyum.....	18
2.3.1. Çift Uyum: Tanımı ve Kapsamı.....	18
2.3.2. Çift Uyumunu Etkileyen Faktörler ve Çiftler Uyum Ölçeği.....	19
2.4. Evlilikte Cinsellik ve Cinsel Doyum.....	20
2.4.1. Cinsellik Tanımları.....	20
2.4.2. Cinsellik Alanında Yapılan Araştırmalar.....	22
2.4.3. Cinsellik ve Cinsel Gelişim İle İlgili Kuramlar.....	24
2.4.4. Cinsel Doyum: Tanımı ve Kapsamı.....	25
2.4.5. Cinsel Doyumu Etkileyen Faktörler.....	26
2.4.6. Cinsel Doyumu Ölçmek İçin Geliştirilen Ölçekler.....	27
 3.BÖLÜM.....	 28
ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	28
3.1. Araştırma Modeli.....	28
3.2. Evren ve Örneklem.....	29
3.3. Veri Toplama Teknikleri ve Araçları.....	29

3.3.1. Demografik Bilgi Formu.....	29
3.3.2. Evlilikte Uyum Ölçeği.....	30
3.3.3. Çift Uyum Ölçeği.....	30
3.3.4. Golombok- Rust Cinsel Doyum Ölçeği.....	30
3.4. Verilerin Toplanması.....	30
3.5. Verilerin Analizi.....	31
 4.BÖLÜM.....	 32
BULGULAR ve YORUM.....	32
4.1. Demografik Değişkenlerin Betimleyici İstatistikleri.....	32
4.2. Evlilik Uyumu ve Çift Uyumunun Demografik Değişkenlere Göre Karşılaştırılması.....	34
4.3. Cinsel Doyumun Kadın ve Erkeklerde Demografik Değişkenlere Göre Karşılaştırılması.....	43
4.4. Kadın ve Erkeklerin Evlilik Uyumu, Çift Uyumu ve Cinsel Doyum Alt Boyutları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.....	61
 5.BÖLÜM.....	 65
TARTIŞMA.....	65
5.1. Evlilik Uyumu ve Çift Uyumunun Demografik Değişkenlerle Olan İlişkinin Tartışılması.....	65
5.2. Kadın ve Erkek Katılımcıların Cinsel Doyum Alt Boyutlarının Demografik Değişkenlerle Olan ilişkisinin Tartışılması.....	69
5.3. Kadın ve Erkek Katılımcıların Evlilik Uyumu Çift Uyumu ve Cinsel Doyum Alt Boyutlarının Arasındaki İlişkinin Tartışılması.....	72
 6.BÖLÜM.....	 75
SONUÇ ve ÖNERİLER.....	75

KAYNAKÇA.....	77
EKLER.....	86
Ek 1: Araştırmanın Aydınlatılmış Onam Formu.....	86
Ek 2: Demografik Bilgi Formu.....	88
Ek 3: Evlilikte Uyum Ölçeği.....	89
Ek 4: Çiftler Uyum Ölçeği.....	91
Ek 5: Golombok- Rust Cinsel Doyum Ölçeği Kadın Formu.....	93
Ek 6: Golombok- Rust Cinsel Doyum Ölçeği Erkek Formu.....	95
ÖZGEÇMİŞ.....	97
İNTİHAL RAPORU.....	98
ETİK KURUL ONAYI.....	106

KISALTMALAR

WHO	World Healt Organization
EUÖ	Evlilik Uyum Ölçeği
EYÖ	Evlilik Yaşam Ölçeği
ÇUÖ	Çift Uyum Ölçeği
YDÖ	Yaşam Doyum Ölçeği
İYÖ	İlişkilerde Yükleme Ölçeği
GRCDÖ	Golombok- Rust Cinsel Doyum Ölçeği
KCDÖ	Keçe Cinsel Doyum Ölçeği
YCDÖ	Yeni Cinsel Doyum Ölçeği

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1. Demografik Değişkenlerin Betimleyici İstatistikleri	32
Tablo 2. Çocuk Sahibi Olma Değişkenine Göre Evlilik Uyumu ve Çift Uyumu Alt Boyutlarının İncelenmesi.....	34
Tablo 3. Evlilik Yaşı Değişkenine Göre Evlilik Uyumu ve Çift Uyumu Alt Boyutlarının İncelenmesi.....	35
Tablo 4. Evlilik Süresi Değişkenine Göre Evlilik Uyumu ve Çift Uyumu Alt Boyutlarının İncelenmesi.....	36
Tablo 5. Çalışma Durumu Değişkenine Göre Evlilik Uyumu ve Çift Uyumu Alt Boyutlarının İncelenmesi.....	36
Tablo 6. Eğitim Durumu Değişkenine Göre Evlilik Uyumu ve Çift Uyumu Alt Boyutlarının İncelenmesi.....	37
Tablo 7. Aile Tipi Değişkenine Göre Evlilik Uyumu ve Çift Uyumu Alt Boyutlarının İncelenmesi.....	38
Tablo 8. Evlenme Şekli Değişkenine Göre Evlilik Uyumu ve Çift Uyumu Alt Boyutlarının İncelenmesi.....	39
Tablo 9. Çocuk Sayısı Değişkenine Göre Evlilik Uyumu ve Çift Uyumu Alt Boyutlarının İncelenmesi.....	40
Tablo 10. Ebeveynlerinin Evliliklerinin Katılımcılar Tarafından Değerlendirilmesi Değişkenine Göre Evlilik Uyumu ve Çift Uyumu Alt Boyutlarının İncelenmesi.....	41
Tablo 11. Kronik Rahatsızlık Değişkenine Göre Evlilik Uyumu ve Çift Uyumu Alt Boyutlarının İncelenmesi.....	42
Tablo 12. Yaş Grupları Değişkenine Göre Evlilik Uyumu ve Çift Uyumu Alt Boyutlarının İncelenmesi.....	42
Tablo 13. Kadınların Cinsel Doyum Alt Boyutlarının Çocuk Sahibi Olma Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	43
Tablo 14. Kadınların Cinsel Doyum Alt Boyutlarının Çalışma Durumu Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	44
Tablo 15. Kadınların Cinsel Doyum Alt Boyutlarının Aile Tipi Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	45

Tablo 16. Kadınların Cinsel Doyum Alt Boyutlarının Kronik Rahatsızlık Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	46
Tablo 17. Kadınların Cinsel Doyum Alt Boyutlarının Yaş Grupları Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	46
Tablo 18. Kadınların Cinsel Doyum Alt Boyutlarının Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	47
Tablo 19. Kadınların Cinsel Doyum Alt Boyutlarının Evlilik Yaşı Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	48
Tablo 20. Kadınların Cinsel Doyum Alt Boyutlarının Evlilik Süresi Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	49
Tablo 21. Kadınların Cinsel Doyum Alt Boyutlarının Evlenme Şekli Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	50
Tablo 22. Kadınların Cinsel Doyum Alt Boyutlarının Ebeveynlerinin Evliliklerinin Kadın Katılımcılar Tarafından Değerlendirilmesi Değişkenine Göre Karşılaştırılması	51
Tablo 23. Erkeklerin Cinsel Doyum Alt Boyutlarının Çocuk Sahibi Olma Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	52
Tablo 24. Erkeklerin Cinsel Doyum Alt Boyutlarının Aile Tipi Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	53
Tablo 25. Erkeklerin Cinsel Doyum Alt Boyutlarının Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	54
Tablo 26. Erkeklerin Cinsel Doyum Alt Boyutlarının Evlilik Yaşı Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	55
Tablo 27. Erkeklerin Cinsel Doyum Alt Boyutlarının Yaş Grupları Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	56
Tablo 28. Erkeklerin Cinsel Doyum Alt Boyutlarının Evlilik Süresi Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	56
Tablo 29. Erkeklerin Cinsel Doyum Alt Boyutlarının Çocuk Sayısı Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	57
Tablo 30. Erkeklerin Cinsel Doyum Alt Boyutlarının Evlenme Şekli Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	58
Tablo 31. Erkeklerin Cinsel Doyum Alt Boyutlarının Ebeveynlerinin Evliliklerinin Erkek Katılımcılar Tarafından Değerlendirilmesi Değişkenine Göre Karşılaştırılması	59

Tablo 32. Kadınların Evlilik ve Cinsellik Değişkenleriyle İlgili Alt Boyutlarının Korelasyon Analizi	61
Tablo 33. Erkeklerin Evlilik ve Cinsellik Değişkenleriyle İlgili Alt Boyutlarının Korelasyon Analizi	63

1.BÖLÜM

GİRİŞ

Evlilik; tarih boyunca süregelen, tüm toplumlarda var olan, evrensel, eş seçimi ile birlikte insan hayatındaki etkisi büyük önemli kararlardan biri ve hatta en önemli insan ilişkisidir. Evlilikle birlikte kişilerin hayatında değişimler meydana gelir. Evlilik iki kişinin bir araya gelerek, bundan sonraki hayatlarını birlikte geçirme isteklerini, bir aile kurma, isteğe bağlı olarak da neslin devamını getirmeyi amaçladıkları, yaşadıkları toplum ve kültürün de etkisiyle söyleme biçimleridir.İki insan arasındaki anlaşmadır (Rauch, 2004).Evlilik neslin devamı ve cinselliğin legalleşmiş halidir. Karşılıklı tutum ve davranışlara göre değişen; kişilerin sosyal, psikolojik, kültürel ve mutluluk gibi beklentilerine cevap bulabileceği bir anlaşmadır. Aynı zamanda çok yönlü olup, kişilerin gelecek kurma odaklı hareket ettiği, ödev ve de sorumluluklarının olduğu bir süreçtir. Evlilik eşler arasındaki bağlanma sözleşmesidir (Cott, 2002).

Tarih boyunca meydana gelmiş ve hatta günümüzde de mevcudiyetini koruyan birçok evlilik çeşidi vardır. Bunlar; tanışıp anlaşarak evlenme, görücü usulü ile evlenme, kız kaçırma, akraba evlilikleri, başlık parası karşılığı evlenme, kuma, beşik kurtma, ölen kardeş eşi ile evlenme, iç güveyi ve çok eşli evlilik şeklinde sıralanabilir. Hatta günümüzde çok sık karşılaşılabileceğimiz bir çeşidi olan; televizyon evliliği. Bu evlilikler; oturulan yer, eş sayısı, eş seçimi, kültür, popüler kültür, toplum değerleri ve ahlak anlayışına göre farklılıklar göstermiştir.

Evlilik, birçok kavramı içinde barındıran komplike bir yapıdır. Kişiler arası iletişim, etkileşim, paylaşım, değer yargıları, problemlere yaklaşım tarzları, karşılıklı memnuniyet, adapte olabilme, ilişkilerini değerlendirebilme ve hatta bu değerlendirmeyi yaparken seçtikleri dil dahi bireylerin evlilik ilişkisi hakkında ipuçları verebilir. (Le Masters, 1957).

Değişen yaşam koşulları, tarihsel gelişim, kişiliğin ve insanlığın gelişimi her daim devam etmiş ve etmektedir. Oluşan bu değişimle gelen gelişim; evlilik ilişkisini de bilimsel bir yolla araştırmayı beraberinde getirmiştir. Uzun yıllardan bu yana evlilik ve evlilik ilişkisi hakkında birçok araştırma ve çalışma yapılmıştır. Yapılan araştırmalarla birlikte evlilik ilişkisinden bahsederken daha belli ana başlıklardan bahsetmek de mümkündür. Bunları; evlilik uyumu, evlilik doyumu, çift uyumu, cinsellik ve cinsel doyum, evlilik bütünlüğü, evlilik kalitesi olarak sıralayabiliriz. Yapılan çalışmalardan birinde; evliliğin bireyler üzerindeki olumlu etkisine değinilmiş; bireylerde, evli olma halinin hastalık yahut ölüm oranlarını düşürdüğü sonucuna varılmıştır (Ross- Alla, 2009; H ünler ve Gençöz, 2003). Buradan hareketle sağlıklı evlilikler yaşayan bireylerin yaşam kalitesinin de artış gösterdiği düşünülebilir. Bir diğer çalışmada evlilik uyumunun altı çizilmiş; uyum bileşeninin, ilişkinin temel taşlarından olduğu savunulmuş ve buna istinaden çiftler arasındaki ilişki ve çatışma doğurabilecek öğeler incelenmiştir (Spanier, 1976). Evliliğin önemli bir diğer bileşeni olan cinsellikle ilgili de benzer araştırma ve çalışmalar yapılmıştır (Ivy ve Memphis, 2007).

“Çocuklu ve Çocuksuz Çiftlerin Evlilik Uyumu Çift Uyumu ve Cinsel Doyumlarının Karşılaştırılması” başlığını taşıyan bu çalışmada; evliliğin alt bileşenlerinin (uyum, doyum, cinsellik) demografik özelliklerle (yaş, evlilik yaşı, eğitim düzeyi, çalışma durumu, evlilik süresi, çocuk sahibi olup olma durumu, iletişim vs .) olan ilişkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.

1.1. Problem Durumu

Evli çiftlerin evlilik uyumu, çift uyumu ve cinsel doyumları demografik değişkenlere göre farklılık göstermektedir. Bu bağlamda evlilikler ve evliliğin bileşenleri de değişkenlik göstermektedir. Araştırmanın yola çıktığı çocuk faktörü ve çocuk sayısının evlilik ve çift uyumuna, cinsel doyuma etkisi evliliğin önemli unsurlarından sayılabilir. Kimi evlilik ilişkisinde çocuğun varlığı evliliği olumlu etkilerken, kimi evliliği olumsuz etkilemektedir. Kimi evliliği ise herhangi bir anlamda etkilememektedir. Evlilik uyumu ve çift uyumunda çiftler arası iletişim, anlayış ve ortak paylaşımlar da önemli unsurlardandır. Bu unsurları barındıran evlilik ilişkilerinin daha uyumlu olduğu söylenebilir. Evlilikte cinsellik de aynı şekilde birçok değişken tarafından etkilenen bir unsurdur. Cinsellik deneyimlerini olumlu

nitelendiren çiftlerin evlilik uyumlarının da yüksek olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle bu çalışmada evliliğin bileşenleri, birbiri ile etkileşimleri, demografik değişkenlerle ilişkileri; evlilik uyumu, çift uyumu ve cinsel doyumun birbiri ile olan ilişkisi incelenmiştir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, evli ve çocuk sahibi çiftlerle; evli ve çocuk sahibi olmayan çiftlerin; evlilik uyumu, çift uyumu ve cinsel doyumlarının incelenmesi ve karşılaştırılmasıdır. Araştırma kapsamında aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Evlilik uyumu, çift uyumu ve cinsel doyum ile demografik değişkenler (yaş, cinsiyet, eğitim durumu, çalışma durumu, evlilik yaşı, evlilik süresi, evlenme şekli, aile tipi, ebeveynlerinin evliliklerini değerlendirme, herhangi kronik ve psikolojik bir rahatsızlığın varlığı) arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
2. Bireylerin, evlilik uyu mu, çift uyumu ve cinsel doyumları ile çocuk faktörü arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
3. Bireylerin, evlilik uyumu, çift uyumu ve cinsel doyumları ile çocuk sayısı arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
4. Kadın katılımcıların cinsel doyumlarının, demografik değişkenlerle anlamlı bir ilişkisi var mıdır?
5. Erkek katılımcıların cinsel doyumlarının, demografik değişkenlerle anlamlı bir ilişkisi var mıdır?
6. Bireylerin, evlilik uyumu ve çift uyumlarının; cinsel doyumları ile anlamlı bir ilişkisi var mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Yapılan bu araştırma, tarih boyunca tüm toplumlarda önemli olmuş ve devamlılığını sürdüren evlilik kurumunu ve evlilik ilişkisinin bileşenlerini daha iyi kavrayabilmek adına yapılmıştır. Bu araştırma ile uyum, doyum, ka lite, cinsellik, cinsel doyum, evlilik bütünlüğü gibi kavramlar ve bu kavramların evlilikle ilişkisel bağı üzerinde durulmuştur. Yapılan literatür araştırmasında, evlilik uyumu, çift uyumu ve cinsel doyum alt boyutlarının demografik değişkenlerin her biri ile ilişkisini inceleyen bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Evliliğin önemli

yapı taşlarından olan cinsellik ve cinsel doyum, eşlerin cinsel zevk, heyecan ve duygularının, bedensel ve psikolojik olarak ortaya çıkması ve bu duyguları ifade ediş biçimidir (Miller, 2001). Yapılan literatür araştırmasında cinsellik ile ilgili çok az çalışmaya rastlanmıştır. Bu durumun mahrem bir konu olması ya da kişilerin cinsellik hakkında konuşma fikrine alışkın olmadıklarından kaynaklandığı düşünülmektedir. Bu sebeple yapmış olduğumuz araştırmanın literatürde cinsellik ile ilgili çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Literatür araştırmasında evlilik uyumu ve evlilik doyum kavramlarının nasıl tanımlanacaklarının bilinmeyişiinden doğan bir kavram kargaşası sebebiyle sıklıkla birbirine karıştırıldığı göze çarpmaktadır (Yılmaz, 2001). Bunun yanı sıra benzer kavramlar olsalar dahi, farklı anlam ve içeriklere sahip olduklarını savunan çalışmalara da rastlanmıştır (Koçak, 2009; Kahveci, 2016). Yapmış olduğumuz araştırmada evlilik uyumu ve evlilik doyum kavramları birbiri ile iç içe; fakat farklı kavramlar olarak ele alınmıştır. Evlilikle ilişkili faktörlerin incelenmesine, gereken yerlerde belli müdahalelerin yapılabilmesine; bu iki kavramı farklı şeklide ele alan çalışmacılara ve literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Yapmış olduğumuz araştırma, en az bir yıl evli olma koşulu ile, çocuklu ve çocuksuz çiftler araştırma sürecine katkı sağlayacak bilgilerinin toplanmasında kullanılan demografik bilgi formu, evlilik uyum ölçeği, çift uyum ölçeği ve cinsel doyum ölçeği ile sınırlıdır. Aynı zamanda araştırma zaman ve araştırmacının maddi olanakları ile de sınırlıdır.

2.BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Evliliğin ve evliliğin bileşenlerinin incelenip evli çiftler üzerindeki etkilerinin incelendiği bu araştırmanın kuramsal boyutunun 4 esas başlığı üzerinde durulmuştur. Bunları şu şekilde sıralayabiliriz: 1) Evlilik ve Evlilik Kuramları, 2) Evlilik Uyumu ve Evlilik Doyumu, 3) Evlilikte Çift Uyumu, 4) Evlilikte Cinsellik ve Cinsel Doyum

2.1. Evlilik ve Evlilik Kuramları

Bu bölümde, evlilik tanımlarına, yapılmış araştırmalar, evlilik ve evlilikle ilişkili kuramlarından olan; Sevginin Evrimi Kuramı, Bağlanma Kuramı, Sosyal Mübadele Teorisi ve Üçgen Sevgi Kuramına yer verilmiştir.

2.1.1. Evlilik Tanımları

Evlilik bir ailenin meydana gelmesini ve sonraki neslin yetişmesini sağlayan çok önemli ve de temel bir ilişkidir (Larson ve Holman, 1994). Evlilik, eşler arasındaki bağlanma sözleşmesidir (Cott, 2002). Evlilik, bireylerin genel sağlık durumlarını iyileştiren ve yaşamlarından tatmin almalarına olanak sağlayan, onları destekleyen bir kurumdur (Hayward ve Zhang, 2006). Birleşmiş Milletler Nüfus Komisyonu'nda evlilik tanımlanırken; "Erkek ve kadının yasal birleşmesinden doğan bir kurum." olarak bahsedilmiştir (B.A.A.K. 1990). Birbiri ile etkileşim ve yakın ilişkiler içerisinde olan dinamik bir yapıdır (Cooklin, 1987). Evlilik geçmiş birikimleri, yetiştikleri aileler, eğitim ve kültürleri birbirinden farklı olan iki bireyin, hayatlarının geri kalan kısımlarını birlikte geçirmekte karar kılmasıdır (Ersevin, 2008). Cinsel yaşamın sağlıklı şekilde düzenlenmesidir (Özgüven, 2000).

Türk Medeni Kanunu'nun üçüncü bölümü olan Evliliğin Genel Hükümlerinin, hak ve genel yükümlülükleri kısmında 185. Maddede yer alan: "Evlenme ile eşler arasında evlilik birliği kurulmuş olur. Eşler bu birliğin mutluluğunu el birliği ile sağlamak ve

çocukların bakımına, eğitimine, beraberce itina göstermekle yükümlüdürler. Eşler birlikte yaşamak ve birbirine sadık kalmak zorundadırlar.” 188. Maddede ise; “Eşlerden her biri ortak yaşamın devamı süresince ailenin sürekli ihtiyaçları için evlilik birliğini temsil eder.” (Türk Medeni Kanunu, 2001). Türk Medeni kanununda bireylerin çift olarak ve evlenme ile birlikte bir aile kurmanın getireceği sorumluluklarının altı çizilmiştir.

Evlilik sadece kadın ve erkek arasındaki birleşmeyle sınırlı kalmaz, aynı zamanda tarafların aileleri, akrabalık ilişkileri ve çocuk faktörünü de barındıran bir sahadır. Dolayısıyla tarih boy unca evlilikte eş seçimi olgusu da çeşitli şekillerde farklılık göstermiştir. Doğu toplumlarında bireysel kararlardan ziyade, aile isteği yahut aile baskısı ile eş seçimine rastlanırken; batı toplumlarında bu durum daha zıttı şekilde seyretmiş, evlilik ve eş seçiminde; olgunluk, statü, kişisel seçki, cinsellik ve sadakat önemli yer edinmiştir (Beşpınar, 2014). Toplumlarda meydana gelen değişim ve gelişmelerle; bireylerin evliliğe bakış açıları, evliliğin popülerliği, değer yargıları ve evliliğe atfedilen önem değişik ölçülerde değişime uğramıştır. Her ne kadar evliliğin en eski ilişki biçimi olması özelliği devam etse de zaman zaman, resmi yollarla evliliğin benimsenmediği ya da boşanmaların görüldüğü dönemler de yaşanmıştır. Bütün bunlar da toplumsal ve sosyal hayatın birer parçasıdır. Evlilik zaman içerisinde değişikliklere uğrasa da, kültüre göre farklılıklar gösterse de; 4000 yılı aşkındır süregelen bir kurumdur. 20. Yüzyılda, kültürler ve toplumlarda yaşanan değişimler aile ve evlilik hayatında değişimlere sebep olmuştur; örneğin: evliliğin popülerliğini kaybetmesi ve geçmişte yapılan evliliklerin daha sağlıklı olduğu yönünde çalışmalar yapılmıştır. Bunun yanı sıra evlilik ve aile kurmanın, çiftlerin geleceği için önemli adımlar olduğu savunulan çalışmalar da yapılmıştır (Noller, 2002; Korkut, 2008).

2.1.2. Sevginin Evrimi Kuramı

Bu kurama göre sevginin üç ana içgüdü unsuru vardır (Wilson, 1981). Bunlardan ilki; korunma. Eşe bağımlı halde davranma bu unsurdan kaynaklanır. Bu korunma ihtiyacının ilk yansıması anne çocuk ilişkisinde görüldüğünden, yetişkinlik ilişkisinde de bu ihtiyaç etkisini göstermeye devam etmiş ve kişiler ebeveynlerine benzeyen eş seçimleri yapmışlardır. İkinci unsur; korumadır. Burada eşler her ne kadar partner olsalar da birbirlerini bir çocuk olarak da görebilme durumunda olurlar ve bu durum eşler arası koruma iç güdüsünü tetikler. Sonuncu unsur ise cinselliktir. Cinsel dürtünün temel amacı

çoğalmak ve neslin devam etmesini sağlamaktır. Bu amaca yönelik kadın ve erkeğin davranışları farklılık gösterse de bu ihtiyaçların her biri sevgiye dönüşmektedir (Wilson, 1981).

2.1.3. Bağlanma Kuramı

Eşlerin, karşılıklı paylaşım ve etkileşimi, birbirleriyle kurdukları ilişkinin niteliği ve ilişkilerine olan bağımlılık algıları; eşlerin psikoseksüel gelişimleriyle açıklanmıştır. Bu kurama göre bebeklik ve ilk çocukluk yıllarında anne ile kurulan ilişki, sonraki yıllarda karşı cinsle kurulan yetişkin düzey ilişkilerini etkilemektedir. Başlarda anne figürü ile bağlanmayı açıklamayı amaçlamış, sonrasında yetişkinlik ilişkileri baz alarak genişletilmiştir. Bağlanma kuramında ebeveyni ile ilişkisinden çocuk; çeşitli çıkarımlar yaparak bir nevi sonraki ilişkileri için model oluşturur. Bunu yapmasında zihninde beliren temsiller ve algısı etkilidir. Bowlby' nin (1969) biyolojik kökenli bağlanma kuramında altı çizilen bir diğer husus da gelişim dönemlerinde meydana gelen yetersizlik ve takılmaların bir sonraki dönemde çözümlenmesinin olanaksızlığıdır. Bowlby' nin kuramından hareketle, gelişim dönemleri ve anne çocuk ilişkisi göz önüne alınarak yapılan çalışmalarda bebeklerin üç farklı biçimde bağımlılık ilişkisi kurdukları sonucuna varılmıştır. Bu bağımlılık ilişkileri: 1) güvenli bağlanma 2) kaçınmacı bağlanma 3) kaygılı/kararsız bağlanma (Ainsworth, 1978). Bu bağımlılık şekilleri bebeklik, erken çocukluk döneminde oluşup, ilerleyen dönemlere de etki etmiş ve kişilerin ikili ilişkilerinde önemli rol oynamıştır; örneğin; yukarıda bahsedilen bağlanma stillerinden olan *güvenli bağlanmada*, çocukluk döneminde ebeveyni ile güvenli bağlanan çocukların/bebeklerin; yetişkin ilişkilerinde de terk edilmekten korkmayan, kolaylıkla yakınlık kurabilen ve rahatlıkla kaygısız şekilde bağlanabilen kişiler oldukları savunulur. Çocukluk ve bebeklik dönemlerinde *kaçınmacı bağlanma* yaşayan bireylerin, yetişkinlik ilişkilerinde de kaçınmacı davrandığı, rahat ilişki kurmaktan çekindiği, karşı cinsin yakınlık kurma ihtiyacına aynı ölçüde cevap vermediği ve hatta kendisinden beklenen beklentileri karşılayamamaktan dolayı stres, sinir ve kaygı yaşadığı düşünülmektedir. Sonuncu bağlanma şekli olan *kaygılı/kararsız bağlanmada* ise kişi, karşı taraf tarafından yeterince sevilip istenmediğini düşünür ve bu onda kaygı oluşturur. Bowlby' nin kuramından hareketle, bağlanma şekli ve ölçümü; güvenli, saplantılı, gözden çıkarıcı ve korkulu kaçınmacı şeklinde geliştirilmiştir (Bartholomew, 1990).

2.1.4. Sosyal Mübadele Kuramı

Sosyal mübadele teorisinde (SMT), altı çizilen kavramlar ödül ve bedel kavramlarıdır. Bu teoride temel varsayım, tarafların az bedel ödeyip, çok ödül kazanma, kazanç elde etme istekleridir. Ödül den kastedilen, ilişkide doyumunu yaşayabilmek olup, bu doyumunu sağlamanın bileşenleri de; saygı görme, dikkate alınma, arkadaşlık edilme, tutumların ve değer atfı yapılmış şeylerin benzerliğidir. Bu bileşenlerin her biri ilişkilerde bir ödül niteliği taşır. Bedel ise; tüm bu ödülleri kazanabilmek adına yapılan fedakarlık ya da çabadır. Sosyal ve romantik ilişkileri etkileyen ve şekillendiren bir yaklaşım olan bu teorisin gelişimi adına birçok çalışma yapılmıştır. Thibaut ve Kelley (1959) gibi sosyal psikologların katkıda bulunduğu bir alandır. Bunun yanı sıra Blau (1964), Emerson (1962), Homans (1958) gibi sosyologlar da bu konuda çeşitli çalışmalar yaparak teorisin gelişimine katkı sağlamışlardır.

Bu bağlamda “sosyal mübadele teorisi” terimi ilk kez Blau tarafından kullanılmış ve sosyal ilişkiyi bir mübadele, yer değiştirme süreci olarak gördüğü anlaşılmıştır. Buna istinaden ilk sistematik teori ise Homans tarafından geliştirilmiştir. Emerson ise, mübadele ilişkisinde bağlılık ve güç kavramlarının üzerinde durmuş ve ilişkinin düzenli seyredebilmesinde bağımlılığın belirleyici faktör olduğunu savunmuştur (Bolat, 2008). Buradan hareketle bir bireyin ilişkilerindeki mübadele kavramıyla elde etmeyi amaçladığı ödülleri, ilişkinin doyumunu üzerinde doğru orantılı bir etkiye sahip olduğu ve kişilerin böyle ilişkileri sürdürmeye eğilimli ve bu ilişkilere olan bağlılıklarının yüksek olduğu söylenebilir.

Statü kavramıysa, bireylerin ilişki kurma biçimlerinde belirleyici faktörlerden biridir. Bireyler genellikle kendilerine benzeyen, benzer statüye sahip kişilerle yakınlık kurma eğilimi gösterirler. Kişiler ilişkilerde eğer farklı statü ilişkileri kuracaklarsa da, kendi statülerinden daha yüksek statüye sahip kişilerle yakınlık kurma isteği içine girerler. Bunun sebebinin, kişinin kazancını en yüksek seviyeye çıkarma isteği, yahut kendi statüsünün ona veremeyeceği imtiyazlardan faydalanmak istemesi olduğu düşünülebilir. Kurulan ilişkilerdeki kazanımlar, doyumlar ve ulaşılması amaçlanan gayeler; bunların kazanımı için ödenen bedellerden fazla ise, o ilişkinin olumlu ve doyumunu yüksek olduğu söylenebilir.

2.1.5. Üçgen Sevgi Kuramı

Sternberg (1986) tarafından, üçgenin üç temel köşesi şeklinde betimlenen; bu üç temel köşegenin; *yakınlık*, *bağlılık* ve *tutku* gibi aşk bileşenleri olarak şekillendirildiği bir kuramdır. Bu üç temel bileşenin temsilleri de birbirinden farklıdır:

- Yakınlık/Samimiyet: yakın olma ve yakınlık kurma ihtiyacı ile şekillenmiştir.
- Tutku/İhtiras- Fiziksel Sevgi: Romantik çekim, cinsellik ve cinsel birleşmeyi temsil etmiştir.
- Bağlılık/Kararlılık: İkili ilişkinin daha çok geleceği ile ilgili yapılan planlama ve sorumluluk öğelerini içermiştir.

Sternberg'e göre bir ilişkinin mükemmelliği, mükemmel aşk olabilmesi bu üç öğenin varlığı ve dengeli bir şekilde seyretmesi ile olanaklıdır. Bu durumlar, ilişkinin süresi, tarafların kişilik özellikleri, kısa ve uzun dönem ilişkilerdeki önem derecesi ve bireylerin bilinç, farkındalık düzeylerine göre şekil değiştirebilmektedir. Bu değişiklikleri şöyle sıralayabiliriz: örneğin; aniden gelişen aşk ilişkilerinde karşılıklı tutku ve çekim, tutarlılık seviyesine istinaden daha yüksek seyreder. Uzun süreli bir ilişkinin başında tarafların yine ihtiras seviyeleri yüksekken, evlilik yaklaştıkça birbirlerine olan bağlılık ve yakınlık seviyeleri yükselişe geçer. Çok uzun yıllardır birlikte olan çiftlerde ise bu durum biraz daha farklıdır, tutku yani fiziksel sevgi ve çekimleri; bağlılık ve kararlılıklarına oranla göre daha düşüktür; fakat bağlılık ve kararlılık öğeleri, sorumluluk ve gelecek odaklı plan yapma içeriğini desteklediğinden, bunun uzun dönemli ilişki adına bir kazanım olduğu düşünülebilir (Sternberg, 1986).

Her ilişki çeşidinin, uzun süreli ya da kısa süreli, her birinin farklı bileşenleri avantaj ve dezavantajları, farklı içerik ve kazanımları vardır. Aşk ilişkisini inceleyen birçok çalışma yapılmıştır. Bu çalışmalarda duygusal yakınlık, benzerlik ve fiziksel yakınlık; aşk ilişkisi kurmada belirleyici faktörler olarak ele alınmıştır. Bir kişiyi tanıma, o kişi hakkında yeterli bilgilere sahip olma, o kişiyle aşk yaşama konusundaki önemli faktörlerdir. Birbiriyle benzerlik taşıyan kişilerin daha fazla yakınlık hissedebileceği, buna bağlı olarak da daha fazla ortak paydada buluşabilecekleri düşünülmektedir. Bu şekilde ilişkideki uyum da doğru orantılı seyredebilecektir. Fiziksel olarak yakın halde bulunan

kişilerinse aşk yaşama ihtimalleri, uzak kişilerce daha yüksektir. Ayrıca bu etkenlerin sağlıklı ilişkiler kurabilmeye zemin hazırladığı düşünülmüştür (Hatfield, 1988).

Sonraki başlık altında evlilik uyumu ve evlilik doyumu ele alınmıştır.

2.2. Evlilik Uyumu ve Evlilik Doyumu

Araştırmanın bu bölümünde evlilik ilişkisi tanımlanırken kullanılan, evlilik hakkında bilgiler içeren kavramlardan olan; evlilik uyumu ve evlilik doyumu kavramlarının; tanımları, kapsam ve içeriklerine; evlilik ilişkisine etkileri ve ilişkideki yaptırımları; evliliğin diğer bileşenleri olan, evlilik kalitesi, sağlıklı ve sağlıklı olmayan evliliklere değinilmiştir.

2.2.1. Evlilik Uyumu Tanımı ve Kapsamı

Evlilik uyumu; evlilik ilişkisi tanımlanırken kullanılan ve çiftlerin bireysel alanlarını değil de karşılıklı ilişkilerinin ve etkileşimlerinin değerlendirilmesinin yapıldığı bir kavramdır. Bir durumun ya da ilişkinin uyum içerisinde yaşanıyor olabilmesi tek taraflı değil karşılıklı taraflarla mümkündür. Evlilik uyumu, bir sonraki başlıkta bahsedecek olduğumuz evlilik doyumu kavramı ile sıklıkla karıştırılmış, literatürde aynı şeyler olduklarına dair tanımlamalar yapılmıştır. Bu karmaşanın, aslında nasıl tanımlanacaklarının karıştırılıyor olmasından ve ölçümlerinin nasıl yapılacağının bilinmemesinden kaynaklandığı görüşü vardır (Yılmaz, 2001). Bazı araştırmacılar bu durumun aksine, her ne kadar benzer kavramlar olsa da farklı anlam ve içerikleri olduğunu savunmuşlardır. Evlilik mutluluğu duygusal bir kavram, evlilik doyumu ise bilişseldir (Kahveci, 2016). Evlilik uyumu, mutluluk ve doyumu kapsar, içerisinde barındırır. (Koçak, 2009).

Uyumlu bir evliliği şu şekilde tanımlamak mümkündür; birbiri ile etkileşim halinde olan, ortak paydada buluşabilen, evli olmanın getirdiği sorumlulukları ve görevleri yerine getirebilen, karşılıklı iletişimlere kuşvetli ve buna bağlı olarak anlaşmazlığın çok fazla olmadığı; olsa dahi bu anlaşmazlıkları, problemleri her iki tarafın da memnun kalacağı şekilde çözüme kavuşturabilen, neticesi memnurluk getiren evliliklerdir. Evlilik uyumunda taraflar arası kurulan ilişkinin niteliği değerlendirilir.

Evlilik uyumu kavramının literatürde yer alan tanımlamaları ise şöyledir:

Evlilik uyumu, çatışma ve mutluluk verici olayların paylaşımının yaşandığı karmaşık bir yapıdır (Hoult, 1969). Evlilikte uyum ilişkilerde problem çözüme, uyum becerisi ve adaptasyon kapasitesiyle doğru orantılıdır (Le Masters, 1957).

Evlilik uyumunda, çiftlerin arasındaki uyum değerlendirildiği için eşlerden her birinin iyi ilişki kurma ve sürdürebilme kapasiteleri de oldukça önemlidir (Kışlak Tutarel, 2002). Evlilik ilişkisindeki mutluluk beklentisinin, evlilikte çiftler arasındaki karşılıklı uyum ve adaptasyon ile mümkün olduğu düşünülmüştür. Çünkü mutluluk; belli ortamlar sağlandığında, beklentiler karşılandığında, istekleri yaşama doğrultusunda gerçekleşen bir sonuçtur.

Evlilik ilişkisinin gönüllülük esasına dayanan faktörleri olduğu gibi, zorunlu yanları da vardır. Bu iki husus arasında denge kurulabilmiş ilişkilerde uyumdan bahsetmek mümkündür. Uyumun birçok bileşeni ve etkeni vardır; ilişkideki beklentilere ve isteklere karşılık bulabilme, çözüm odaklı düşünebilme, bireylerin ilişkilerine yönelik algıları vs. bu bileşenlerden sadece birkaçıdır. Yapılan literatür araştırmasında evlilikte uyumu inceleyen çalışmalar göze çarpmıştır. Bu çalışmaların bir kısmı; evlilikte uyuma odaklanmış ve incelemiştir (Fincham ve ark., 2006). Bazı çalışmalar ise; evlilik uyumu ile tarafların, eşlerin birbirleri ile anlaşma şekilleri ve iletişimleri üzerinde durmuştur (Yıldırım, 1993).

2.2.2. Evlilik Doyumu Tanımı ve Kapsamı

Evlilik doyumu; evlilik uyumundan, öznel algı ve yargıları içermesiyle ayrılır. Doyumda kişisel bir tatmin ve fikir vardır, bireysel değerlendirmelerden oluşur. Kişinin evlilik ilişkisinden aldığı haz ve duygularını ifade etmesiyle tanımlanabilir. Bireysel düzeyde olmasıyla birlikte daha özel bir kavramdır. Evlilik doyumu olan bireylerde, evlilik uyumu da beraberinde gelir (Hayward ve Zhang, 2006).

Evlilik doyumu; eşlerin birbirlerine sevgilerini gösterme şekilleri, iletişim şemaları, ortak alan ve paylaşımların çokluğu, elde edilen psikolojik kazanımlar, sosyal, kültürel ve çevresel kazançlar, birlikte karar verebilme yetileri, bu kararları almadaki eşitlik, problemlere yaklaşım şekilleri ve cinsel doyum boyutları olan bir kavramdır (Sokolsi ve Hendrick, 1999).

Evlilik doy umunda çiftlerin birbirlerinden bekledikleri ve karşılaştıkları destek düzeyleri de önem arz eder (Bryant ve Canger, 1999; Julien ve Markman, 1991; Pash ve Bradbury, 1998). Birçok araştırma evlilikte doy umun sağlanmasının, genel iy ilik halini etkilediğini belirtmiş ve eşlerin ilişkilerinden sağladığı öznel mutluluk kazancını, evlilik doy umu olarak tanımlamıştır (Dimitrovsky ve ark., 2002).

Evlilik doy umu, birçok bileşene sahip olup, bu bileşenlerden biri olan çatışmanın, azalmasıyla mutluluğun artış göstermesi şeklinde elde edilen bir olgudur (Yalçın, 2014).

2.2.3. Evliliğin Kalitesi

Evliliğin kalitesi kavramı, evlilik uyumu, evlik doy umu, evlilik bütünlüğü, mutluluk kavramlarının hepsini kapsayan daha geniş bir kavramdır. Bir evliliğin kalitesi; o evliliğin süreç içerisinde nasıl seyrettiğiyle eş değerdir. Yukarıda anlatılan her olguyu daha geniş bir perspektifle ele alır. Eşlerin olumlu geri bildirimleri, ilişkileri hakkındaki düşüncelerinin hayatlarına olumlu, olumsuz tüm etkileri, problemlere yaklaşım biçimleri, değer atıfları, partnerleri ile arkadaşlık ve romantik ilişkileri, birbirleriyle yaptıkları fikir alışverişlerinde kendileri olabilme, yaşanan problem ve çatışmaları en zararsız biçimde çözebilme yetenekleri ve daha fazlasını içeren bir kavramdır (Williams, 2003).

Çatışmanın hiç olmaması iyi bir ilişkiyi göstermediği gibi; çok çatışma olan bir ilişki için de “kötü ilişki”, “sağlıksız ilişki” demek doğru olmaz. İlişki durağan bir oluşum değildir, dinamikdir. Daimi olarak değişme ve gelişme gösterir. İlişki taraflarından her birinin kendi kişisel gelişimleri, dünyayı algılama biçimleri, yaşantı şekilleri vardır. Buna bağlı olarak da her ilişkinin farklı bir dinamiği vardır. Kimi ilişki bir diğerine göre daha karmaşık, çatışmalı olabilir; fakat çözüm arayışları da yine bir diğerinden daha olumlu ve iyi olabilir. Kimi ilişki ise tutum ve davranışlar itibarıyla daha ılıman bir yapıda seyredebilir, ilişkinin çatışma ve tartışması daha az; fakat birbirine yakınlık ya da kararlılığı düşük olabilir. Her bir ilişki kendi içerisinde bambaşka dinamikleri ve içerir. (Mackey ve O’Brien, 1995).

Evlilik kalitesi bütün bunların yanı sıra doğru iletişimle sağlanabilecek bir kavramdır. Evliliğin niteliğini açıklamada uyum, c insellik, evlilik mutluluğu, doy um ve eşlerin birbirine desteği gibi ana başlıkları büyük oranda etkileyen olgu iletişimdir. Eşlerin birbirleriyle olan doğru iletişimleri, yaptıkları istişareler, bir konu üzerindeki eşit söz

hakkı, karşısındaki tarafından yanlış anlaşılmaktan korkmama şeklinde varlığını gösterebilir.

Yapılan çalışmalarla, evlilik ve iyi olma hali arasında bir doğru oran olduğu belirlenmiştir. Yani evlilik ilişkisi olumsuz bir yönelim gösterdiğinde, eşler üzerindeki iyi oluş etkisi de bozulmaktadır. Evliliğe bu denli etki eden başka bir husus da evliliğin kalitesidir. Evlilik ve iyi oluş halinin evliliğin kalitesine bağlı olarak değişiklik gösterebileceği, düşük kalitede bir evliliğin stres ve kaygı kaynaklarından sayılabileceği savunulmuştur (Hawkins ve Booth, 2005). Yani evlilik ilişkisinin kalitesi, iyi oluşu doğrudan ya da dolaylı etkileyen bir faktördür. Evliliğin kalitesini inceleme bağlamında yapılan bir diğer çalışmada da, eşlerin stres verici olay ve durumlar karşısında, birbirlerine olan destekleri ve bu destek davranışının, evliliklerinin kalitesini nasıl etkilediği araştırılmıştır (Lev-Wiesel ve Al-Krenawi, 1999). Eş desteği çiftlerden birinin ihtiyaç duyduğu zamanlarda bu desteği, eşinden yana hissetmesidir. Bu şekilde eşlerin ilişkideki destek duygusunu sadece stresli, kaygılı zamanlarda değil; daimi bir şekilde hissedebileceği düşünülmüştür (Cutrona, 1996).

2.2.4. Sağlıklı ve Sağlıksız Evlilik

Sağlıklı evlilik; aile içi süreçlerin, doğru iletişimin, sürekliliğin, sorunları çözme becerisinin, aşk ve yakın olma gereksiniminin ve eşler arasındaki uyumun yüksek derecede seyrettiği bir kavramdır. Sağlıklı bir evlilikte, ilişkinin kalitesi ve kazançların beklentilerin üzerinde olması durumu mevcuttur. Bu durum evlilik ilişkisinde mutluluk kazanımını beraberinde getirir (Myres ve Hattie, 2004).

Sağlıklı ve sağlıksız evlilik ilişkileriyle ilgili yapılan çalışmalarda, evlilik statüsü kavramının, eşlerin bireysel iyi oluş hallerinde önemli bir etken olduğu belirlenmiştir (Kim ve Mckenry, 2002). Statü kavramına evliliğin bir etkeni olarak yukarıda da değinilmiştir.

Sağlıksız evlilikler, iletişim ve etkileşim sorunları olan, cinsel ilişki ve fiziksel birleşme konusunda anlaşmazlıklar yaşanan, inanç ve değerlerin farklılık gösterdiği, cinsel rollerle ilgili anlaşmazlıkların uyum problemini de beraberinde getirdiği, eşlerin birbiriyle bütünleşmesinde direnç gösterdikleri, çatışmaların çözümünün kolay olmadığı evlilikler şeklinde tanımlanmıştır (Dehle, Larsen, Landers, 2001).

Canel (2007), evlilikte sıklıkla çatışmaya sebep olan sorunları şu şekilde belirlemiştir:

- Maddi sorun ve problemler, olanaksızlıklar
- Evlilik hayatında gerçekçi olmayan beklentiler
- Eşlerin problem çözme becerilerindeki yetersizlik
- Fiziki birleşme- cinsellik ile ilgili problemler
- Yakın akraba problemleri
- Eşlerden birinin psikolojik bir rahatsızlığının olması
- Din, kültür, mezhep, değer yargıları, ahlak anlayışında görülen görüş farklılıkları
- Doğru iletişimin olmaması
- Eşlerden birinde bağımlılık gibi tedavi gerektiren bir sağlık sorununun olması
- Çocuk sahibi eşlerde, çocuğu büyütme ve yetiştirmede görüş ayrılıkları ve disiplin problemleri
- Çiftlerin birbirine gerekli zamanı ayırmaması ve az ortak paylaşım
- Aldatma, kıskançlık, işkoliklik, çiftin isteği dışında çocuk sahibi olamaması durumu (herhangi bir sağlık durumundan mütevellit) ya da çocuk sayısında anlaşamama

Bu gi bisorunların varlığı, yoğunluğu ve de etkisi, evlilik ilişkisini olumsuz yönde etkilemektedir (Canel, 2007).

2.2.5. Evlilik Uyumunu Evlilik Doyumu ve Evlilik Kalitesini Etkileyen Faktörler

Evlilik, karmaşık ve birçok ögeyi barındıran, birçok alt başlığı olan bir kavramdır. Evlilik ilişkisi tanımlanırken başlıkta yer alan faktörlere yer vermeden geçmek mümkün değildir. Evlilik kalitesi evlilik uyumu, evlilik doyumu ve daha birçok faktörü içine alan, diğerlerine istinaden daha geniş bir kapsama sahiptir. Erberk (2005), evliliği değerlendirirken iki kavramdan bahsetmiştir: 1) Evliliğin sürekliliği 2) Evliliğin kalitesi

Sürekliliği olan bir evlilik eşlerden birinin olası vefatı ile nihayet bulurken; süreksiz-istikrarsız bir evlilikse eşlerden biri ya da her ikisinin de isteği neticesinde sona erer. Evlilik kalitesi kavramındansa evlilik devam ediyorsa söz edilebilir. Evliliğin kalitesi kavramından yapılabilecek çıkarımlar; ilişkinin seyri, eşlerin neler hissettiği, ilişkilerden aldıkları doyum ve uyumları ve ilişkilerinin hayatlarının geri kalan kısmına etkisi

incelenerek yapılabilir. Bütün bu kavramların, (evlilik kalitesi, evlilikte uyum ve doyum) etkilendiği başka faktörlerden bahsetmemiz mümkündür. Bunlar: evlilik yaşı, evlilik süresi, çocuk sahibi olup olmama, evlenme biçimi, iletişim faktörleri, eğitim seviyesi ve çalışma durumu, cinsel yaşam ve evlilikteki çatışma boyutları. Bütün bu faktörlerin evlilik uyum, evlilik doyum ve dolayısıyla evlilik kalitesine önemli etkilerinin olduğu rahatlıkla söylenebilir. Yapılan literatür incelemesinde de bu anlamda yapılmış birçok araştırmaya rastlanmıştır. Bunlardan birkaçını şu şekilde sıralayabiliriz:

- Evlilik uyumunun, çocuk sayısına bağlı değişkenlik gösterip gösterilmediğinin araştırılması (Hoffman ve Levant, 1985; Fıfıloğlu, 1992).
- Evlilikle eşler arası birlikte geçirilen zaman ve buluşulan ortak alan ile evlilik doyumunu arasındaki ilişki (Hazan ve Shaver, 1987; Hirschberger, Srivastava, Marsch, 2009).
- Ekonomik durum, çocuk sayısı ve evlilik süresinin; evlilik doyumunu ve çatışma üzerindeki etkisinin incelenmesi (Bradbury, Fincham ve Beach, 2000).
- Bilişsel süreçler, iletişim, sorumluluklar konularının; sağlıklı aile, cinsellik ve sağlıklı psikoloji üzerindeki etkileri (Çelik, 2015).
- Evlilik doyumunu etkileyen faktörlerin incelenmesi araştırması (Larson, 2002).
- Evlilikte üçgen modeli araştırması (akt. A kar, 2005) . Bu çalışmada evlilik doyumuna etkisi olan üç ana başlıktan bahsedilmiştir. Bu başlıklar; *bireysel özellikler*; utangaçlık- dışa dönüklük, tedavi edilmemiş depresyon- özgüven, aşırı utangaçlık- iddialılık. *Çift özellikleri*; iletişim ve çatışma çözme becerileri, ilişki stilleri, yakınlık kurma eğilimi, uzlaşma. *Çevresel etkenler*; kök aileler, aile ile ilişki tarzları, dış dünya ve beraberindeki iş stresi, ebeveyn olmanın getirdiği kaygı, stres faktörleri.
- Bir diğer çalışmada da; evlilikten memnun olma halinin kadınlara kıyasla erkeklerde daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir (Rhyne, 1981).

Araştırmalarda evlilik yaşı ve evlenme biçimi (görücü usulü, tanışıp anlaşılarak evlenme, kız kaçırma, para karşılığı vs.) üzerinde de durulmuş ve evlenme yaşının evlilikte uyumda önemli bir etkeni olduğu belirlenmiştir (Bayer, 2013). Yapılan bir diğer çalışmada, kadınların birinci çocuklarını doğurmalarıyla birlikte evlilik uyumlarının düşüşe

geçtiği gözlemlenmiştir (Routh, 1981). Bu çalışmayı destekler nitelikte olan bir diğer çalışmada da ebeveynliğe geçiş ile birlikte çiftlerin çocukları olduktan sonraki uyumları incelenmiştir. Bunun için ebeveynliğe geçiş ölçeğinden yararlanılmıştır. Buna göre bireylerin ruhsal iyilik oluş halleri, çift ilişki yakınlıkları ve evlilik ilişkilerindeki rutin davranışları ölçülmüştür. Bu araştırmanın sonucuna göre, kadınlar erkeklere kıyasla, çocuk sahibi olmadan önceki evlilik rutinlerinden daha memnun olduklarını ve bebek sahibi olduktan sonra, eşleriyle olan yakın ilişkilerinden daha fazla endişe duyduklarını belirtmişlerdir (Zelkowitz ve Milet, 2001). Bir diğer çalışmada, çocuğun varlığının erkekler bazında, evlilik doyumu üzerinde olumsuz etkileri olduğu belirlenmiştir (MacLean, 2001). Araştırmacı tarafından bu çalışma; karı koca ilişkisinin ve iletişimin, bebek bakımına ayrılan zaman diliminin uzunluğu sebebiyle, en aza indiği ve bu durumda erkeklerin, ilişkilerine yeteri kadar duygusal yakınlık hissedemedikleri şeklinde açıklanmıştır.

Bir çocuk sahibi olma, evli çiftlerin yaşadığı köklü ve de devamlı bir değişimi ifade eder. Çocuk sahibi olan evli çiftler, sosyal aktivitelerine gelen sınırlılık, çift ilişkisine geçmişte ayrılan zaman kadar bir zaman ayıramama, çocuklu çiftlerle görüşme davranışının artış göstermesi gibi, davranış değişikliklerine gösterebilirler. Bu durum adaptasyon sorunlarını da beraberinde getirebilmektedir. Bütün bunların yanı sıra, evlilik uyumunun çocuk sayısına bağlı olarak değişmediğini gösteren çalışmalar da mevcuttur (Hoffman ve Levant, 1985; Fışıloğlu, 1992). Başka bir çalışmada da evlilik uyum, evlilik doyumu ve evlilik kalitesini etkileyen faktörlerin en önem arz edenlerinden biri olan; eşlerin evlilik ilişkilerindeki iletişim becerileri ve bakış açıları üzerinde durulmuştur. Araştırma sonucunda, kadınların erkek bireylere istinaden daha az şekilde iletişim kurma eğiliminde oldukları belirlenmiştir (Houck, Daniel, 1994).

Bir başka çalışmada da eşlerin stres etkili olayları karşılama ve onlarla baş etme hususunda birbirlerine destek olma durumlarının evlilik kalitesine olan etkisi incelenmiştir. Araştırmada dört bölümden meydana gelen bir anket kullanılmıştır. Bu anketlerin içeriği şu şekildedir: stresli hayat yaşantıları skalası, olaylarla baş edebilme becerisi skalası, çiftlerin ihtiyacı olan desteği ölçümleme skalası ve evlilik kalitesini arttırma ölçeği. Araştırmanın sonucuna göre kadın katılımcıların, evlilik kalitelerinde artışı sağlamak için eşlerini başa çıkma becerilerini geliştirmek adına destekledikleri; erkek katılımcıların ise

sadece tehlike arz eden olay ve durumlar karşısında eşlerini destekledikleri bu şekilde evlilik kalitesini arttırmayı amaçladıkları gözlemlenmiştir (Lev- Wiesel ve Al Krenawi, 1999).

Yapılan çalışmalarda; sorunla karşılaşan eşlerin, ilk zamanlarda olumsuz bir duygulanım içerisine girebileceği; ancak bu sorununun ikili ilişkilerini sekteye uğratmadan, suçlayıcı bir tutum sergilemeden ve problemi çözmeye çalışmaktan kaçınmadan; çözüm için çaba göstermeyle çözüleceği ve bu yaklaşım şeklinin uzun vadede olumlu sonuçlar doğuracağı düşünülmüştür (Gottman ve Krokoff, 1989). Sonrasında sonra yapılmış bir başka çalışmada ise; evlilik doyumu düşük olan eşlerin sorunları çözmedeki yetersizliklerinin, birbirlerine attıkları suçlamalardan kaynaklandığı belirtilmiş bu şekilde devam eden evlilik ilişkisindeki problemlerin, olumsuz davranış örüntülerini arttırdığı belirtilmiştir (Gottman, 1990).

2.2.6. Evlilik Uyum ve Evlilik Doyumunu Ölçmek Üzere Yapılan Ölçek Çalışmaları

Evlilik doyumunun değerlendirilmesi, evliliğe ait önem arz eden noktaların kolayca belirlenmesine olanak sağlar. Böylelikle yapılan çalışmalara da ışık tutmuş olur (Sperry ve Carlson, 1991). Uyum ve doyum unsurlarını ölçmeyi amaçlayan ölçekler, yapılacak olan bilimsel araştırmalara katkı sağlarken, evli bireylerin evlilikleri hakkındaki algılarına ve davranış şekillerine de ulaşmada bilimsel veriler alınmasına yardımcı olur.

Coleman (1985) evliliğe ait eksik ve yetersiz değerlendirmelerin danışmayı %80 oranında başarısızlığa sevk ettiğini belirtmiştir. Bu alandaki ölçme araçlarının yetersizliği alınmak istenen sonuçları olumsuz etkilediğinden; evliliği ve evlilik doyumunu, evlilik uyumunu ölçebilecek ölçeklere ihtiyaç duyulduğu vurgulanmıştır. Evlilik ilişkilerinin değerlendirilmesinde ölçek kullanımının öneminin altı çizilmiş ve kullanılacak ölçeklerle evliliğin farklı yönlerinin ölçülmesi amaçlanmıştır. Buna ek olarak, evlilik danışmanlığında; evli bireylerin evlilik ilişkisi, evlilik uyumları, evlilik doyumları gibi kavramları daha net ifadelerle anlamlandırabilmek, yani bir yöntem kullanmak, danışma sürecine de olumlu yansır. Evli bireylerin bakış açısını genişletmede önem arz ettiği ve ilişkilerine fayda sağlayacağı belirtilmiştir (Nichols, 1998).

Yapılan literatür araştırmasında karşılaşılan, evlilik uyumu ve evlilik doyumu üzerine yapılmış ölçek çalışmaları şu şekilde sıralanmıştır:

- Evlilikte Uyum Ölçeği: Locke ve Wallace tarafından 1959 yılında geliştirilmiş, on beş maddeden oluşan bir ölçektir. Ölçeğin puanlaması Hunt (1978), Freeston ile Plechoty (1997) tarafından yapılmıştır. Ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışmaları Kışlak (1999) tarafından yapılmıştır. Evlilikte Uyum Ölçeği; uyumu ölçmek üzere sorduğu bir soru; genel uyum, çatışma çözme, bağlılık ve de iletişimi ölçmeyi amaçladığı altı soru ve olası anlaşma alanlarının ölçüldüğü sekiz soruyu içermektedir.
- Evlilik ilişkisinden elde edilen doyumu ölçmek amacıyla Evlilik Yaşamı Ölçeği geliştirilmiştir (Tezer, 1996).
- Kaliteli Evlilik İndeksi (Quality Marriage Index: Norton, 1983).
- Kansas Evlilik Doyumu Ölçeği (Marital Satisfaction Scale: Schumm ve diğerleri, 1985).
- Yaşam Doyumu Ölçeği: Emmons, Larsen ve Griffin (1985) tarafından geliştirilmiş olup, Johnson ve Hill (2006) tarafından Evlilik Yaşam Doyumu Ölçeği şeklinde uyarlanmıştır.
- İlişkilerde Yükleme Ölçeği (İYÖ) Fincham ve Bradbury (1992) tarafından geliştirilmiştir. İki alt boyutta değerlendirilmektedir. Bu alt boyutlar; nedensel yüklemeler (odak, istikrarlılık, genellik) ve sorumluluk yüklemeleri (niyet, suçlama, güdü). Ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışması Kışlak (1999) tarafından yapılmıştır.

2.3. Evlilikte Çift Uyumu

Çalışmanın bu kısmında evliliğin başarısı ve uyumunda önemli bir yere sahip olan, çiftlerin uyumu hususuna, tanımlamalara, kapsamına, çift uyumu hakkındaki literatür inceleme ve araştırmalarına, çift uyumuna etki eden faktörlere yer verilmiştir.

2.3.1. Çift Uyumu Tanım ve Kapsamı

Uyum, bireylerin birbirleriyle ya da çevreleriyle olan ilişkilerini düzenleyen dinamik bir kavramdır. Çift uyumu ise; evliliğin kalitesini belirleyen unsurların arasında yer alan; karşılıklı bir etkileşim halinde varlığı hakkında konuşulabilecek bir olgudur. Eşler

arasındaki uyum, tarafların ayrı ayrı duygu ve düşünceleri değil, birbirleriyle olan etkileşimleri ve ilişkilerinin değerlendirilmesidir (Spanier, 1976). Çift uyumun gerçekleşebilmesi mutluluk, karşılıklı beklentilerin yerine gelmesi ve ilişkiden alınan doyum ile mümkündür. Birbirleriyle etkileşim halinde olan, paylaşım düzeyleri yüksek, ortak ilgi alanları çok olan, ilişki ve eşlerinden memnun olan, birbirlerinin özel alanlarına saygılı davranabilen, çiftler için uyumdan bahsetmek mümkündür. Çiftlerin uyumlu bir birlikteliklerinin oluşu beraberinde evlilik uyumunu da getirir. Evlilik uyumu ve çift uyumu birlikte anılan, eş anlamlı bulunan kavramlar olsalar da farklılıklarla birbirinden ayrılır. Çift uyumu olmazsa, evlilik uyumundan da bahsedilemez. Evlilik uyumu, çiftlerin uyumlu birlikteliğinin bir sonucudur. Çift uyumunda da evlilik uyumunda yapıldığı üzere ilişkinin niteliği değerlendirilir.

2.3.2. Çift Uyumunu Etkileyen Faktörler ve Çiftler Uyum Ölçeği

Çift uyumuna etkisi yadsınamayacak en önemli etkenlerden birincisi cinselliktir. Cinsellikle uyumun karşılıklı olduğu ve birbirlerini etkilemede önemli rol sahibi oldukları Hawton ve Catalan tarafından yapılan çalışmalarla desteklenmiştir. Çift uyumunu etkileyen diğer faktörler ise; çiftlerin ortak ilgi alanları, statü, çift olarak elde edilen çevresel, sosyal ve psikolojik kazanımlar, iletişim, aşk, bağlılık, doyum ve tabii demografik değişkenler şeklinde sıralanabilir. Eşler arasındaki uyumun bahsedilen değişkenler etrafınca değerlendirilebilmesi için bir ölçüme ihtiyaç duyulmuştur. Spanier (1976) tarafından geliştirilen Çiftler Uyum Ölçeğinde, ölçeğin alt boyutlarının her birinin çift uyumuna olan etkisini değerlendirmek amaçlanmıştır. Evli çiftlerin evlilik kalitelerini ve kişilerin bireysel algılarındaki ilişki temsillerini ölçmek amacıyla geliştirilen Çiftler Uyum Ölçeği otuz iki maddeden oluşan bir öz bildirim ölçeğidir ve dört alt ölçeği bulunmaktadır.

- a) Eşler arası tatmin alt ölçeği: eşler arasındaki negatif ve pozitif iletişimi sorgulayan on madde içerir.
- b) Eşler arası bağlılık alt ölçeği: eşlerin birlikte geçirdikleri zaman sorularını içerir, beş maddeden oluşur.
- c) Eşler arası fikir birliği alt ölçeği temel anlaşma konularına değinen on üç maddeden oluşur.
- d) Duygusal ifade alt ölçeği: eşe sevgi gösterme derecesini ve anlaşma şekillerini içeren dört maddeden oluşur.

Ölçekten alınabilecek puanlar 0-151 arasındadır. Alınan yüksek puanlar evlilikte uyuma işaret ederken, düşük puanlar uyumsuzluğu temsil eder. Ölçeğin Türkçe geçerlilik ve güvenirlik çalışması, Fıfıloğlu ve Demir (2000) tarafından yapılmıştır. Bu geçerlik ve güvenirlik çalışmasının iç tutarlılığı 90, güvenirlik katsayısı 85 olarak bulunmuştur.

2.4. Evlilikte Cinsellik ve Cinsel Doyum

Çalışmanın bu aşamasında cinsellik tanımlarına, evlilikte cinsel yaşam ve cinselliğin önemine, cinsel doyuma, tanım ve kapsamına, cinsel doyumu etkileyen faktörlere ve literatür araştırmalarına yer verilmiştir.

2.4.1. Cinsellik Tanımları

Cinsellik, insanlık var olduğundan bu yana devamlılığını sürdüren ve hiçbir zaman önemini yitirmemiş bir kavramdır (Litzinger, 2005). Cinselliğin yaşanma şekli, kişiler üzerindeki oluşturduğu algı, cinsellik bilgisi toplumdan topluma ve hatta kişiden kişiye değişiklik göstermiştir. Cinselliğin insan hayatına birçok etkisi vardır ve tarih boyunca da birçok çalışmacı ve ulusal örgütün araştırma konusu olmuştur. Cinselliğin kapsadığı ve olgular o denli fazladır ki; karmaşık bir yapı olarak değerlendirilmiştir. Cinsellik; cinsellik eğitimi, cinsellik bilgisi, cinsel kimlik, cinsel sağlık, cinsel tercihler, cinsel yönelim, cinsellikte roller, cinsel doyum, biyolojik cinsiyet ve evlilikte cinsellik vs. kavramlarının her biri, kendi içinde bir ana başlık sayılabilir. Cinsellik bugüne kadar yapılmış olan tanımlamalarından da anlayacağımız üzere geniş kapsamlı bir kavramdır (Kayır ve Şahin, 1998).

Dünya Sağlık Örgütü' nün (World Health Organisation) cinsellik tanımına göre: “Fiziksel, duygusal, entelektüel ve sosyal yönlerin kişiliği, iletişimi ve aşkı zenginleştirici etkenlerinin birleşiminden oluşur. Herkesin cinsel bilgilere ulaşma ve cinsel ilişkiyi zevk için ya da üreme amacıyla yaşama hakkı vardır. Cinsel bir varlık olarak insanın sadece bedensel değil; duygusal, düşünsel ve toplumsal bütünlüğünü sağlayan; kişilik gelişimi, iletişim ve sevginin paylaşımını olumlu yönde zenginleştiren ve arttıran sağlıklılık halidir.” Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO) cinsellik tanımından da anlaşılacağı üzere cinsellik; sadece fiziksel bir durum ya da davranış bütünü olarak değil; hem fiziksel hem duygusal, hem de beraberinde çoğu olguyu etkileyen ve çok geniş bir kavram olarak ele alınmıştır.

Cinsellik; bireylerin fiziksel görünüşleri, ahlak yapıları, duygusallık, kişilik yapıları, cinsellik üzerine olan değer atıfları ve düşünce şekillerine göre şekil alan, hem etkileyen hem de etkilenen bir kavram olup; kişinin kendi ile ilgili yargısını, kendi dışındakilerle ilgili ne düşündüğünü ve bunları yaşadığı toplum ve çevrede anlamlandırma halidir (Johnson, 1997). Yani kısacası cinsellik; seksten çok daha içerikli ve fazlaca şeyi ifade eder. Seks; yetişkinlikte yer alan, öpüşme, sevişme ve birleşmeyi kapsayan faaliyetler bütünüdür. Bu eylem; zevk, doyum ve karşısındakine bunu yapmaya değer olduğu algısı veren kazanımları olan, bedeni ve ruhu paylaşma halidir. Cinsellik ise; insanın doğumundan evvel başlayıp, yaşadığı süreç ve ölene dek devamlılığını koruyan, daimi ve yönlendirilebilen iradeli biçimde yaşanabilen bir olgudur (Yüksel, 1992).

Cinsiyet rolleri ve bu rollere yüklenen anlam ve değerler, kadın erkek ilişkilerini anlamlandırmada önemli bir role sahiptir. Kadınlar için; naif, kırılgan, alımlı, cilveli, becerikli, güzel, gösterişli ve fedakar; erkekler içinse; soğukkanlı, hükmeden, kuvvetli ve güçlü gibi unsurlar atfedilmiştir. Bu atıflar kadın ve erkekte davranış şekilleri ve tutumları belirlemiş, cinsiyet rollerine ve de kadın erkek ilişkilerindeki beklentilere de etki etmiştir (Kümbetoğlu, 2010).

Toplumsal cinsiyetin, cinsellik tarafından oluşturulduğuna yönelik fikirler de belirtilmiştir (Bourdieu, 2001.) İncelenen literatür araştırmasında cinsellikle ilgili farklı düşünce ve yaklaşımların tarih boyunca devam ettiği gözlenmiştir. Cinselliği, beden ve bedenin zevkleri şeklinde açıklayan ve tarihin şekillendirdiği, toplumunsa kurguladığı inançlar, kimlikler ve davranışlar olarak tanımlayan açıklamalara rastlanmıştır (Foucault, 1970). Buradan hareketle beden algısı ve insanın bedeni nasıl gördüğünü anlamak, cinselliği anlamakta belirleyici bir faktördür diye düşünülebilir. İnsanlar kültür formları ve toplumsallaşmış ahlaki anlayıştan etkilenirler, bu da toplumdaki rollerine, davranış biçimlerine ve cinsellik anlayışlarına etki eder.

Cinsellik çok boyutlu bir kavramdır ve tek başına ele almak mümkün değildir. Cinselliğin biyolojik boyutu; neslin devamı ve üreme için yapılan bir faaliyet olarak değerlendirilmişken; psikolojik boyutunda; sevme, sevilme, arzulanma, ilişkiden zevk alma ve mutluluk gibi kavramlar değerlendirilmiştir. Toplumsal boyutta ise; toplumun değer algıları, bireylerin eş seçimleri, ahlak anlayışı, toplumdaki cinsiyet rolleri ve hatta

cinsel mitler etkili olmuştur. Cinselliği sadece; sevişmek ya da fiziki birleşme olarak algılamak yanlıştır. Cinsellik bu boyutu da içeren çok geniş bir kapsamdır. Buna ek olarak bireylerin cinselliği ifade ediş şekilleri de birbirinden farklıdır ve bu ifade farklılıkları da cinselliğin toplumsal boyutu içerisinde ele alınabilir. Toplum ve de kültür, insanların davranış ve tutumlarına büyük oranda etki edebilecek ve onları yönlendirebilecek güçte olgulardır (Kayır, 2001).

2.4.2. Cinsellik Alanında Yapılan Araştırmalar

Cinsellik insanlığın var oluşundan beri süregelen ve üzerinde birçok araştırma ve çalışmalar yapılmış bir konudur. Cinsellik evvel olarak batı medeniyetlerince araştırılmaya koyulmuş bir konudur, yirminci yüzyılda ise yapılan bu araştırmalar hız kazanmıştır. Cinsellik, sadece üreme organlarını ilgilendiren kısıtlı bir bölgede gelişen bir şey olmayıp; insanın beş duyu organında, beyinde ve tabi ki tüm vücudunda gelişen ve yaşanan bir şeydir. Cinselliğin bu kadar geniş bir anlam ve kapsamı olması, evrensel olmasına karşın cinsellik te rimi, on dokuzuncu yüzyılda ortaya çıkmıştır. Bunun sebebinin insanların cinselliği anlamlandırma ve isimlendirme konusunda bir kavram bulamayışı olduğu düşünülmüştür (Yüksel, 1992).

Yapılan araştırmalarda cinsellikle alakalı birçok olgu ortaya konmuştur. Üreme, kürtaj, doğum kontrolü, cinse işlev bozuklukları vs. On dokuzuncu yüzyıla kadar bu teoriler Soranus ve Galen gibi Yunanlı tıp adamlarınca yapılmış; sonrasında ise araştırmalar daha da derinleştirilmiştir.

Cinsel aktivite ile ilgili korkuların ele alındığı; bu araştırmanın çifte standartla ilgili olması sebebiyle, erkeklerin özgürce cinselliği yaşaması, kadınlara ise yasak olması algısını eleştiren bir çalışma yapılmıştır. Bu çalışma çoğu teorisyen tarafından da desteklenmiş ve başka çalışmalara ışık tutmuştur (Richard Von Krafft-Ebing, 1902). Doğum kontrolü, cinselliğin toplumdan topluma değişkenlik gösterebileceği, kadınların da cinsel istek duyabilecekleri, mastürbasyonun hem kadın hem erkek için yaygın bir davranış olduğu, homoseksüellik ve heteroseksüellik ve cinsel eğitim konularını kapsayan altı ciltlik bir seri olan “Sex Psikolojisi Çalışmaları” araştırması yapılmıştır (Henry Havelock Ellis, 1896-1910). Bu çalışma ile cinselliğe, toplumsal, psikolojik ve tıbbi bir yaklaşım getirilmiştir.

Sonraki yıllarda belki de en bilindik çalışmalardan olan, cinselliği yaşamın en önemli parçalarından biri olarak gören, cinselliği birincil, üremeyi ise ikincil amaç olarak gören ve çalışmalarında cinsel içgüdü, cinsel yasaklar ve kısıtlara yer veren psikolog ve araştırmacı Freud gelir. Çalışmalarından biri de günümüze de ışık tutan; çocukluk dönemi psikoseksüel gelişim ve cinsel tecrübelerinin, yetişkinlik zamanlarını önemli derecede etkilediğini savunduğu araştırmasıdır. İlerleyen yıllarda kadınlar ve kadın bedenini anlamaya yönelik çalışmalar da yapılmıştır. Clelia Mosher, (1863-1940) 1923 yılında yayınladığı “Kadınlara Fiziksel Özgürlük” kitabında, meme bakımı ve menstruasyon kavramları üzerinde durmuş ve ilk kez kadınların yaşadığı menstruasyon ağrılarına ve onları en aza indirmeye çalışma metotlarından biri olan nefes egzersizlerine değinmiştir. Bilinen ilk cinsel tutum ve cinsel davranış araştırmasına da sahiplik etmiştir. Kırk yedi kadın katılımcının oluşturduğu bu araştırma sonucuna göre; kadınların çoğunun cinsel yaşam ve birleşmeden hoşnutluk duyduğu ve yine çoğunun orgazmı tecrübe ettiği; fakat ulaşılan orgazma partnerlerinden daha geç vardıkları sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu araştırma sonuçları bulunduğu dönem itibariyle oldukça yankı uyandırmış ve cinsellikle ilgili tabuları yıktığı şeklinde değerlendirilmiştir.

Kinsey (1894-1956) İndiana Üniversitesinde cinsellik ve evlilik üzerine dersler vermiş, yine aynı üniversitede cinsellik araştırmaları enstitüsü kurmuştur (1947). Kurulan bu enstitü dünyada hala daha aktif ve önem arz eden cinsellik araştırma merkezlerinden biri olamaya devam etmiştir. O dönemde cinsellik üzerine yapılan çalışmaların yetersizliği ve bilimsel verilerin azlığı sebebiyle, üniversitede ders verme konusunda kendince bir çözüm bulmuş ve öğrencilerinin cinsel hayatlarını ve deneyimlerini paylaştıkları görüşmeler gerçekleştirmiştir.

Masters ve Johnson (1966) tarafından cinselliğin gözlemlenmesi hususunda büyük önem taşıyan ve ilk olma özelliği gösteren, kişilerin cinsel tepkileri üzerine bir gözlem araştırması yapılmıştır. Bu çalışmada, ses yalıtımı olan bir hastane laboratuvarında çeşitli cinsel etkinlikler içerisinde olan kişileri gözlemlemek ve bu şekilde orgazm çeşitleri, cinsel sorumlulukları, cinsel arzu ve faaliyetleri ölçümleyebilmek ve anlamlandırabilmek amaçlanmıştır. Yapılan çalışmada; kadın ve erkekte cinsel görev ve sorumluluklarının eşit olduğu, orgazm sayıları ve cinsel arzularının ise farklılık gösterdiği, vajinal orgazmın klitoral orgazmdan üstün olmadığı ve kadında meydana gelen orgazmı sağlayabilmek

adına penisin bir vibratör ya da parmaktan daha işlevsel olmadığı sonuçlarına varılmıştır. Ayrıca Masters ve Johnson tarafından yürütülen bu çalışmanın günümüz cinsel terapi yaklaşımlarının öncüsü niteliğinde olduğu söylenebilir.

Ülkemizde de cinsellik alanında yapılan araştırma ve çalışmalara rastlanmıştır. Türk toplumunun cinsellik algısı ve toplumdaki cinsellik sorunlarının öne çıkarıldığı “Cinselliğe Bakış Sempozyumu” (10 Ekim 2003) kapsamında *Cinsel Tutum ve Davranışlar Global Gözlem Çalışması*’nın sonuçları da katılımcılarla paylaşılmıştır. Bunun yanı sıra yine Türkiye’de Cinsel Eğitim, Tedavi ve Araştırma Derneği (CETAD) tarafından yapılmış bir çalışma, “Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Araştırması” ve “Cinsel Yaşam ve Sorunları” başlıklarını taşıyan kitaplar olarak yayınlanmıştır. Adından ülkemizde cinsellik adına yapılan en geniş kapsamlı çalışma olarak söz ettiren bu çalışmanın sonuçları aynı zamanda bilgilendirme dosyaları şeklinde de yayınlanmıştır.

2.4.3. Cinsellik ve Cinsel Gelişim İle İlgili Kuramlar

Cinsellik kavramı kapsamı ve içeriği itibariyle birçok araştırmaya ve çalışmaya konu olmuştur. Bilim adamlarınca cinselliği anlamlandırmak, cinselliği tanımlamak, cinsel gelişimi ve davranışları ortaya koymak adına kuramlar geliştirilmiştir.

Bu kuramlardan ilki ve günümüze dahi hala ışık tutmaya devam eden çıkarımlarıyla Sigmund Freud’un (1856- 1939) *Psikoanalitik Kuramıdır*. Bu kuramda çocuğun dönemler itibariyle belli gelişimsel alanlardan geçtiği ve buna bağlı olarak kişilik gelişimi ile birlikte cinsel gelişiminin de gerçekleştiği savunulmuştur. Yine bu kuram içerisinde, çocukların cinsiyetlerine ilişkin kimliklerini kazanabilmeleri için öncelikle ebeveynleriyle aralarında olan kıskançlık ve çatışma duygularını çözmeleri gerektiğinin altı çizilmiştir. Erkek çocuklarının yaşadığı bu çatışma ve kıskançlık duygularını oedipus kompleksi, kız çocuklarının yaşadığı çatışma ve kıskançlık duygularını ise elektrik kompleksi olarak isimlendirmiştir. Her iki cinsin de bu çatışma alanlarını çözerek kimliklerini kazanmalarının mümkün olduğunu savunmuştur. Ayrıca Freud’un kuramındaki penis kavramı, cinsel kimliğin kazanımı açısından önemli bir biyolojik, bedensel faktör olarak konumlandırılmıştır (Freud, 1937).

Chodorow (1978) cinsellik ve cinsiyetçiliği açıklamak üzere çalışmalar yaptığı ve kadınların maruz bırakıldığı cinsiyetçiliğin müsebbibi olarak, anneliği gösterdiği

kuramının ismi, Chodorow'un Toplumsal Cinsiyet Gelişimi Psikanalitik Kuramıdır. Bu kuramda toplumdaki cinsiyet rolleri ve bu rollere yapılan atıflar üzerinde durulmuştur.

Ahlak unsurunun cinsiyet ve cinsel kimlik ile karşılaştırılmasının yapıldığı ve hiçbir evrensel ahlak yasasına bağlı kalmayıp, daha dışarıda olmayı tercih eden ve savunduğu şey; kadında ve erkekte ahlaka olan duyarlılığın farklı şekillerde seyrettiği yani cinsiyetle ahlaki yönelimin farklılaştığının altı çizilmiştir (Giligan, 1983).

2.4.4. Cinsel Doyum Tanım ve Kapsamı

Kişinin birlikte olmak istediği kişiyi; arzulaması, uyarılması ve birleşme sonrası yaşanan boşalma ya da orgazmın akabinde çözülme hissi ve son olarak başka bir cinsel isteği hissetmeyeceği seviyeye geliş cinsel doyum olarak tanımlanır. Yani bedenin ve cinsel organın yeniden aktiveye ihtiyaç duymamasıdır. Cinsellik fiziksel ve psikolojik bileşenleri içerdiğinden, cinselliği yaşamak ve cinsel doyum da aynı oranda bu bileşenleri içerir. Cinsel olarak doyum sağlayabilmek yaşanan ilişkinin kalitesi, süresi, partner, evlilik ilişkisi ve cinsel sorumluluklarıyla da ilişkilidir. Cinsel doyumun evlilik ilişkisindeki yeri de oldukça önemlidir. Evlilik cinselliğin legal hale geldiği resmi bir süreçtir ve buna bağlı olarak çeşitli değişkenleri içinde barındırır. Cinsellik bunların içerisinde en fazla yer tutan kavramdır. Evli çiftlerde çift uyumları, evlilik uyumları ve aynı zamanda evlilikten aldıkları doyumları yaşadıkları cinsellik ve cinsel doyumla doğru orantılıdır (Trudel, 2002).

Cinsel doyum evliliği önemli derecede etkileyen bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Yapılan literatür incelemesinde bunu destekler birçok araştırma bulunmuştur. Cinsellik ve cinsel doyum evliliğin birçok bileşeni etrafınca araştırılmıştır. Evlilikte cinsel doyum ve evlilik doyumları arasındaki ilişkinin araştırıldığı çalışmalar yapılmıştır (Ivy ve Memphis, 2007; Litzinger ve Gordon, 2005). Yapılan araştırmalarda cinsel işlev bozuklukları ile evlilikte yaşanan problemlerin ilişkili olduğu da belirtilmiştir (Hawton ve Catalan, 1985). Evlilik içi çatışma ve cinsel işlev bozukluklarının ilişkisinin araştırılması çalışması (Eriştiren, 1999). Genel uyumun bozuk olduğu çiftlerde, her alanda olabileceği gibi cinsel alanda da bozulmaların meydana geldiği belirtilmiştir (Brezsnyak, 2004). Evlilik uyumunun, karşılıklı tatmin- cinsel haz ve doyum ve ilişkideki beklentilerle ilişkilendiren çalışmalar da yapılmıştır (Rogers, 1972). Yapılan bir diğer çalışmada

çocuğunlarla beraber yaşamayan ya da, hiç çocuk sahibi olmayan çiftlerin evlilik uyum ve cinsel doyumlarının; çocuk sahibi çiftlerinkinden yüksek olduğu belirlenmiştir (Renee, 1970).

Cinsel uyum ve cinsel doyum kavramları birbiri ile iç içe geçmiş iki kavramdır. Çiftler arasında bir uyum varsa doyumdan bahsedebiliriz. Aynı şekilde evlilik uyumu ve evlilik doyumunda da bahsettiğimiz üzere. Buna bağlı olarak cinsel birleşme akabinde cinsel doyum yaşıyorsa çiftin cinsel uyumları da olduğu söylenebilir (Brezsnyak, 2004).

Amerika’da yapılmış “Ulusal Sağlık ve Sosyal Yaşam” çalışmasında, evliliğin süreci ve işleyişinin cinselliği olumsuz yönde etkilemede pay sahibi olduğu belirtilmiştir.

2.4.5. Cinsel Doyumu Etkileyen Faktörler

Cinsellik doyumunu etkileyen, birçok evlilik bileşeni vardır:

- Çocuk sahibi olmak
- Çocuk sayısı
- Evliliğin süresi
- Statü
- Çiftler arası iletişim
- Evlilik uyumu
- Çiftlerin sorun çözme becerileri
- Çiftlerden birinde herhangi bir kronik ya da psikolojik rahatsızlığın olması
- Sosyal ve ekonomik düzey

Çiftler, cinsel ilişkilerinde birbirlerine isteklerini rahatlıkla ve çekinmeden dile getirebilmeli, karşılıklı rıza ve istek doğrultusunda cinselliği yaşayabilmeli, karşılıklı anlayışlı olabilmelilerdir. Bu cinsel uyumlarına etki edeceği gibi cinsel doyumlarına da etki edecek doğru davranış stilleridir. Evlilik uyumu ise her birini kapsayan bir olgudur. Yani bireylerin evlilik ve çift uyumları yüksekse, cinsel uyum ve doyumları da belli oranda yüksek olacaktır. Cinsel doyum, bireylerin cinsel yaşamlarıyla alakalı olumlu ve olumsuz tüm algılarını kapsayan bir değerlendirmesi akabinde duygusal dışavurumdur (Sierra ve Buena-Casal, 2014).

2.4.6. Cinsel Doyumu Ölçmek İçin Geliştirilen Ölçekler

Çiftler arasındaki cinselliği anlamlandırabilmek ve cinsel uyum ve cinsel doyumu ölçümleyebilmek adına birçok çalışma yapılmıştır. Bu başlık altında bu ölçek ve çalışmalara yer verilmiştir.

- **Golombok-Rust Cinsel Doyum Ölçeği (GRCDÖ):** Rust ve Golombook (1983) tarafından geliştirilmiş bir cinsel doyum ölçeğidir. Ölçeğin amacı, cinsel ilişkinin niteliği değerlendirmek ve cinsel işlev bozukluklarını ölçümleyebilmektir. Kadın ve erkek katılımcı için iki ayrı formu bulunur. Cinsel ilişkideki, sıklık, dokunma, iletişim, doyum ve kaçınma alt boyutları her iki form için ortak alt boyutlardır. Buna ek olarak kadın formunda vajinismus ve anorgazmi alt boyutu; erkek formunda ise empotans ve erken boşalma gibi alt boyutlar bulunur. Toplamda yirmi sekiz sorudan oluşan bir kâğıt kalem testidir.
- **Keçe Cinsel Doyum Ölçeği (KCDÖ):** Keçe (2006) tarafından geliştirilmiş, kişilerin cinsel hayatta kendi cinsel doyumlarını nasıl gördüklerine ilişkin algılarının ölçülmek istendiği kendini değerlendirme türünde bir cinsel doyum ölçeğidir. Ölçeğin iç tutarlılığı ve yapı geçerliği araştırma aşamasındadır.
- **Yeni Cinsel Doyum Ölçeği (YCDÖ):** Stulhofer ve ark. (2008) tarafından cinsel doyumu değerlendirmek üzere geliştirilmiştir. Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışması, Okçi ve ark. (2016) tarafından gerçekleştirilmiştir. Ölçüt geçerliliğini belirlemek için Golombok-Rust Cinsel Doyum Ölçeğinden yararlanılmış ve korelasyon değeri 0,660 olarak bulunmuştur.

3.BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Yapılan çalışmanın ve araştırmanın bu bölümü; araştırma modeli, evren ve örneklem, kullanılan veri toplama araçları, teknikleri, toplanmış olan bu verilerin yorumu ve çalışma süresini kapsamaktadır.

3.1. Araştırma Modeli

Yapılan çalışmadaki araştırma; betimleyici tarama yöntemi kullanılarak yapılmıştır. Bu araştırma yönteminin kullanılmasının amacı; araştırılan öğelerin ve onların özelliklerinin tanımlanmak istenmesidir. Tek bir veriye değil, daha fazlasına ulaşılacak istenmektedir bu şekilde araştırılan konu ile ilgili genellemeler yapılabileceği düşünülmektedir. Tarama araştırmasını kullanabilmek için öncelikle araştırma amacı ve araştırmanın hatları belirlenip, akabinde çalışılacak olan örneklem belirlenmiştir. Çok sayıda faktörden oluşmuş bir evren hakkında genel yargılara varabilmek için; o evren içerisinde seçilmiş bir grup yahut örneklem üstünden düzenlemeler yapılması gerekir (Karasar, 2008).

Bu araştırmada kullanılan bir diğer yöntem ise, *İlişkisel Araştırma Yöntemidir*. Kullanılan bu yöntemle de, araştırmanın değişkenleri arasındaki ilişkiler kullanılmıştır. Sonuçların varabilmek adına ise istatistiki yöntemler kullanılmıştır. İlişkilerin düzeyini, değişkenlerin birbiri ile tutarlı olup olmadığını belirleyebilmek adına da korelasyon testi uygulanmıştır. Araştırmada, nicel araştırma deseni kullanılmıştır, bu sayede genellenebilir sonuçlar elde etmek amaçlanmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın örneklemini, Artvin ilinin Ardanuç ilçesinde yaşayan 25’i çocuklu, 25’i çocuksuz gönüllü evli çift oluşturmuştur. Gönüllüler en az 1 yıl evli olma kriterine göre seçilmiştir. Araştırmanın evrenini, çocuk sahibi olan ve olmayan evli çiftler oluşturmaktadır. Araştırma bir nicel araştırma olduğundan, örnekleme de Olasılık Temelli Örneklemelerden olan; S eşkisiz (rastlantısal) Örneklemidir. Genellenebilir olma hususunda diğer örnekleme yöntemlerinden daha az tercih edilmesi örneklem seçiminin kısıtlılığıdır. Kısacası araştırma sonucunun genellenebilirliğinde kısıtlılıklar söz konusu olabilmektedir.

3.3. Veri Toplama Teknikleri ve Araçları

Araştırmaya başlamadan önce Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Etik Kurulu’nun onayına sunulmuş ve etik izin alınmıştır. Sonrasında veri toplama işlemi için seçilen örneklem grubuyla yüz yüze görüşme tekniği kullanılarak çalışmaya katılım sağlamaları hususunda konuşma yapılmıştır. Gönüllülük esasına dayanılarak çalışılan örneklem grubuna araştırmanın amacı anlatılmış, yazılı olarak da aydınlatılmış onam formu verilip, okumaları istenerek katılımcıdan beklenenlerin daha ayrıntılı bir biçimde öğrenilmesi sağlanmıştır.

Araştırmada katılımcı bilgilerine ulaşabilmek adına demografik bilgi formu ile evlilik uyum, çift uyum ve cinsel doyumlarını belirleyebilmek adına; Evlilik Uyum Ölçeği, Çiftler Uyum Ölçeği ve Golombok- Rust Cinsel Doyum Ölçeği kullanılmıştır.

3.3.1. Demografik Bilgi Formu

Bu formda katılımcılara ait kişisel ve genel bilgilerin edinilmesi adına; içerisinde yaş, cinsiyet, eğitim durumu, çalışma durumu, evlilik yaşı, evlilik süresi, çocuk sahibi olup olmama durumu, evlenme şekli, aile tipi ve katılımcıların kendi anne babalarının evliliklerini nasıl değerlendirdiklerine dair sorular yer almakla beraber; herhangi bir kronik yahut psikolojik rahatsızlıklarının var olup olmadığının cevabını arayan genel bilgiler başlığı altında sorular bulunmaktadır. Bu formda toplam on iki soru bulunmaktadır.

3.3.2. Evlilikte Uyum Ölçeği

Evlilikte uyum ölçeği; Locke ve Wallace (1959) tarafından geliştirilmiş bir ölçek olup; Kışlak (1999) tarafından Türkçe uyarlaması yapılmıştır. On beş maddelik bir soru formundan oluşan bir ölçektir ve ölçmeyi hedeflediği şey; evliliğin niteliği ve doyumdur. Puanlar 1 ila 58 arasındadır. Sisteminde puanlar, uyumsuzluktan uyumluluğa doğru artış göstermektedir.

3.3.3. Çiftler Uyum Ölçeği

Çift uyum ölçeği; Spainer (1976) tarafından geliştirilmiş otuz iki maddeden oluşan bir kağıt kalem testi ve öz bildirim ölçeğidir. Ölçekte bulunan bazı maddeler 6; bazılarıysa 7 dereceli likert tipi ölçek olup, katılımcıların rahatlıkla yanıtlayabileceği kolay bir ölçektir. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 0, en yüksek puan ise 151 olup; puanlardaki toplam yükseliş evlilikte uyuma işarettir.

3.3.4. Golombok- Rust Cinsel Doyum Ölçeği: Kadın Formu/Erkek Formu

Golombok-Rust Cinsel Doyum Ölçeği, Rust ve Golombok (1986) tarafından kadın ve erkek formu ayrı olmak üzere geliştirilmiş yirmi sekiz sorudan oluşan; katılımcıların cinsel yaşamlarıyla alakalı bilgilere ulaşmayı amaçlayan ve bu doğrultuda sorduğu sorulara; “her zaman”, “hiçbir zaman”, “çoğu zaman”, “nadiren”, “bazen” biçiminde beş farklı cevap şekli olan ve de katılımcılardan soruları son zamanlardaki sıklık derecesine göre cevaplandırmalarını isteyen bir ölçektir. Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışması Tuğrul ve ark. (1993) tarafından yapılmıştır. Ölçekte elde edilen yüksek puanlar, cinsel işlev ve cinsel ilişki hakkında bozulmayı temsil etmektedir.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırmaya, gerekli etik izinler alındıktan sonra başlanmış, gönüllülük esasına göre seçkisiz örneklemle seçilmiş olan katılımcılara, cevaplandırmaları gereken demografik bilgi formu ve ölçek soruları verilmiş, bu soruları nasıl cevaplamaları gerektiği anlatılmış ve takıldıkları yerlerde soru sorabileceklerinin altı çizilmiştir. Çift katılımcılarla ayrı ayrı görüşülmüş, kimi iş yeri, kimi ev ortamında demografik ve ölçek sorularını cevaplandırmışlardır. Evli çiftlerin soruları bir arada cevaplandırmalarına izin verilmemiş, böylelikle sorulara verilecek cevapların samimiyeti ve güvenirliği sağlanmaya çalışılmıştır. Sonuçlar çiftlerle paylaşılmamıştır.

Araştırma cinsel doyum ölçeğini içermesi sebebiyle, katılımcılardan bazıları çalışmadan çekilmek istediğini belirttiğinden, yerlerine başka gönüllü katılımcılar aranmış ve çalışmaya devam edilmiştir. Veri toplama süreci sonunda veri girişleri yapıp, çalışma sonuçlanana kadar cevaplanan form ve ölçek soruları güvenli bir yerde saklanmıştır. Katılımcılardan isim ya da kime ait olduğu anlaşılabilecek bilgiler alınmamıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Yapılan araştırmada elde edilmiş olan veri analizleri, “SPSS for Windows 24.00” programıyla gerçekleştirilmiştir. Elde ettiğimiz veriler, SPSS’ ye girilmiş ve katılımcıların EUÖ, ÇUÖ ve GRCDÖ’ lerden almış oldukları puanlar hesaplanmıştır. Araştırmacı tarafından hazırlanmış demografik bilgi formunda yer alan bilgiler ise sayılarla tanımlanarak, kadın ve erkek katılımcıların EUÖ, ÇUÖ ve GRCDÖ’ lerden aldıkları puanların istatistiksel analizlerinin yapılabilmesi için tek tek SPSS’e girilmiştir. Kadın ve erkek katılımcıların demografik bilgi formlarında belirttikleri kişisel ve genel bilgilerine ilişkin betimleyici istatistikleri tablolar halinde belirtilmiştir. Sonrasında katılımcıların demografik değişkenlerinin; evlilik uyum ve çift uyumu alt boyutlarıyla olan ilişkisi de frekans ve yüzde dağılımlarıyla betimlenmiştir. Evlilik Uyum ve Çift Uyum Ölçeklerinin yanı sıra Golombok-Rust Cinsel Doyum Ölçeği soru formları kadın ve erkek olmak üzere iki farklı form şeklinde olduğundan ve belli ayrımlar gerektirdiğinden; demografik değişkenlerle kadın ve erkek cinsel doyum alt boyutları ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Son olarak da, kadın ve erkek katılımcıların evlilik uyumu, çift uyumu ve cinsel doyum alt boyutları arasındaki ilişkinin incelenmesi için Pearson Korelasyonu uygulanmıştır.

Araştırmanın analizi, sosyal bilimlerde tercih edilen $p= 0,5$ anlamlılık düzeyiyle gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların evlilik uyumu puanlarını ölçmek için “Evlilikte Uyum Ölçeği”; çift uyumunu ölçmek için “Çift Uyum Ölçeği” kullanılmıştır. Evlilik uyumu ve çift uyumlarının demografik değişkenlerle ilişkisini karşılaştırabilmek için elde edilmiş olan veriler normal dağılım göstermediğinden - parametrik olmayan (nonparametrik) ölçüm yöntemleri kullanılmıştır. Bu ölçüm yöntemleri; ikili bağımsız grup içeren demografik değişkenleri, araştırma değişkenleri ile karşılaştırmak üzere kullanılan “Mann Whitney U Testi” ve çoklu bağımsız grup içeren karşılaştırmalar için kullanılan “Kruskal Wallis Homojenlik Testi” dir. Yapılan analizler %95 güvenirlik düzeyindedir.

4.BÖLÜM

BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde, araştırma değişkenlerini ölçmek amacıyla katılımcılara verilen anketlerden elde edilen puanların demografik ve klinik değişkenlerle karşılaştırılması ile araştırma değişkenlerinin birbirleri ile ilişkisi incelenmiştir. Araştırmada güvenirlik düzeyi %95 olarak alınmıştır.

4.1. Demografik Değişkenlerin Betimleyici İstatistikleri:

Araştırmada, katılımcıların Sosyodemografik Bilgi Formuna vermiş oldukları yanıtlardan oluşan değişken ve gruplarına ilişkin betimleyici istatistikler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1:

Demografik Değişkenlerin Betimleyici İstatistikleri

Demografik Değişkenler (N=100)		N	%
Çocuk	Var	50	50,0
	Yok	50	50,0
	Toplam	100	100,0
Cinsiyet	Kadın	50	50,0
	Erkek	50	50,0
	Toplam	100	100,0
Eğitim Durumu	İlköğretim	7	7,0
	Lise	34	34,0
	Üniversite	46	46,0
	Lisansüstü	13	13,0
	Toplam	100	100,0
Çalışma Durumu	Evet	82	82,0
	Hayır	18	18,0
	Toplam	100	100,0
Kaç Yaşında Evlilik	18-25	41	41,0
	26-30	32	32,0
	31-36	16	16,0
	36 ve üzeri	11	11,0
	Toplam	100	100,0
Evlilik Süresi	1-5	46	46,0

	6-10	14	14,0
	11-15	8	8,0
	16-20	2	2,0
	21 ve üzeri	30	30,0
	Toplam	100	100,0
Çocuk Sayısı	Çocuk yok	50	50,0
	1	18	18,0
	2	26	26,0
	3 ve üzeri	6	6,0
	Toplam	100	100,0
Tablo 1'in devamı			
Evlenme Şekli	Görücü Usulü	16	16,0
	Tanışıp anlaşılarak evlenme	74	74,0
	Kız kaçırma	10	10,0
	Toplam	100	100,0
Ebeveynin evliliği değerlendirilmesi	Mutlu	44	44,0
	Orta derecede mutlu	43	43,0
	Mutsuz	13	13,0
	Toplam	100	100,0
Aile Tipi	Çekirdek aile	78	78,0
	Geniş aile	22	22,0
	Toplam	100	100,0
Kronik rahatsızlık	Evet	7	7,0
	Hayır	93	93,0
	Toplam	100	100,0

Tablo 1'de demografik değişkenlerin dağılımı incelendiğinde çalışmaya 100 kişi katılmıştır. Çocuklu ve çocuksuz katılımcıların sayısı eşittir (N=50) Kadın ve erkeklerin sayısı eşittir (N=50) Eğitim düzeyi değişkenine göre ilköğretim mezunu %7, lise mezunu %34, üniversite mezunu %46 ve lisansüstü mezunları %13 oranındadır. Katılımcıların %82'si çalışmakta %18'i ise çalışmamaktadır. Katılımcıların evlilik yaşı değişkenine bakıldığında %41'i 18-25 yaş, %32'si 26-30 yaş, %16'sı 31-36 yaş arasında ve %11'i 36 ve üzeri yaşta evlendikleri görülmüştür. Katılımcıların %46'sı 1-5 yıl arası, %14'ü 6-10 yıl arası, %8'i 11-15 yıl arası, %2'si 16-20 yıl arası ve %30'u 21 yıl ve üzeri süredir evlidir. Çocuğu olan katılımcıların %18'i bir çocuk, %26'sı iki çocuk ve %6'sı üç ve üzeri çocuk sahibidir. Evlenme şekli değişkenine göre, katılımcıların %16'sı görücü usulü, %74'ü tanışıp anlaşılarak, %10'u kız kaçırma ile evlilik kararı almışlardır. Katılımcıların, ebeveynlerinin evliliklerini %44'ü mutlu, %43'ü orta derecede mutlu ve %13'ü mutsuz olarak değerlendirildikleri görülmüştür. Aile tipi %78 oranında çekirdek aile ve %22

oranında geniş ailedir. Kronik rahatsızlık katılımcıların %7'sinde bulunmakta, %93'ünde bulunmamaktadır. Katılımcılar psikiyatrik/psikolojik bir rahatsızlık bildirmemişlerdir.

4.2. Evlilik Uyumu ve Çift Uyumunun Demografik Değişkenlere Göre Karşılaştırılması

Katılımcıların evlilik uyumu puanlarını ölçmek için “Evlilikte Uyum Ölçeği”; çift uyumunu ölçmek için “Çift Uyum Ölçeği” kullanılmıştır. Evlilik Uyumu ve Çift uyumunun demografik değişkenler ile karşılaştırma yapmak için parametrik olmayan ölçüm yöntemleri kullanılmıştır. İkili bağımsız grup içeren demografik değişkenleri araştırma değişkenleri ile karşılaştırmak için “Mann Whitney U Testi”; çoklu bağımsız grup içeren karşılaştırmalar için ise “Kruskal Wallis Homojenlik Testi” kullanılmıştır. Analizler %95 güvenirlilik düzeyinde $p=,05$ anlamlılık düzeyinde incelenmiştir.

Tablo 2:

Çocuk Sahibi Olma Değişkenine Göre Evlilik Uyumu ve Çift Uyum Alt Boyutlarının İncelenmesi

Evlilik Uyumu ve Çift Uyum Alt Boyutları	Çocuk	N	Ort.	Sd	T	p
Evlilikte tarz	Var	50	32,72	8,071	-,116	,908
	Yok	50	32,92	9,180		
Evlilikte anlaşma	Var	50	8,86	4,025	,819	,415
	Yok	50	8,18	4,270		
Çift fikir birliği	Var	50	46,20	11,008	-,821	,413
	Yok	50	48,18	13,011		
Çift tatmini	Var	50	37,02	8,120	-,206	,838
	Yok	50	37,42	11,108		
Çift birlikteliği	Var	50	12,34	3,566	-1,507	,135
	Yok	50	13,78	5,740		
Duyguların ifadesi	Var	50	7,66	2,631	-,954	,342
	Yok	50	8,26	3,585		

Evlilik Uyumu ve çift uyumu alt boyutlarının katılımcıların çocuk sahibi olma durumlarına göre farklılaşma düzeylerini incelemek için yapılan “Mann Whitney U Testi” sonuçları

doğrultusunda, evlilik uyumu ve çift uyumu alt boyutlarının katılımcıların çocuk sahibi olma değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

Tablo 3:

Evlilik Yaşı Değişkenine Göre Evlilik Uyumu ve Çift Uyumu Alt Boyutlarının İncelenmesi

Evlilik U yumu ve Çift U yumu Alt Boyutları	Evlendiği Yaş	N	Ort. Sırası	Z	Sd	p
Evlilikte tarz	18-25	41	40,48	4,259	2	,119
	26-30	32	52,52			
	31-36	16	41,56			
	Toplam	89				
Evlilikte anlaşma	18-25	41	37,84	7,099	2	,029
	26-30	32	53,94			
	31-36	16	45,47			
	Toplam	89				
Çift fikir birliği	18-25	41	36,96	9,078	2	,011
	26-30	32	55,31			
	31-36	16	44,97			
	Toplam	89				
Çift tatmini	18-25	41	38,50	6,422	2	,040
	26-30	32	53,88			
	31-36	16	43,91			
	Toplam	89				
Çift birlikteliği	18-25	41	35,62	11,662	2	,003
	26-30	32	56,33			
	31-36	16	46,38			
	Toplam	89				
Duyguların ifadesi	18-25	41	37,55	10,296	2	,006
	26-30	32	56,52			
	31-36	16	41,06			
	Toplam	89				

Evlilik Uyumu ve çift uyumu alt boyutlarının katılımcıların evlendikleri yaş bakımından farklılaşma düzeylerini incelemek için yapılan “Kruskal Wallis Homojenlik Testi” sonuçları doğrultusunda, evlilikte tarz alt boyutlarının katılımcıların evlendikleri yaşa göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$). Bununla birlikte, evlilikte anlaşma ($p=,029$; $p<0,05$), çift fikir birliği ($p=,011$; $p<0,05$), çift tatmini ($p=,040$; $p<0,05$), çift birlikteliği ($p=,003$; $p<0,05$) ve duyguların ifadesi ($p=,006$; $p<0,05$) alt boyutlarında anlamlı farklılık saptanmıştır. Sonuçlar doğrultusunda, 26-30 yaş arası evlenenlerde belirtilen çift uyumu ve evlilik doyumu alt boyutları puan ortalamaları anlamlı düzeyde yüksektir.

Tablo 4:

Evlilik Süresi Değişkenine Göre Evlilik Uyumu ve Çift Uyumu Alt Boyutlarının İncelenmesi

Evlilik U yumu ve Ç ift Uy umu Alt Boyutları	Evlilik süresi (yıl)	N	Ort. Sırası	Z	Sd	p
Evlilikte tarz	1-5	46	39,45	13,444	2	,001
	6-10	14	30,93			
	11-15	8	12,31			
	Toplam	68				
Evlilikte anlaşma	1-5	46	38,46	10,192	2	,006
	6-10	14	32,75			
	11-15	8	14,81			
	Toplam	68				
Çift fikir birliği	1-5	46	40,41	14,436	2	,001
	6-10	14	26,29			
	11-15	8	14,88			
	Toplam	68				
Çift tatmini	1-5	46	38,72	10,020	2	,007
	6-10	14	31,64			
	11-15	8	15,25			
	Toplam	68				
Çift birlikteliği	1-5	46	38,30	9,073	2	,011
	6-10	14	32,71			
	11-15	8	15,75			
	Toplam	68				
Duyguların ifadesi	1-5	46	39,04	10,344	2	,006
	6-10	14	30,25			
	11-15	8	15,81			
	Toplam	68				

Evlilik Uyumu ve çift uyumu alt boyutlarının katılımcıların evlendikleri süre bakımından farklılaşma düzeylerini incelemek için yapılan “Kruskal Wallis Homojenlik Testi” sonuçları doğrultusunda, evlilikte tarz ($p=,001$; $p<0,05$) evlilikte anlaşma ($p=,006$; $p<0,05$), çift fikir birliği ($p=,001$; $p<0,05$), çift tatmini ($p=,007$; $p<0,05$), çift birlikteliği ($p=,011$; $p<0,05$) ve duyguların ifadesi ($p=,006$; $p<0,05$) alt boyutlarında anlamlı farklılık saptanmıştır. Sonuçlar doğrultusunda, 1-5 yıldır evli olduklarını bildiren katılımcıların çift uyumu ve evlilik doyumu alt boyutları puan ortalamaları anlamlı düzeyde yüksektir.

Tablo 5:

Çalışma Durumu Değişkenine Göre Evlilik Uyumu ve Çift Uyumu Alt Boyutlarının İncelenmesi

Evlilik Uyumu ve Çift Uyumu Alt	Çalışma durumu	N	Ort. Sırası	U	p
---------------------------------	----------------	---	-------------	---	---

Boyutları					
Evlilikte tarz	Evet	82	50,48	736,000	,986
	Hayır	18	50,61		
	Toplam	100			
Evlilikte anlaşma	Evet	82	50,37	727,500	,924
	Hayır	18	51,08		
	Toplam	100			
Çift fikir birliği	Evet	82	49,81	681,500	,612
	Hayır	18	53,64		
	Toplam	100			
Çift tatmini	Evet	82	50,69	722,500	,889
	Hayır	18	49,64		
	Toplam	100			
Çift birlikteliği	Evet	82	50,38	728,000	,928
	Hayır	18	51,06		
	Toplam	100			
Duyguların ifadesi	Evet	82	50,84	710,500	,804
	Hayır	18	48,97		
	Toplam	100			

Evlilik Uyumu ve çift uyumu alt boyutlarının çalışma durumu bakımından farklılaşma düzeylerini incelemek için yapılan “Mann Whitney U Testi” sonuçları doğrultusunda, evlilik uyumu ve çift uyumu alt boyutlarının katılımcıların çalışma durumuna göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

Tablo 6:

Eğitim Durumu Değişkenine Göre Evlilik Uyumu ve Çift Uyumu Alt Boyutlarının İncelenmesi

Evlilik Uyumu ve Çift Uyumu Alt Boyutları	Eğitim durumu	N	Ort. Sırası	Z	Sd	p
Evlilikte tarz	İlköğretim	7	62,86	3,956	3	,266
	Lise	34	43,54			
	Üniversite	46	52,00			
	Lisansüstü	13	56,73			
	Toplam	100				
Evlilikte anlaşma	İlköğretim	7	50,93	7,054	3	,070
	Lise	34	40,03			
	Üniversite	46	56,42			
	Lisansüstü	13	56,69			

Çift fikir birliği	Toplam	100				
	İlköğretim	7	53,79			
	Lise	34	41,99	4,538	3	,209
	Üniversite	46	54,43			
	Lisansüstü	13	57,08			
Çift tatmini	Toplam	100				
	İlköğretim	7	52,00			
	Lise	34	41,69	4,899	3	,179
	Üniversite	46	54,96			
	Lisansüstü	13	56,96			
Çift birlikteliği	Toplam	100				
	İlköğretim	7	55,64			
	Lise	34	40,03	6,860	3	,077
	Üniversite	46	55,24			
	Lisansüstü	13	58,35			
Duyguların ifadesi	Toplam	100				
	İlköğretim	7	49,21			
	Lise	34	43,63	3,159	3	,368
	Üniversite	46	54,37			
	Lisansüstü	13	55,46			
	Toplam	100				

Evlilik Uyumu ve çift uyumu alt boyutlarının eğitim düzeyi bakımından farklılaşma düzeylerini incelemek için yapılan “Kruskal Wallis Homojenlik Testi” sonuçları doğrultusunda, evlilik uyumu ve çift uyumu alt boyutlarının katılımcıların eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

Tablo 7:

Aile Tipi Değişkenine Göre Evlilik Uyumu ve Çift Uyumu Alt Boyutlarının İncelenmesi

Evlilik Uyumu ve Çift Uyumu Alt Boyutları	Aile tipi	N	Ort. Sırası	U	p
Evlilikte tarz	Çekirdek aile	78	53,33		
	Geniş aile	22	40,48	637,500	,066
	Toplam	100			
Evlilikte anlaşma	Çekirdek aile	78	53,74		
	Geniş aile	22	39,02	605,500	,034
	Toplam	100			
Çift fikir birliği	Çekirdek aile	78	52,94		
	Geniş aile	22	41,86	668,000	,114
	Toplam	100			
Çift tatmini	Çekirdek aile	78	52,82		
	Geniş aile	22	42,27	677,000	,131
	Toplam	100			
Çift birlikteliği	Çekirdek aile	78	53,03		
	Geniş aile	22	41,52	660,500	,099
	Toplam	100			
Duyguların ifadesi	Çekirdek aile	78	52,76		
	Toplam	100			

Geniş aile	22	42,50	682,000	,140
Toplam	100			

Evlilik Uyumu ve çift uyumu alt boyutlarının aile tipi bakımından farklılaşma düzeylerini incelemek için yapılan “Mann Whitney U Testi” sonuçları doğrultusunda, evlilik uyumu ve çift uyumu alt boyutlarının katılımcıların evlilikte anlaşma alt boyutu dışında aile tipine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$). Evlilikte anlaşma alt boyutu ($U:605:500$; $p<0,05$) aile tipi bakımından anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır. Evlilikte anlaşma alt boyutu, çekirdek aile tipine sahip katılımcılarda daha yüksektir.

Tablo 8:

Evlenme Şekli Değişkenine Göre Evlilik Uyumu ve Çift Uyumu Alt Boyutlarının İncelenmesi

Evlilik Uyumu ve Çift Uyumu Alt Boyutları	Evlenme şekli	N	Ort. Sırası	Z	Sd	p
Evlilikte tarz	Görücü Usulü	16	55,44	,612	2	,736
	Tanışıp anlaşılarak evlenme	74	49,28			
	Kız kaçırma	10	51,65			
	Toplam	100				
Evlilikte anlaşma	Görücü Usulü	16	50,19	1,604	2	,448
	Tanışıp anlaşılarak evlenme	74	52,02			
	Kız kaçırma	10	39,75			
	Toplam	100				
Çift fikir birliği	Görücü Usulü	16	54,16	,509	2	,775
	Tanışıp anlaşılarak evlenme	74	50,33			
	Kız kaçırma	10	45,90			
	Toplam	100				
Çift tatmini	Görücü Usulü	16	52,63	,117	2	,943
	Tanışıp anlaşılarak evlenme	74	50,24			
	Kız kaçırma	10	49,05			
	Toplam	100				
Çift birlikteliği	Görücü Usulü	16	48,22	,292	2	,864
	Tanışıp anlaşılarak evlenme	74	51,42			
	Kız kaçırma	10	47,35			
	Toplam	100				
Duyguların ifadesi	Görücü Usulü	16	49,53	,024	2	,988
	Tanışıp anlaşılarak evlenme	74	50,62			
	Kız kaçırma	10	51,15			
	Toplam	100				

Evlilik Uyumu ve çift uyumu alt boyutlarının evlenme şekli bakımından farklılaşma düzeylerini incelemek için yapılan “Kruskal Wallis Homojenlik Testi” sonuçları doğrultusunda, evlilik uyumu ve çift uyumu alt boyutlarının katılımcıların evlenme şekline göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

Tablo 9:

Çocuk Sayısı Değişkenine Göre Evlilik Uyumu ve Çift Uyumu Alt Boyutlarının İncelenmesi

Evlilik Uyumu ve Çift Uyumu Alt Boyutları	Çocuk sayısı	N	Ort. Sırası	Z	Sd	p
Evlilikte tarz	1	18	28,06	2,588	2	,274
	2	26	22,44			
	3 ve üzeri	6	31,08			
	Toplam	50				
Evlilikte anlaşma	1	18	25,33	2,800	2	,247
	2	26	23,54			
	3 ve üzeri	6	34,50			
	Toplam	50				
Çift fikir birliği	1	18	28,11	4,722	2	,094
	2	26	21,62			
	3 ve üzeri	6	34,50			
	Toplam	50				
Çift tatmini	1	18	29,08	5,752	2	,056
	2	26	21,00			
	3 ve üzeri	6	34,25			
	Toplam	50				
Çift birlikteliği	1	18	29,33	4,533	2	,104
	2	26	21,37			
	3 ve üzeri	6	31,92			
	Toplam	50				
Duyguların ifadesi	1	18	29,44	3,650	2	,161
	2	26	21,77			
	3 ve üzeri	6	29,83			
	Toplam	50				

Evlilik Uyumu ve çift uyumu alt boyutlarının çocuk sayısı bakımından farklılaşma düzeylerini incelemek için yapılan “Kruskal Wallis Homojenlik Testi” sonuçları doğrultusunda, evlilik uyumu ve çift uyumu alt boyutlarının katılımcıların çocuk sayısına göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

Tablo 10:

Ebeveynlerinin Evliliklerinin Katılımcılar Tarafından Değerlendirilmesi Değişkenine Göre Evlilik Uyumu ve Çift Uyumu Alt Boyutlarının İncelenmesi

Evlilik Uyumu ve Çift Uyumu Alt Boyutları	Ebeveyn evliliğini değerlendirme	N	Ort. Sırası	Z	Sd	p
Evlilikte tarz	Mutlu	44	60,51			
	Orta derecede mutlu	43	46,10	12,035	2	,002
	Mutsuz	13	31,15			
	Toplam	100				
Evlilikte anlaşma	Mutlu	44	62,44			
	Orta derecede mutlu	43	42,66	14,069	2	,001
	Mutsuz	13	36,00			
	Toplam	100				
Çift fikir birliği	Mutlu	44	61,82			
	Orta derecede mutlu	43	44,93	14,406	2	,001
	Mutsuz	13	30,62			
	Toplam	100				
Çift tatmini	Mutlu	44	62,67			
	Orta derecede mutlu	43	43,53	15,361	2	,000
	Mutsuz	13	32,35			
	Toplam	100				
Çift birlikteliği	Mutlu	44	59,16			
	Orta derecede mutlu	43	46,41	8,657	2	,013
	Mutsuz	13	34,73			
	Toplam	100				
Duyguların ifadesi	Mutlu	44	64,33			
	Orta derecede mutlu	43	41,81	19,149	2	,000
	Mutsuz	13	32,42			
	Toplam	100				

Evlilik uyumu ve çift uyumu alt boyutlarının katılımcıların ebeveynlerinin evliliği değerlendirmeleri bakımından farklılaşma düzeylerini incelemek için yapılan “Kruskal Wallis Homojenlik Testi” sonuçları doğrultusunda, evlilikte tarz ($p=,002$; $p<0,05$) evlilikte anlaşma ($p=,001$; $p<0,05$), çift fikir birliği ($p=,001$; $p<0,05$), çift tatmini ($p=,000$; $p<0,05$), çift birlikteliği ($p=,013$; $0,05$) ve duyguların ifadesi ($p=,000$; $p<0,05$) alt boyutlarında anlamlı farklılık saptanmıştır. Sonuçlar doğrultusunda, ebeveynlerinin evliliklerinin mutlu olduğunu bildiren katılımcıların çift uyumu ve evlilik doyumu alt boyutları puan ortalamaları anlamlı düzeyde yüksektir.

Tablo 11:

Kronik Rahatsızlık Değişkenine Göre Evlilik Uyumu ve Çift Uyumu Alt Boyutlarının İncelenmesi

Evlilik Uyumu ve Çift Uyumu Alt Boyutları	Kronik rahatsızlık	N	Ort. Sırası	U	p
Evlilikte tarz	Evet	7	50,64	324,500	,989
	Hayır	93	50,49		
	Toplam	100			
Evlilikte anlaşma	Evet	7	51,64	317,500	,913
	Hayır	93	50,41		
	Toplam	100			
Çift fikir birliği	Evet	7	42,64	270,500	,457
	Hayır	93	51,09		
	Toplam	100			
Çift tatmini	Evet	7	46,57	298,000	,710
	Hayır	93	50,80		
	Toplam	100			
Çift birlikteliği	Evet	7	43,14	274,000	,486
	Hayır	93	51,05		
	Toplam	100			
Duyguların ifadesi	Evet	7	45,86	293,000	,659
	Hayır	93	50,85		
	Toplam	100			

Evlilik Uyumu ve çift uyumu alt boyutlarının kronik hastalık bakımından farklılaşma düzeylerini incelemek için yapılan “Mann Whitney U Testi” sonuçları doğrultusunda, evlilik uyumu ve çift uyumu alt boyutlarının katılımcıların kronik hastalık değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

Tablo 12:

Yaş Grupları Değişkenine Göre Evlilik Uyumu ve Çift Uyumu Alt Boyutlarının İncelenmesi

Evlilik Uyumu ve Çift Uyumu Alt Boyutları	Yaş grup	N	Ort. Sırası	Z	Sd	p
Evlilikte tarz	20-35 yaş arası	46	59,67	10,466	2	,005
	36-45 yaş arası	20	49,83			
	45 üzeri	34	38,49			
	Toplam	100				
Evlilikte anlaşma	20-35 yaş arası	46	59,15	8,011	2	,018
	36-45 yaş arası	20	45,98			

	45 üzeri	34	41,46			
	Toplam	100				
Çift fikir birliği	20-35 yaş arası	46	62,83			
	36-45 yaş arası	20	48,05	17,845	2	,000
	45 üzeri	34	35,26			
	Toplam	100				
Çift tatmini	20-35 yaş arası	46	59,87			
	36-45 yaş arası	20	52,03	12,335	2	,002
	45 üzeri	34	36,93			
	Toplam	100				
Çift birlikteliği	20-35 yaş arası	46	62,41			
	36-45 yaş arası	20	51,53	19,166	2	,000
	45 üzeri	34	33,78			
	Toplam	100				
Duyguların ifadesi	20-35 yaş arası	46	62,24			
	36-45 yaş arası	20	47,30	15,899	2	,000
	45 üzeri	34	36,50			
	Toplam	100				

Evlilik Uyumu ve çift uyumu alt boyutlarının katılımcıların yaş grupları bakımından farklılaşma düzeylerini incelemek için yapılan “Kruskal Wallis Homojenlik Testi” sonuçları doğrultusunda, evlilikte tarz ($p=,018$; $p<0,05$) evlilikte anlaşma ($p=,005$; $p<0,05$), çift fikir birliği ($p=,000$; $p<0,05$), çift tatmini ($p=,002$; $p<0,05$), çift birlikteliği ($p=,000$; $p<0,05$) ve duyguların ifadesi ($p=,000$; $p<0,05$) alt boyutlarında anlamlı farklılık saptanmıştır. Sonuçlar doğrultusunda, 20-35 yaş arasındaki katılımcıların çift uyumu ve evlilik doyumu alt boyutları puan ortalamaları anlamlı düzeyde yüksektir.

4.3. Cinsel Doyumun Kadın ve Erkeklerde Demografik Değişkenlere Göre Karşılaştırılması

Katılımcıların cinsel doyum puanlarını ölçmek için “Golombok Rust Cinsel Doyum Ölçeği” kullanılmış ve demografik değişkenler ile karşılaştırma yapmak için “Mann Whitney U testi” ve “Kruskal Wallis Homojenlik Testi” kullanılmıştır. Analizler %95 güvenirlik düzeyinde $p=,05$ anlamlılık düzeyinde incelenmiştir.

Tablo 13:

Kadınların Cinsel Doyum Alt Boyutlarının Çocuk Sahibi Olma Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Golombok Rust Cinsel Doyum Alt Boyutları	Çocuk	N	Ort. Sırası	U	p
Sıklık	Var	25	25,52		

	Yok	25	25,48	312,000	,992
	Toplam	50			
İletişim	Var	25	25,12		
	Yok	25	25,88	303,000	,851
	Toplam	50			
Doyum	Var	25	23,84		
	Yok	25	27,16	271,000	,419
	Toplam	50			
Kaçınma	Var	25	27,10		
	Yok	25	23,90	272,500	,424
	Toplam	50			
Dokunma	Var	25	23,64		
	Yok	25	27,36	266,000	,363
	Toplam	50			
Vajinismus	Var	25	24,00		
	Yok	25	27,00	275,000	,459
	Toplam	50			
Anorgazmi	Var	25	26,74		
	Yok	25	24,26	281,500	,542
	Toplam	50			

Cinsel doyum alt boyutlarının çocuk sahibi olma değişkenine göre farklılaşma düzeylerini incelemek için yapılan “Mann Whitney U Testi” sonuçları doğrultusunda, cinsel doyum alt boyutlarının katılımcıların çocuk sahibi olma değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

Tablo 14:

Kadınların Cinsel Doyum Alt Boyutlarının Çalışma Durumu Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Golombok Rust Cinsel Doyum Alt Boyutları	Çalışma durumu	N	Ort. Sırası	U	p
Sıklık	Evet	36	24,46		
	Hayır	14	28,18	214,500	,405
	Toplam	50			
İletişim	Evet	36	26,11		
	Hayır	14	23,93	230,000	,628
	Toplam	50			
Doyum	Evet	36	23,75		
	Hayır	14	30,00	189,000	,172
	Toplam	50			
Kaçınma	Evet	36	25,71		
	Hayır	14	24,96	244,500	,867
	Toplam	50			
Dokunma	Evet	36	25,93		
	Hayır	14	24,39	236,500	,736

	Toplam	50			
Vajinismus	Evet	36	24,49		
	Hayır	14	28,11	215,500	,422
	Toplam	50			
Anorgazmi	Evet	36	25,63		
	Hayır	14	25,18	247,500	,921
	Toplam	50			

Cinsel doyum alt boyutlarının çalışma durumu değişkenine göre farklılaşma düzeylerini incelemek için yapılan “Mann Whitney U Testi” sonuçları doğrultusunda, cinsel doyum alt boyutlarının katılımcıların çalışma durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

Tablo 15:

Kadınların Cinsel Doyum Alt Boyutlarının Aile Tipi Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Golombok Rust Cinsel Doyum Alt Boyutları	Aile tipi	N	Ort. Sırası	U	p
Sıklık	Çekirdek aile	42	24,57		
	Geniş aile	8	30,38	129,000	,289
	Toplam	50			
İletişim	Çekirdek aile	42	27,58		
	Geniş aile	8	14,56	80,500	,018
	Toplam	50			
Doyum	Çekirdek aile	42	24,46		
	Geniş aile	8	30,94	124,500	,248
	Toplam	50			
Kaçınma	Çekirdek aile	42	26,02		
	Geniş aile	8	22,75	146,000	,549
	Toplam	50			
Dokunma	Çekirdek aile	42	26,27		
	Geniş aile	8	21,44	135,500	,386
	Toplam	50			
Vajinismus	Çekirdek aile	42	24,60		
	Geniş aile	8	30,25	130,000	,306
	Toplam	50			
Anorgazmi	Çekirdek aile	42	24,75		
	Geniş aile	8	29,44	136,500	,328
	Toplam	50			

Cinsel doyum alt boyutlarının aile tipi değişkenine göre farklılaşma düzeylerini incelemek için yapılan “Mann Whitney U Testi” sonuçları doğrultusunda, iletişim alt boyutu dışında cinsel doyum alt boyutlarının katılımcıların aile tipi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$). İletişim alt boyutu ($U:80,500$; $p<0,05$) aile tipine göre anlamlı

farklılık göstermektedir ve çekirdek ailede yaşayan kişilerin puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 16:

Kadınların Cinsel Doyum Alt Boyutlarının Kronik Rahatsızlık Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Golombok Rust Cinsel Doyum Alt Boyutları	Kronik rahatsızlık	N	Ort. Sırası	U	p
Sıklık	Evet	6	21,75	109,500	,490
	Hayır	44	26,01		
	Toplam	50			
İletişim	Evet	6	26,17	128,000	,903
	Hayır	44	25,41		
	Toplam	50			
Doyum	Evet	6	20,83	104,000	,402
	Hayır	44	26,14		
	Toplam	50			
Kaçınma	Evet	6	32,67	89,000	,186
	Hayır	44	24,52		
	Toplam	50			
Dokunma	Evet	6	23,08	117,500	,663
	Hayır	44	25,83		
	Toplam	50			
Vajinismus	Evet	6	20,58	102,500	,370
	Hayır	44	26,17		
	Toplam	50			
Anorgazmi	Evet	6	26,50	126,000	,856
	Hayır	44	25,36		
	Toplam	50			

Cinsel doyum alt boyutlarının kronik rahatsızlık değişkenine göre farklılaşma düzeylerini incelemek için yapılan “Mann Whitney U Testi” sonuçları doğrultusunda, cinsel doyum alt boyutlarının katılımcıların kronik rahatsızlık değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

Tablo17:

Kadınların Cinsel Doyum Alt Boyutlarının Yaş Grupları Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Golombok Rust Cinsel Doyum Alt Boyutları	Yaş grupları	N	Ort. Sırası	Z	Sd	p
Sıklık	20-35 yaş arası	24	26,94	,550	2	,759
	36-45 yaş arası	10	23,20			
	45 üzeri	16	24,78			
	Toplam	50				

İletişim	20-35 yaş arası	24	23,48	1,862	2	,394
	36-45 yaş arası	10	30,80			
	45 üzeri	16	25,22			
	Toplam	50				
Doyum	20-35 yaş arası	24	26,94	,548	2	,760
	36-45 yaş arası	10	23,05			
	45 üzeri	16	24,88			
	Toplam	50				
Kaçınma	20-35 yaş arası	24	21,44	4,370	2	,112
	36-45 yaş arası	10	31,90			
	45 üzeri	16	27,59			
	Toplam	50				
Tablo 17 'nin devamı						
Dokunma	20-35 yaş arası	24	25,98	,613	2	,736
	36-45 yaş arası	10	27,75			
	45 üzeri	16	23,38			
	Toplam	50				
Vajinismus	20-35 yaş arası	24	28,04	1,666	2	,435
	36-45 yaş arası	10	24,80			
	45 üzeri	16	22,13			
	Toplam	50				
Anorgazmi	20-35 yaş arası	24	24,60	7.592	2	.036
	36-45 yaş arası	10	35,15			
	45 üzeri	16	20,81			
	Toplam	50				

Cinsel doyum alt boyutlarının yaş değişkenine göre farklılaşma düzeylerini incelemek için yapılan “Kruskal Wallis Homojenlik Testi” sonuçları doğrultusunda, anorgazmi alt boyutu dışında cinsel doyum alt boyutlarının katılımcıların yaş grupları değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$). Anorgazmi alt boyutu ($p=,036$; $p<0,05$) yaş gruplarına göre anlamlı düzeyde değişmekte olup 36-45 yaş arası kadınlarda anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur.

Tablo 18:

Kadınların Cinsel Doyum Alt Boyutlarının Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Golombok Rust Cinsel Doyum Alt Boyutları	Eğitim durumu	N	Ort. Sırası	Z	Sd	p
Sıklık	İlköğretim	6	38,58	5,860	3	,119
	Lise	12	23,29			
	Üniversite	24	23,56			
	Lisansüstü	8	24,81			
	Toplam	50				
İletişim	İlköğretim	6	10,33	9,379	3	,025
	Lise	12	30,79			

Doyum	Üniversite	24	27,71	1,632	3	,652
	Lisansüstü	8	22,31			
	Toplam	50				
	İlköğretim	6	31,50			
	Lise	12	26,46			
Kaçınma	Üniversite	24	23,31	7,751	3	,051
	Lisansüstü	8	26,13			
	Toplam	50				
	İlköğretim	6	15,50			
	Lise	12	30,71			
Dokunma	Üniversite	24	27,98	10,843	3	,013
	Lisansüstü	8	17,75			
	Toplam	50				
	İlköğretim	6	15,17			
	Lise	12	35,63			
Vajinismus	Üniversite	24	25,38	1,373	3	,712
	Lisansüstü	8	18,44			
	Toplam	50				
	İlköğretim	6	31,50			
	Lise	12	25,13			
Anorgazmi	Üniversite	24	25,10	1,644	3	,650
	Lisansüstü	8	22,75			
	Toplam	50				
	İlköğretim	6	23,50			
	Lise	12	27,04			
	Üniversite	24	27,02			
	Lisansüstü	8	20,13			
	Toplam	50				

Cinsel doyum alt boyutlarının eğitim değişkenine göre farklılaşma düzeylerini incelemek için yapılan “Kruskal Wallis Homojenlik Testi” sonuçları doğrultusunda, iletişim alt boyutu ($Z=9,379$; $p< 0,05$) ve dokunma ($Z=10,843$; $p<0,05$) alt boyutlarının eğitim değişkenine göre anlamlı düzeyde farklı olduğu saptanmıştır. Lise mezunu katılımcıların iletişim ve dokunma alt boyutu daha yüksek bulunmuştur.

Tablo 19:

Kadınların Cinsel Doyum Alt Boyutlarının Evlilik Yaşı Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Golombok Rust Cinsel Doyum Alt Boyutları	Kaç yaşında evlilik	N	Ort. Sırası	Z	sd	p
Sıklık	18-25	26	23,13	1,216	2	,545
	26-30	15	25,80			
	31-36	5	18,50			
	Toplam	46				
İletişim	18-25	26	22,50	,533	2	,766
	26-30	15	24,07			

	31-36	5	27,00			
	Toplam	46				
Doyum	18-25	26	22,63			
	26-30	15	25,33	,418	2	,811
	31-36	5	22,50			
	Toplam	46				
Kaçınma	18-25	26	24,04			
	26-30	15	22,20	,228	2	,892
	31-36	5	24,60			
	Toplam	46				
Dokunma	18-25	26	20,46			
	26-30	15	25,83	4,000	2	,135
	31-36	5	32,30			
	Toplam	46				
Vajinismus	18-25	26	21,65			
	26-30	15	26,53	1,313	2	,519
	31-36	5	24,00			
	Toplam	46				
Anorgazmi	18-25	26	23,71			
	26-30	15	22,60	,150	2	,928
	31-36	5	25,10			
	Toplam	46				

Cinsel doyum alt boyutlarının evlilik yaşı değişkenine göre farklılaşma düzeylerini incelemek için yapılan “Kruskal Wallis Homojenlik Testi” sonuçları doğrultusunda, cinsel doyum alt boyutlarının katılımcıların evlilik yaşı değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

Tablo 20:

Kadınların Cinsel Doyum Alt Boyutlarının Evlilik Süresi Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Golombok Rust Cinsel Doyum Alt Boyutları	Evlilik süresi	N	Ort. Sırası	Z	Sd	p
Sıklık	1-5	23	19,48			
	6-10	7	12,21	3,254	2	,197
	11-15	4	15,38			
	Toplam	34				
İletişim	1-5	23	14,76			
	6-10	7	22,93	5,593	2	,061
	11-15	4	23,75			
	Toplam	34				
Doyum	1-5	23	17,02			
	6-10	7	15,14	2,364	2	,307
	11-15	4	24,38			
	Toplam	34				
Kaçınma	1-5	23	15,83			
	6-10	7	18,86	3,067	2	,216
	11-15	4	24,75			
	Toplam	34				

Dokunma	1-5	23	15,26	5,053	2	,080
	6-10	7	19,57			
	11-15	4	26,75			
	Toplam	34				
Vajinismus	1-5	23	18,37	1,138	2	,566
	6-10	7	14,00			
	11-15	4	18,63			
	Toplam	34				
Anorgazmi	1-5	23	16,65	3,595	2	,203
	6-10	7	15,36			
	11-15	4	26,13			
	Toplam	34				

Cinsel doyum alt boyutlarının evlilik süresi değişkenine göre farklılaşma düzeylerini incelemek için yapılan “Kruskal Wallis Homojenlik Testi” sonuçları doğrultusunda, cinsel doyum alt boyutlarının katılımcıların evlilik süresi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

Tablo 21:

Kadınların Cinsel Doyum Alt Boyutlarının Evlenme Şekli Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Golombok Rust Cinsel Doyum Alt Boyutları	Evlenme şekli	N	Ort. Sırası	U	p
Sıklık	Görücü Usulü	8	22,50	,015	,903
	Tanışıp anlaşılarak evlenme	37	23,11		
	Toplam	45			
İletişim	Görücü Usulü	8	21,75	,091	,762
	Tanışıp anlaşılarak evlenme	37	23,27		
	Toplam	45			
Doyum	Görücü Usulü	8	23,69	,027	,870
	Tanışıp anlaşılarak evlenme	37	22,85		
	Toplam	45			
Kaçınma	Görücü Usulü	8	24,25	,092	,761
	Tanışıp anlaşılarak evlenme	37	22,73		
	Toplam	45			
Dokunma	Görücü Usulü	8	21,44	,140	,709
	Tanışıp anlaşılarak evlenme	37	23,34		
	Toplam	45			
Vajinismus	Görücü Usulü	8	25,19	,280	,597
	Tanışıp anlaşılarak evlenme	37	22,53		
	Toplam	45			
Anorgazmi	Görücü Usulü	8	20,25		

Tanışıp anlaşılarak evlenme	37	23,59	,437	,508
Toplam	45			

Cinsel doyum alt boyutlarının evlenme şekli değişkenine göre farklılaşma düzeylerini incelemek için yapılan “Kruskal Wallis Homojenlik Testi” sonuçları doğrultusunda, cinsel doyum alt boyutlarının katılımcıların evlenme şekli değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

Tablo22:

Kadınların Cinsel Doyum Alt Boyutlarının Ebeveynlerinin Evliliklerinin Kadın Katılımcılar Tarafından Değerlendirilmesi Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Golombok Rust Cinsel Doyum Alt Boyutları	Ebeveyn değerlendirme	N	Ort. Sırası	Z	Sd	p
Sıklık	Mutlu	27	25,74			
	Orta derecede mutlu	15	29,87	4,648	2	,098
	Mutsuz	8	16,50			
	Toplam	50				
İletişim	Mutlu	27	22,63			
	Orta derecede mutlu	15	29,77	2,539	2	,281
	Mutsuz	8	27,19			
	Toplam	50				
Doyum	Mutlu	27	22,98			
	Orta derecede mutlu	15	33,73	7,441	2	,024
	Mutsuz	8	18,56			
	Toplam	50				
Kaçınma	Mutlu	27	22,31			
	Orta derecede mutlu	15	28,73	3,026	2	,220
	Mutsuz	8	30,19			
	Toplam	50				
Dokunma	Mutlu	27	21,83			
	Orta derecede mutlu	15	31,27	4,209	2	,122
	Mutsuz	8	27,06			
	Toplam	50				
Vajinismus	Mutlu	27	24,39			
	Orta derecede mutlu	15	28,57	1,005	2	,605
	Mutsuz	8	23,50			
	Toplam	50				
Anorgazmi	Mutlu	27	23,89			
	Orta derecede mutlu	15	23,97	3,189	2	,203
	Mutsuz	8	33,81			
	Toplam	50				

Toplam	50
--------	----

Cinsel doyum alt boyutlarının ebeveynin evliliği değerlendirmesi değişkenine göre farklılaşma düzeylerini incelemek için yapılan “Kruskal Wallis Homojenlik Testi” sonuçları doğrultusunda, doyum alt boyutu dışında cinsel doyum alt boyutlarının katılımcıların ebeveyn değerlendirmesi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$). Doyum alt boyutu ($p=,024$; $p<0,05$) ebeveyn değerlendirmesi bakımından anlamlı bir biçimde farklılaşmaktadır. Bu doğrultuda, ebeveynlerinin evliliğini orta derece mutlu ve mutlu evlilik olarak değerlendiren kadın katılımcıların cinsel doyum alt boyutundan, doyum alt boyutunun mutsuz olarak nitelenenlerden anlamlı bir biçimde yüksek olduğu görülmektedir.

Erkeklerin cinsel doyum alt boyutlarının puan ortalamalarının karşılaştırılması için ikili bağımsız değişken grubu içeren demografik değişkenler için “Mann Whitney U testi”; ikiden fazla bağımsız grup içeren demografik değişkenlerin karşılaştırılması için “Kruskal Wallis Homojenlik Testi” uygulanmıştır. Sonuçlar aşağıdaki tablolarla belirtilmiştir.

Tablo 23:

Erkeklerin Cinsel Doyum Alt Boyutlarının Çocuk Sahibi Olma Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Golombok Rust Cinsel Doyum Alt Boyutları	Çocuk	N	Ort. Sırası	U	p
Sıklık	Var	25	24,06	276,500	,471
	Yok	25	26,94		
	Toplam	50			
İletişim	Var	25	24,24	281,000	,538
	Yok	25	26,76		
	Toplam	50			
Doyum	Var	25	22,18	229,500	,102
	Yok	25	28,82		
	Toplam	50			
Kaçınma	Var	25	25,84	304,000	,867
	Yok	25	25,16		
	Toplam	50			
Dokunma	Var	25	26,42	289,500	,652
	Yok	25	24,58		
	Toplam	50			
Empotans	Var	25	27,56		

	Yok	25	23,44	261,000	,308
	Toplam	50			
Erken Boşalma	Var	25	26,38		
	Yok	25	24,62	290,500	,665
	Toplam	50			

Erkek katılımcıların Cinsel doyum alt boyutlarının çocuk sahibi olma değişkenine göre farklılaşma düzeylerini incelemek için yapılan “Mann Whitney U Testi” sonuçları doğrultusunda, cinsel doyum alt boyutlarının katılımcıların çocuk sahibi olma değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

Tablo 24:

Erkeklerin Cinsel Doyum Alt Boyutlarının Aile Tipi Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Golombok Rust Cinsel Doyum Alt Boyutları	Aile tipi	N	Ort. Sırası	U	p
Sıklık	Çekirdek aile	36	23,96		
	Geniş aile	14	29,46	196,500	,216
	Toplam	50			
İletişim	Çekirdek aile	36	22,68		
	Geniş aile	14	32,75	150,500	,027
	Toplam	50			
Doyum	Çekirdek aile	36	25,68		
	Geniş aile	14	25,04	245,500	,887
	Toplam	50			
Kaçınma	Çekirdek aile	36	26,32		
	Geniş aile	14	23,39	222,500	,517
	Toplam	50			
Dokunma	Çekirdek aile	36	27,10		
	Geniş aile	14	21,39	194,500	,210
	Toplam	50			
Empotans	Çekirdek aile	36	25,22		
	Geniş aile	14	26,21	242,000	,826
	Toplam	50			
Erken Boşalma	Çekirdek aile	36	27,00		
	Geniş aile	14	21,64	198,000	,236
	Toplam	50			

Erkek katılımcıların Cinsel doyum alt boyutlarının aile tipi değişkenine göre farklılaşma düzeylerini incelemek için yapılan “Mann Whitney U Testi” sonuçları doğrultusunda, iletişim alt boyutu dışında cinsel doyum alt boyutlarının katılımcıların aile tipi değişkenine

göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$). İletişim ($U:150,000$; $p<0,05$) alt boyutu aile tipine göre farklılık göstermekte ve geniş ailede olduğunu bildiren erkek katılımcıların puanları daha yüksek bulunmuştur.

Tablo 25:

Erkeklerin Cinsel Doyum Alt Boyutlarının Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Golombok R	ust	Eğitim	N	Ort. Sırası	Z	Sd	p
Cinsel Doyum Alt	Boyutları	durumu					
Sıklık		İlköğretim	1	21,50	,950	2	,813
		Lise	22	27,32			
		Üniversite	22	23,50			
		Lisansüstü	5	27,10			
		Toplam	50				
İletişim		İlköğretim	1	11,50	2,034	2	,565
		Lise	22	28,02			
		Üniversite	22	24,43			
		Lisansüstü	5	21,90			
		Toplam	50				
Doyum		İlköğretim	1	7,50	2,125	2	,547
		Lise	22	26,95			
		Üniversite	22	24,27			
		Lisansüstü	5	28,10			
		Toplam	50				
Kaçınma		İlköğretim	1	49,50	3,782	2	,286
		Lise	22	23,20			
		Üniversite	22	25,77			
		Lisansüstü	5	29,60			
		Toplam	50				
Dokunma		İlköğretim	1	29,50	1,423	2	,700
		Lise	22	28,07			
		Üniversite	22	23,23			
		Lisansüstü	5	23,40			
		Toplam	50				
Empotans		İlköğretim	1	26,50	3,003	2	,391
		Lise	22	28,93			
		Üniversite	22	21,59			
		Lisansüstü	5	27,40			
		Toplam	50				
Erken Boşalma		İlköğretim	1	22,00	1,847	2	,605
		Lise	22	22,57			
		Üniversite	22	27,75			
		Lisansüstü	5	29,20			
		Toplam	50				

Erkek katılımcıların Cinsel doyum alt boyutlarının eğitim düzeyi değişkenine göre farklılaşma düzeylerini incelemek için yapılan “Kruskal Wallis Homojenlik Testi” sonuçları doğrultusunda, cinsel doyum alt boyutlarının katılımcıların eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

Tablo 26:

Erkeklerin Cinsel Doyum Alt Boyutlarının Evlilik Yaşı Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Golombok Rust Cinsel Doyum Alt Boyutları	Kaç yaşında evlilik	N	Ort. Sırası	Z	Sd	p
Sıklık	18-25	15	24,23	6,415	2	,040
	26-30	17	16,38			
	31-36	11	27,64			
	Toplam	43				
İletişim	18-25	15	21,30	1,244	2	,537
	26-30	17	20,32			
	31-36	11	25,55			
	Toplam	43				
Doyum	18-25	15	23,80	1,182	2	,554
	26-30	17	19,47			
	31-36	11	23,45			
	Toplam	43				
Kaçınma	18-25	15	21,67	3,736	2	,154
	26-30	17	25,79			
	31-36	11	16,59			
	Toplam	43				
Dokunma	18-25	15	24,10	2,831	2	,243
	26-30	17	18,09			
	31-36	11	25,18			
	Toplam	43				
Empotans	18-25	15	21,13	5,258	2	,072
	26-30	17	26,71			
	31-36	11	15,91			
	Toplam	43				
Erken Boşalma	18-25	15	22,73	,146	2	,930
	26-30	17	22,09			
	31-36	11	20,86			
	Toplam	43				

Erkek katılımcıların cinsel doyum alt boyutlarının evlilik yaşı değişkenine göre farklılaşma düzeylerini incelemek için yapılan “Kruskal Wallis Homojenlik Testi” sonuçları doğrultusunda, sıklık alt boyutu dışında cinsel doyum alt boyutlarının katılımcıların evlenilen yaş değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$). Sıklık ($p=,040$; $p<0,05$) alt boyutu erkek katılımcıların evlendikleri yaşa göre anlamlı farklılık göstermektedir. 31-36 yaş arasındaki erkeklerin puanlarının anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Tablo 27:

Erkeklerin Cinsel Doyum Alt Boyutlarının Yaş Grupları Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Golombok Rust Cinsel Doyum Alt Boyutları	Yaş grupları	N	Ort. Sırası	Z	Sd	p
Sıklık	20-35 yaş arası	22	27,64	1,070	2	,586
	36-45 yaş arası	10	25,30			
	45 üzeri	18	23,00			
	Toplam	50				
İletişim	20-35 yaş arası	22	26,09	3,142	2	,208
	36-45 yaş arası	10	18,60			
	45 üzeri	18	28,61			
	Toplam	50				
Doyum	20-35 yaş arası	22	27,68	3,734	2	,155
	36-45 yaş arası	10	29,90			
	45 üzeri	18	20,39			
	Toplam	50				
Kaçınma	20-35 yaş arası	22	24,27	,565	2	,754
	36-45 yaş arası	10	24,55			
	45 üzeri	18	27,53			
	Toplam	50				
Dokunma	20-35 yaş arası	22	26,91	,435	2	,804
	36-45 yaş arası	10	25,30			
	45 üzeri	18	23,89			
	Toplam	50				
Empotans	20-35 yaş arası	22	26,41	,883	2	,643
	36-45 yaş arası	10	21,70			
	45 üzeri	18	26,50			
	Toplam	50				
Erken Boşalma	20-35 yaş arası	22	25,14	5,028	2	,928
	36-45 yaş arası	10	25,60			
	45 üzeri	18	25,89			
	Toplam	50				

Erkek katılımcıların Cinsel doyum alt boyutlarının yaş grubu değişkenine göre farklılaşma düzeylerini incelemek için yapılan “Kruskal Wallis Homojenlik Testi” sonuçları doğrultusunda, cinsel doyum alt boyutlarının katılımcıların yaş grupları değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

Tablo 28:

Erkeklerin Cinsel Doyum Alt Boyutlarının Evlilik Süresi Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Golombok Rust Cinsel Doyum Alt Boyutları	Evlilik süresi	N	Ort. Sırası	Z	Sd	p
Sıklık	1-5	23	18,35			

İletişim	6-10	7	18,14	1,776	2	,411
	11-15	4	11,50			
	Toplam	34				
	1-5	23	18,13			
Doyum	6-10	7	18,93	1,788	2	,409
	11-15	4	11,38			
	Toplam	34				
	1-5	23	17,13			
Kaçınma	6-10	7	18,50	,112	2	,946
	11-15	4	17,88			
	Toplam	34				
	1-5	23	16,87			
Dokunma	6-10	7	18,21	,370	2	,831
	11-15	4	19,88			
	Toplam	34				
	1-5	23	18,22			
Empotans	6-10	7	15,43	,441	2	,802
	11-15	4	17,00			
	Toplam	34				
	1-5	23	16,28			
Erken Boşalma	6-10	7	19,64	1,151	2	,562
	11-15	4	20,75			
	Toplam	34				
	1-5	23	19,50			
	6-10	7	13,21	2,961	2	,228
	11-15	4	13,50			
	Toplam	34				

Erkek katılımcıların Cinsel doyum alt boyutlarının evlilik süresi değişkenine göre farklılaşma düzeylerini incelemek için yapılan “Kruskal Wallis Homojenlik Testi” sonuçları doğrultusunda, cinsel doyum alt boyutlarının katılımcıların evlilik süresi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

Tablo 29:

Erkeklerin Cinsel Doyum Alt Boyutlarının Çocuk Sayısı Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Golombok Rust Cinsel Doyum Alt Boyutları	Çocuk sayısı	N	Ort. Sırası	Z	Sd	p
Sıklık	1	9	14,56	,683	2	,711
	2	13	12,23			
	3 ve üzeri	3	11,67			
	Toplam	25				
İletişim	1	9	13,00	,696	2	,706
	2	13	12,27			
	3 ve üzeri	3	16,17			
	Toplam	25				
Doyum	1	9	15,11	2,304	2	,316
	2	13	12,73			
	3 ve üzeri	3	7,83			

Kaçınma	Toplam	25				
	1	9	13,50			
	2	13	13,00	,171	2	,918
	3 ve üzeri	3	11,50			
Dokunma	Toplam	25				
	1	9	16,06			
	2	13	11,42	2,504	2	,286
	3 ve üzeri	3	10,67			
Empotans	Toplam	25				
	1	9	15,00			
	2	13	11,50	1,275	2	,529
	3 ve üzeri	3	13,50			
Erken Boşalma	Toplam	25				
	1	9	14,78			
	2	13	13,12	2,484	2	,289
	3 ve üzeri	3	7,17			
	Toplam	25				

Erkek katılımcıların Cinsel doyum alt boyutlarının çocuk sayısı değişkenine göre farklılaşma düzeylerini incelemek için yapılan “Kruskal Wallis Homojenlik Testi” sonuçları doğrultusunda, cinsel doyum alt boyutlarının katılımcıların çocuk sayısı değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

Tablo 30:

Erkeklerin Cinsel Doyum Alt Boyutlarının Evlenme Şekli Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Golombok R	ust						
Cinsel D	oyum	Evlenme şekli	N	Ort.	Z	Sd	P
Alt Boyutları				Sırası			
Sıklık	Görücü Usulü	8	26,88				
	Tanışıp anlaşılarak evlenme	37	24,74	,472	2	,790	
	Kız kaçırma	5	28,90				
	Toplam	50					
İletişim	Görücü Usulü	8	27,75				
	Tanışıp anlaşılarak evlenme	37	24,55	,627	2	,731	
	Kız kaçırma	5	28,90				
	Toplam	50					
Doyum	Görücü Usulü	8	22,31				
	Tanışıp anlaşılarak evlenme	37	25,78	,628	2	,731	
	Kız kaçırma	5	28,50				
	Toplam	50					
Kaçınma	Görücü Usulü	8	21,06				
	Tanışıp anlaşılarak evlenme	37	25,46	2,098	2	,350	
	Kız kaçırma	5	32,90				
	Toplam	50					
Dokunma	Görücü Usulü	8	24,81				

Empotans	Tanışıp evlenme	37	26,53	1,218	2	,544
	Kız kaçırma	5	19,00			
	Toplam	50				
	Görücü Usulü	8	19,00			
Erken Boşalma	Tanışıp evlenme	37	25,03	6,414	2	,040
	Kız kaçırma	5	39,40			
	Toplam	50				
	Görücü Usulü	8	20,75			
	Tanışıp evlenme	37	27,34	2,352	2	,308
	Kız kaçırma	5	19,50			
	Toplam	50				

Erkek katılımcıların Cinsel doyum alt boyutlarının evlenme şekli değişkenine göre farklılaşma düzeylerini incelemek için yapılan “Kruskal Wallis Homojenlik Testi” sonuçları doğrultusunda, empotans alt boyutu hariç cinsel doyum alt boyutlarının katılımcıların evlenme şekli değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$). Empotans ($p=,040$; $p <0,05$) alt boyutu evlenme şekline göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır. Kız kaçırma ile evlenen erkek katılımcıların empotans (iktidarsızlık) skorları anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Tablo 31:

Erkeklerin Cinsel Doyum Alt Boyutlarının Ebeveynlerinin Evliliklerinin Erkek Katılımcılar Tarafından Değerlendirilmesi Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Golombok Rust Cinsel Doyum Alt Boyutları	Ebeveyn evliliğini değerlendirme	N	Ort. Sırası	Z	Sd	p
Sıklık	Mutlu	17	25,85			
	Orta derecede mutlu	28	25,45	,031	2	,920
	Mutsuz	5	24,60			
	Toplam	50				
İletişim	Mutlu	17	24,47			
	Orta derecede mutlu	28	25,52	,362	2	,984
	Mutsuz	5	28,90			
	Toplam	50				
Doyum	Mutlu	17	25,68			
	Orta derecede mutlu	28	24,41	,899	2	,834
	Mutsuz	5	31,00			
	Toplam	50				
Kaçınma	Mutlu	17	24,26			
	Orta derecede mutlu	28	26,95	,781	2	,638
	Mutsuz	5	21,60			
	Toplam	50				
Dokunma	Mutlu	17	29,44			
	Orta derecede mutlu	28	23,57	1,927	2	,677

Empotans	Mutsuz	5	22,90	1,262	2	,381
	Toplam	50				
	Mutlu	17	24,91			
	Orta derecede mutlu	28	26,96			
Erken Boşalma	Mutsuz	5	19,30	1,682	2	,431
	Toplam	50				
	Mutlu	17	29,15			
	Orta derecede mutlu	28	23,46			
	Mutsuz	5	24,50			
	Toplam	50				

Erkek katılımcıların cinsel doyum alt boyutlarının ebeveynlerin evliliği değerlendirme değişkenine göre farklılaşma düzeylerini incelemek için yapılan “Kruskal Wallis Homojenlik Testi” sonuçları doğrultusunda, cinsel doyum alt boyutlarının ebeveynlerinin evliliklerinin katılımcılar tarafından değerlendirilmesi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

4.4 Kadın ve Erkeklerin Evlilik Uyumu, Çift Uyumu ve Cinsel Doyum Alt Boyutları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Kadın ve erkek katılımcıların evlilik uyumu, çift uyumu ve cinsel doyum değişkenlerinin ilgili alt boyutlar ile ilişkisinin incelenmesi için Pearson Korelasyonu uygulanmıştır. Sonuçlar Tablo 32 ve Tablo 33'te verilmiştir.

Tablo 32:

Kadınların Evlilik ve Cinsellik Değişkenleriyle İlgili Alt Boyutlarının Korelasyon Analizi

Kadınlar (N=50)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1. Evlilikte tarz	1												
2. Evlilikte anlaşma	,565**	1											
3. Çift fikir birliği	,861**	,704**	1										
4. Çift tatmini	,830**	,743**	,914**	1									
5. Çift birlikteliği	,799**	,562**	,765**	,782**	1								
6. Duyguların ifadesi	,766**	,725**	,803**	,792**	,667**	1							
7. Sıklık	,211	,021	,161	,179	,020	,156	1						
8. İletişim	-,305*	-,193	-,186	-,162	-,051	-,308*	-,450**	1					
9. Doyum	-,051	-,187	-,011	,016	-,086	-,181	,624**	,267	1				
10. Kaçınma	-,265	-,154	-,213	-,184	-,072	-,327*	-,540**	,839**	,091	1			
11. Dokunma	-,282*	-,223	-,129	-,120	-,122	-,290*	-,074	,808**	,589**	,606**	1		
12. Vajinismus	,003	,064	,166	,154	-,044	-,018	-,367**	,171	-,569**	,005	-,511**	1	
13. Anorgazmi	-,111	-,074	-,144	-,086	,038	-,137	-,596**	,286*	-,403**	-,527**	-,047	,359*	1

*: Korelasyon 0.05 düzeyinde anlamlı **: Korelasyon 0.01 düzeyinde anlamlı

Tablo 32'deki sonuçlar doğrultusunda,

Evlilikte tarz alt boyutu ile evlilikte anlaşma ($r=,565$; $p<0,01$), çift fikir birliği ($r=,861$; $p<0,01$), çift tatmini ($r=,830$; $p<0,01$), çift birlikteliği ($r=,799$; $p<0,01$) ve duyguların ifadesi ($r=,766$; $p<0,01$) pozitif yönlü ve anlamlı ilişkili bulunmuştur. Bununla birlikte, cinsel doyum iletişim alt boyutu ($r= -,305$; $p <0,05$) ve dokunma ($r= -,282$; $p < 0,05$) alt boyutları evlilikte tarz alt boyutu ile negatif yönlü ve anlamlı ilişkili bulunmuştur.

Evlilikte anlaşma alt boyutu ile çift fikir birliği ($r=,704$; $p<0,01$), çift tatmini ($r=,743$; $p<0,01$), çift birlikteliği ($r=,562$; $p<0,01$) ve duyguların ifadesi ($r=,725$; $p<0,01$) pozitif yönlü ve anlamlı ilişkili bulunmuştur.

Çift fikir birliği alt boyutu ile çift tatmini ($r=,914$; $p<0,01$), çift birlikteliği ($r=,765$; $p<0,01$) ve duyguların ifadesi ($r=,803$; $p<0,01$) pozitif yönlü ve anlamlı ilişkili bulunmuştur.

Çift tatmini alt boyutu ile çift birlikteliği ($r=,782$; $p<0,01$) ve duyguların ifadesi ($r=,792$; $p<0,01$) pozitif yönlü ve anlamlı ilişkili bulunmuştur.

Çift birlikteliği alt boyutu ile duyguların ifadesi ($r=,667$; $p<0,01$) pozitif yönlü ve anlamlı ilişkili bulunmuştur.

Duyguların ifadesi alt boyutu ile cinsel doyum iletişim alt boyutu ($r= -,308$; $p <0,05$), kaçınma ($r= -,327$; $p<0,05$) ve dokunma ($r= -,290$; $p<0,05$) negatif yönlü ve anlamlı ilişkili bulunmuştur.

Golombok Rust Sıklık alt boyutu ile iletişim ($r= -,450$; $p<0,01$), doyum ($r=,624$; $p<0,01$), kaçınma ($r= -,540$; $p<0,01$), pozitif yönlü; vajinismus ($r= -,367$; $p<0,01$) ve anorgazmi ($r= -,596$; $p<0,01$) negatif yönlü anlamlı ilişkili bulunmuştur.

İletişim alt boyutu ile doyum ($r= -,450$; $p < 0,01$), kaçınma ($r=,839$; $p<0,01$), dokunma ($r=,808$; $p<0,01$) ve anorgazmi ($r=,286$; $p<0,05$) alt boyutları pozitif yönlü ve anlamlı ilişkili bulunmuştur.

Doyum alt boyutu ile dokunma ($r=,589$; $p<0,01$) pozitif yönlü; vajinismus ($r= -,569$; $p<0,01$) ve anorgazmi ($r= -,403$; $p<0,01$) negatif yönlü ve anlamlı ilişkili bulunmuştur.

Kaçınma alt boyutu ile dokunma ($r=,606$; $p<0,01$) pozitif yönlü ve anorgazmi ($r= -,527$; $p<0,01$) negatif yönlü anlamlı ilişkili bulunmuştur.

Dokunma ve vajinismus ($r= -,511$; $p<0,01$) negatif yönlü ve anlamlı ilişkili bulunmuştur. Vajinismus ve anorgazmi ($r=,359$; $p<0,05$) pozitif yönlü ve anlamlı ilişkili bulunmuştur.

Tablo 33:

Erkeklerin Evlilik ve Cinsellik Değişkenleriyle İlgili Alt Boyutlarının Korelasyon Analizi

Erkekler (N=50)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1. Evlilikte tarz	1												
2. Evlilikte anlaşma	,833**	1											
3. Çift fikir birliği	,907**	,846**	1										
4. Çift tatmini	,841**	,842**	,901**	1									
5. Çift birlikteliği	,726**	,818**	,821**	,804**	1								
6. Duyguların ifadesi	,844**	,813**	,875**	,843**	,783**	1							
7. Sıklık	-,144	-,108	-,243	-,140	-,046	-,125	1						
8. İletişim	-,128	,031	-,162	-,100	,016	-,120	,344*	1					
9. Doyum	,000	-,116	-,011	-,105	,057	,048	,167	-,166	1				
10. Kaçınma	-,049	-,103	,055	,013	-,069	-,031	-,660**	-,500**	-,233	1			
11. Dokunma	-,086	-,039	-,204	-,169	-,028	-,098	,514**	,230	,009	-,612**	1		
12. Empotans	-,166	-,026	-,077	-,032	-,050	-,049	-,329*	-,078	-,115	,580**	-,476**	1	
13. Erken Boşalma	,055	-,063	-,067	-,091	-,048	-,069	,187	,116	,180	-,358*	,601**	-,403**	1

Tablo 33'deki sonuçlar doğrultusunda, erkek katılımcıların

Evlilikte tarz alt boyutu ile evlilikte anlaşma ($r=,833$; $p<0,01$), çift fikir birliği ($r=,907$; $p<0,01$), çift tatmini ($r=,841$; $p<0,01$), çift birlikteliği ($r=,726$; $p<0,01$) ve duyguların ifadesi ($r=,844$; $p<0,01$) pozitif yönlü ve anlamlı ilişkili bulunmuştur.

Evlilikte anlaşma alt boyutu ile çift fikir birliği ($r=,846$; $p<0,01$), çift tatmini ($r=,842$; $p<0,01$), çift birlikteliği ($r=,818$; $p<0,01$) ve duyguların ifadesi ($r=,813$; $p<0,01$) pozitif yönlü ve anlamlı ilişkili bulunmuştur.

Çift fikir birliği alt boyutu ile çift tatmini ($r=,901$; $p<0,01$), çift birlikteliği ($r=,821$; $p<0,01$) ve duyguların ifadesi ($r=,875$; $p<0,01$) pozitif yönlü ve anlamlı ilişkili bulunmuştur.

Çift tatmini alt boyutu ile çift birlikteliği ($r=,804$; $p<0,01$) ve duyguların ifadesi ($r=,843$; $p<0,01$) pozitif yönlü ve anlamlı ilişkili bulunmuştur.

Çift birlikteliği alt boyutu ile duyguların ifadesi ($r=,783$; $p<0,01$) pozitif yönlü ve anlamlı ilişkili bulunmuştur.

Duyguların ifadesi alt boyutu ile cinsel doyum iletişim alt boyutu ($r=-,308$; $p<0,05$), kaçınma ($r=-,327$; $p<0,05$) ve dokunma ($r=-,290$; $p<0,05$) negatif yönlü ve anlamlı ilişkili bulunmuştur.

Golombok Rust Sıklık alt boyutu ile iletişim ($r=-,344$; $p<0,05$), kaçınma ($r=-,660$; $p<0,01$) ve dokunma ($r=,514$; $p<0,01$), pozitif yönlü; empotans ($r=-367$; $p<0,01$) negatif yönlü ve anlamlı ilişkili bulunmuştur.

İletişim alt boyutu ile kaçınma ($r=-,500$; $p<0,01$) negatif yönlü ve anlamlı ilişkili bulunmuştur.

Kaçınma alt boyutu ile dokunma ($r=-,612$; $p<0,01$) negatif yönlü ve erken boşalma ($r=-,358$; $p<0,05$) negatif yönlü; empotans ($r=,580$; $p<0,01$) pozitif yönlü anlamlı ilişkili bulunmuştur.

Dokunma ve empotans ($r=-,476$ $p<0,01$) negatif yönlü; erken boşalma ($r=,601$; $p<0,01$) pozitif yönlü ve anlamlı ilişkili bulunmuştur.

Empotans ve erken boşalma ($r=-,403$; $p<0,05$) negatif yönlü ve anlamlı ilişkili bulunmuştur.

5. BÖLÜM

TARTIŞMA

Bu araştırmada, çocuklu ve çocuksuz evli çiftlerin evlilik uyumu, çift uyumu ve cinsel doyumlarının karşılaştırılması üzerine durulmuştur. Araştırma kapsamında cevabı aranan sorular, araştırma değişkenleri, değişkenler arası ilişkiler ve sonrasında yapılmış olan analizler, literatür doğrultusunda tartışılmıştır. Araştırmanın bu bölümünde ilk olarak evlilik uyumu ve çift uyumunun demografik değişkenlerle olan ilişkisi; ikinci olarak, kadın ve erkeklerin cinsel doyum alt boyutlarının demografik değişkenlerle olan ilişkisi; ve son olarak, kadın ve erkek katılımcıların evlilik uyumu, çift uyumu ve cinsel doyum alt boyutlarının arasındaki ilişki tartışılmıştır.

5.1. Evlilik Uyumu ve Çift Uyumunun Demografik Değişkenlerle Olan İlişkisinin Tartışılması

Araştırmanın bu bölümünde demografik değişkenler ile (yaş, cinsiyet, evlilik yaşı, evlilik süresi, çocuk sahibi olup olmama, çocuk sayısı, çalışma durumu, eğitim düzeyi, aile tipi, ebeveynlerinin evliliğini değerlendirme vs) bireylerin evlilik ve çift uyumları arasındaki ilişkiye bakılmış, araştırma sonuçları literatür araştırmasıyla da desteklenmiştir.

Yapılan analizler sonucu katılımcıların evlilik uyumu ve çift uyumlarının çocuk sahibi olma değişkenine göre herhangi bir anlamlı farklılık göstermediği görülmüştür. Bu çalışmayı destekler nitelikte, çocuk sahibi olup olmamanın evlilik ilişkisini etkilemediği başka çalışmalar da mevcuttur. (Fışlıoğlu, 1992). Bunun yanı sıra yapılan bir çalışmada ebeveynliğe geçiş ölçeğinden yararlanılarak, çiftlerin çocuk sahibi olduktan sonraki evlilik uyumları incelenmiştir. Bu ölçekte, kişilerin psikolojik iyilik haliyle beraber evlilik rutinleri ve ilişkilerindeki yakınlık dereceleri baz alınmıştır. Bu araştırmanın sonucuna göre, kadınların çocuk sahibi olduktan sonra erkeklere kıyasla, evlilik rutinlerinden daha hoşnutsuz oldukları ve eşleriyle olan yakınlık derecelerinden memnun olmadıkları ve hatta

bundan endişe duydukları belirtilmiştir (Zelkowitz ve Milet, 1996). Çocuk sahibi olmanın evlilik ilişkisini etkilediği; çocuğu olan kadınların, çocuğu olmayan kadınlara kıyasla çift uyum ve doyumlarının daha düşük olduğu ve hatta çocuk sahibi olmanın erkeklerdense, kadınları daha fazla etkilediği destekleyen başka çalışmalara da rastlanmıştır (Juang ve Tucker, 1991; Twenge ve Campbell, 2003; White and Edwards, 1990). Bunu destekler bir diğer çalışmadaysa, kadınların ilk çocuklarını doğurduktan sonra, evlilik uyumlarının düştüğü yönündedir (Routh, 1981). Yapılmış olan bazı çalışmalarda ise; çocuğun varlığının kadınlardansa, erkeklerin evlilik uyumunu olumsuz yönde etkilediği sonucuna varılmıştır. Bu sonucun, çocuk bakımının annenin zamanından aldığı ve bu durumda kadın erkek ilişkisine daha az zaman kaldığı ve erkeklerin bu durumdan daha olumsuz etkilendikleri şeklinde açıklanabilir (MacLean, 2001).

Yapılan araştırmada evlilik uyumu ve çift uyumlarının çocuk sayısı değişkenine göre de anlamlı farklılık göstermediği sonucu elde edilmiştir. Literatürde bu sonucu destekleyen, evlilik uyumunun çocuk sayısına bağlı değişmediği savunan çalışmalara rastlanmıştır (Hoffman ve Levant, 1985; Fışlıoğlu, 1992). Bunun tam aksi, çocuk sayısı arttıkça çiftler arasındaki bağlılığın azaldığını gösteren çalışmalara da rastlanmıştır (Abott ve Brody, 1985; Şener ve Terzioğlu, 2002). Yine bir başka araştırma sonucu olan, çocuk sayısı arttıkça evlilik doyumunun da arttığını gösteren çalışmalar da vardır (Guo ve Huang, 2005). Bu farklı sonuçların her birinin, yaşanan toplumların kültürlerinin farklı olmasından ve maddi olanakların değişkenlik göstermesinden kaynaklandığı düşünülebilir.

Katılımcıların eğitim düzeyi değişkeni ve çalışma durumu değişkeninin evlilik ve çift uyumu alt boyutları arasındaki ilişkiye bakılmış, her iki değişken ile de anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır. Literatürde bu sonucu destekleyen, eğitim durumu ve çalışma durumunun evlilik uyumunu etkilemediği yönünde çalışmalar vardır (Çakır, 2008; Demiray, 2006). Bunun tam aksi, çalışıyor olmanın ve eğitim düzeyinin yükselmesinin çift doyum ve duygusal ifade puanlarını da yükselttiği yapılan çalışmalar arasındadır (Fidanoğlu, 2007; Sezer, 2005; Heaton, 2002). Bu durumda, eğitim düzeyinin yükselmesiyle beraber eşlerin, karşılıklı anlayış ve iletişim becerilerinin arttığı düşünülebilir. Bazı çalışmalar çalışan kadınların, çalışmayan kadınlara göre daha uyumlu evlilikler sürdürüklerine işaret etmiştir (Nahawant ve Mathur, 1992; Çili ve diğ., 2004; Sezer 2005). Literatürde göze çarpan bir diğer araştırma ise, evli bireylerin eğitim düzeyleri arttıkça, evlilik doyumlarının azaldığını göstermiştir (Teachman, Polonko ve Scanani;

1987). Bu sonucun ise, artan eğitim düzeyinin sosyal statü ve sorumluluğu beraberinde getirdiği, iş yükümlülüğünün arttığı ve bununla beraber bireylerin evlilik ilişkisine ve partnerlerine yeterli zamanı ayıramamalarından kaynaklandığı düşünülebilir.

Araştırmada evlilik yaşının, evlilikte tarz boyutu hariç; evlilikte anlaşma, çift fikir birliği, çift tatmini, çift birlikteliği ve duyguların ifadesi alt boyutlarında anlamlı farklılıklar meydana getirdiğine rastlanmıştır. Buna istinaden, 26-30 yaş arası evlenenlerde; çift uyumu ve evlilik uyumu alt boyut puan ortalamaları anlamlı düzeyde yüksek çıkmıştır.

Evlilik uyumu ve çift uyumu alt boyutlarının yaş grupları değişkenine göre farklılaşmasını evlilikte tarz, evlilikte anlaşma, çift fikir birliği, çift tatmini, çift birlikteliği ve duyguların ifadesi alt boyutlarında anlamlı farklılıklar saptanmıştır. Buna göre; 20-35 yaş arası katılımcıların evlilik uyum ve çift uyum alt boyutları puan ortalaması anlamlı düzeyde yüksektir. Yaş grupları ve evlilik yaşı gruplandırmasında görüldüğü üzere diğer gruplardan daha genç olan yaş gruplarının evlilik ve çift uyum alt boyutları puan ortalamaları daha yüksek sonuç vermiştir. Bu sonucu destekleyen, yaşın artmasıyla beraber, çift uyumunun ve duygusal ifade boyutlarında düşüşler meydana geldiğini savunan çalışmalara rastlanmıştır (Çakır, 2008; Demiray, 2006; Jose ve Alfons, 2007; Hudson ve Murphy, 1980; Schumm ve Bugaighis, 1986). Yapılmış olan araştırma sonucunda 26-30 yaş arası evlenenlerde ve 20-35 yaş grubu arasındaki katılımcıların çift uyum ölçeği alt boyutu olan duyguların ifadesi puanlarında yüksek sonuçlar elde edilmiştir. Direkt olarak duyguların ifadesi alt boyutunu ve çalışmanın bu kısmını destekler bir diğer araştırmada ise; yaşın artmasının ve bu artışın beraberinde getireceği sorumluluklardan dolayı duygusal ifade düzeyi düşüş göstermiştir (Fidanoğlu, 2007).

Evlilik uyum ve çift uyum alt boyutlarının evlilik süresi değişkenine göre anlamlı farklılıkları saptanmıştır. Buna göre, 1 ila 5 yıldır evli olan katılımcıların; evlilikte tarz, evlilikte anlaşma, çift birlikteliği, çift tatmini, çift fikir birliği ve duyguların ifadesi alt boyutları anlamlı derecede yüksektir. Bu bulguyu destekler çalışmalarda; evlilik süresi arttıkça evlilik uyumunda bir düşüş meydana gelmesinden söz edilmiştir (Şener ve Terzioğlu, 2002; Demiray, 2006). Bu sonuca varılmasının sebebi olarak ise; yıllar geçtikçe çiftlerin birbirlerini daha iyi tanımalarıyla birlikte eskisi kadar heyecan d uymamaları gösterilmiştir. Araştırma sonucuna göre; daha kısa süredir evli olan çiftlerin; ikili ilişkilerinin daha uyumlu, heyecanlarının uzun süreli evliliklere kıyasla daha fazla olduğu,

çift tatminlerinin ve anlaşma düzeylerinin daha yüksek olduğu söylenebilir. Yaptığımız araştırmada en az bir yıl evli olmak gibi bir koşula yer verilmiştir. Bunun sebebi; evlilikle ilgili bazı çıkarımları daha sağlıklı yapabilmek ve zaman faktörünü hiçe saymamaktır. Bunu destekleyen bir çalışmada, evlenmeden önceki tanışıklık durumunun dahi evlilik uyumunu etkilemesi üzerine durulmuş ve bir yıldan az süredir tanışık olan çiftlerin daha düşük evlilik uyumuna sahip olduklarının altı çizilmiştir (Locke, 1946). Buna göre evlenmeden önceki tanışma ve birbirini tanıyabilmek adına geçirilen zaman bu kadar önem teşkil ediyorsa, evlilik gibi komplike bir yapı için de geçerli olmalı fikrinden yola çıkılarak araştırmaya böyle bir koşul getirilmiştir. Böylelikle alınan bilgilerin ve yapılan analizlerin daha sağlıklı olduğu düşünülmektedir. Yapılan bazı araştırmalarda da evlilik uyumunun evlilik süresine bağlı olarak farklılaşmadığı yönünde sonuçlara da ulaşılmıştır (Tutarel Kışlak ve Çabukça, 2002; Erdoğan, 2007; Jose ve Alfons, 2007).

Yapılan araştırmada bir diğer değişken olan evlenme şekli, katılımcıların evlilik ve çift uyumları ile anlamlı farklılıklar göstermemektedir. Araştırmanın bu sonucunu destekleyen, evlenme şeklinin evlilik uyum ve doyumu üzerinde bir etkisi olmadığını savunan çalışmalardan söz edilmiştir (Buss ve ark., 1990). Bu çalışma anane sahibi geleneksel yapıdaki toplumlarda yapılmıştır. Literatürde bunun tam aksini savunan bazı çalışmalarda ise, tanışarak, flört ederek evlenmiş çiftlerin uyumlarının, görücü usulü ile evlenmiş çiftlere nazaran daha fazla olduğunu ortaya koymuştur (Cingisiz, 2010). Yapılan bazı çalışmalarda evlenme şeklinin, evlilik uyumunda anlamlı düzeyde farklılıklar yarattığı gözlemlenmiştir (Demiray, 2006; Ödemiş, 2008; Akbaş, 2008). Sonuçların farklılık göstermesinin, toplumlardaki farklılıklardan kaynaklandığı düşünülebilir.

Araştırmada evlilik ve çift uyumu alt boyutlarının, kronik rahatsızlık değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği sonucuna varılmıştır. Bununla beraber, demografik bilgi formunda yer alan, “psikolojik rahatsızlığınız var mı?” sorusuna ise bütün katılımcılar herhangi bir rahatsızlık belirtmemişlerdir. Bu nedenle bu değişken herhangi bir kıstas teşkil etmemektedir. Kronik rahatsızlık değişkeni ile ilgili yapılan literatür araştırmasında, bireyin sağlık problemi ya da herhangi bir olumsuzluk anında eşinden göreceği eş desteğinin önemi üzerinde durulan bir çalışmaya rastlanmıştır (Cutrona, 1996). Buna eşlerin birbirine sağladığı sosyal destek düzeyi de dahil edilebilir, bu da son derece önemli bir noktadır (Bryant ve Canger, 1999). Bütün bunların yanında var olan bir rahatsızlığı rehabilite etme süreci ya da bu rahatsızlıkla beraber yaşamaya alışmada eş desteğinin altı

çizilmiştir. Walsh ve McGoldrick (2004) eşlerin, birbirlerinin iyileşme süreçlerinde destekleyici rol oynadıkları ilişkilerde kurulan bağın daha güçlü olacağını belirtmişlerdir.

Aile tipi değişkeninin, evlilikte anlaşma alt boyutu puanları, çekirdek ailelerde anlamlı düzeyde yüksektir. Buradan yola çıkılarak, çekirdek ailelerdeki iletişim rahatlığı, söz hakkı ve aile içi uyumun daha yüksek olduğu düşünülebilir. Yapılan literatür araştırmasında, geniş aileye sahip bireylerin, büyüme ve de gelişiminde ve sonrasında kurduğu ilişkilerde, çekirdek ailede yetişen bir birey kadar başarılı olamadığını savun çalışmalarına rastlanmıştır (Şehirli, 2007).

Ebeveynlerin evliliğini değerlendiren katılımcıların; evlilikte tarz, evlilikte anlaşma, çift tatmini, çift birlikteliği, çift fikir birliği ve duyguların ifadesi alt boyutlarında anlamlı farklılıklar saptanmıştır. Varılan sonuçlar doğrultusunda, kendi anne babalarının evliliğinin “mutlu” olduğunu düşünen katılımcıların evlilik ve çift uyumları puan ortalamaları anlamlı düzeyde yüksek çıkmıştır. Literatürde bu araştırma sonucunu destekleyen, bazı çalışmalara rastlanmıştır (Erberk, 2005). Bu sonucun, mutlu kök ailelerde yaşamış bireylerin, kendi evliliklerinde de bu durumu sürdürme eğiliminden kaynaklandığı düşünülebilir.

5.2. Kadın ve Erkeklerin Cinsel Doyum Alt Boyutlarının Demografik Değişkenlerle Olan İlişisinin Tartışılması

Kadın ve erkeklerin cinsel doyumunu ölçümleyebilmek adına Golombok-Rust Cinsel Doyum Ölçeğinin kadın ve erkek formlarından yararlanılmıştır. Bu bölümde kadın ve erkeklerin cinsel doyum ve alt boyutlarının demografik değişkenlerle arasındaki ilişki incelenmiştir. Golombok-Rust Cinsel Doyum Ölçeğinin kadın ve erkekler için iki ayrı formu olduğundan, ilişkisel analiz ayrı ayrı yapılmıştır.

Kadın ve erkek katılımcıların çocuk sahibi olma değişkeni ile cinsel doyumları arasındaki ilişki incelendiğinde katılımcıların cinsel doyum alt boyutlarının, çocuk sahibi olma değişkenine göre herhangi bir anlamlı farklılık göstermediği sonucuna varılmıştır. Literatürde bu sonucu destekler çalışmalar vardır (Wallerstein, 1992). Bunun yanı sıra, cinsel doyum olarak, çocuk sahibi olmayan evli çiftlerin, çocuk sahibi olanlara kıyasla cinsel doyumlarının açık ara yüksek olduğunu belirten çalışmalara rastlanmıştır (MacLean, 2001). Yine bir diğer çalışma, çocuksuz kadınların evliliklerindeki cinsel doyumlarının, çocuklu kadınlara göre daha yüksek olduğunu göstermiştir (Akt: Belsky, 1990). Kadın

katılımcıların cinsel doyum alt boyutları çalışma durumu değişkenine göre anlamlı farklılıklar göstermemiştir. Literatürde bunu destekleyen çalışmalara rastlanmıştır (Bilen, 2009).

Kadın ve erkek katılımcıların, aile tipi değişkeninin cinsel doyum alt boyutlarından “iletişim” alt boyutunda anlamlı farklılıklar saptanmıştır. Bu sonuca göre çekirdek ailede yaşamış olan kadın katılımcıların cinsel doyum puanlarının daha yüksek olduğu; erkek katılımcıların cinsel doyum puanlarının ise geniş ailede yaşamış olanlarda daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Literatürde bu ve rileri destekleyen çalışmalara rastlanmıştır (L’abate, 1994).

Erkek katılımcıların cinsel doyumlarında eğitim düzeyine göre anlamlı farklılıklara rastlanmamıştır. Kadın katılımcılarda ise, eğitim düzeyi değişkeninin iletişim ve dokunma alt boyutlarıyla olan ilişkisinde anlamlı farklılıklara rastlanmıştır. Buna göre lise mezunu olan kadın katılımcıların, iletişim ve dokunma alt boyutları anlamlı düzeyde yüksektir. Yapılan literatür araştırmasında; eğitim düzeyinin cinsel doyumu etkilediğine yönelik araştırmalar bulunmuştur (Barnett ve ark., 1999).İlgili çalışmalara daha da bakıldıkça, eğitim düzeyinin yüksek ya da düşük olmasının evlilikte cinsel doyumu etkileyen bir unsur olduğu göze çarpmıştır (Polonko, Teachman, 1987).

Kadın katılımcıların cinsel doyum ve kronik rahatsızlık değişkeni ile olan ilişkisinde anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Bu sonucu destekleyen çalışmalar literatürde mevcuttur (Hartmann, 2002). Bu çalışmada, herhangi bir kronik rahatsızlığa bağlı gelişen durumlarla, cinsel doyumsuzluğun birbirinden bağımsız gerçekleşebileceğini savunulmuştur. Bunun aksi olarak, kronik rahatsızlıkların, cinsel doyumu da etkilediğini savunan çalışmalar da vardır (Hewit ve ark., 1995; Morokoff ve Gilliland, 1996).

Cinsel doyum alt boyutlarının evlilik yaşı ile ilişkisinde kadın katılımcılarda herhangi anlamlı bir farklılığa rastlanmazken, erkek katılımcılarda ise cinsel doyum ölçeğinin sadece “sıklık” alt boyutunda anlamlı farklılıklara rastlanmıştır. Bu sonuca göre, 31-36 yaş arası evlenen erkek katılımcıların cinsel doyum puanları anlamlı düzeyde daha yüksektir. Literatürde b u s onucu de stekleyen çalışmalara rastlanmıştır (Dion ve a rk., 1972).

Kadın ve erkek katılımcıların cinsel doyum alt boyutlarının yaş grupları değişkeni ile ilişkisinde kadın katılımcıların, cinsel doyum a lt boyut larından sadece “Anorgizma” alt boyutunda anlamlı farklılıklara rastlanmıştır. Bu sonuca göre, 36-45 yaş arası kadınlarda

bu düzey anlamlı derecede yüksektir. Erkek katılımcılarda ise; uygulanan test sonrası hiçbir anlamlılık düzeyi göstermediği sonucuna varılmıştır. Literatür çalışmalarında yaşa bağlı olarak cinsel doyumun değişme gösterebileceği sonucuna varılmıştır. Yaş ilerledikçe, cinsel doyumun da azalma gösterebileceği üzerinde durulmuştur (Taves, Blood ve Wolfe, 1961).

Cinsel doyum alt boyutlarının evlilik süresi değişkeni ile ilişkisinde, kadın ve erkek katılımcıların her ikisinde de anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Literatürde bu çalışmayı destekleyen başka çalışmalar da vardır (Koçak, 2008; Stewart, 2012). Bunun tam zıttı olarak, evlilik süresinin cinsel doyum üzerinde manidar etkilerinin olduğunu savunan çalışmalara da rastlamak mümkündür. Bu çalışmalarda evlilik süresi arttıkça cinsel doyumun azalması savunulmuştur (Jose ve Alfons, 2007). Literatür araştırmasında göze çarpan başka bir çalışmada ise evlilik süresi fazla olan çiftlerin, cinsel doyumlarının da fazla olduğu savunulmuştur (Cartes ve Mcgoldrick, 1999).

Cinsel doyum alt boyutla ile evlenme şekli değişkeni arasındaki ilişkiye bakıldığında kadınlarda herhangi bir anlamlı farklılığa rastlanmazken; erkek katılımcıların cinsel doyum ölçeği alt boyutlarından sadece “Empotans” (iktidarsızlık) alt boyutunda anlamlı bir farklılığa rastlanmıştır. Bu sonuca göre, kız kaçırma evlenme şekli ile evlenen erkek katılımcılarda bu alt boyut anlamlı düzeyde yüksek görülmektedir. Yapılan literatür araştırmasında da benzer çalışmalara rastlamak mümkündür. Bazı çalışmalar evlenme şeklinin cinsel doyuma etkisi olmadığını savunmuştur (Myers, Madathil ve Tingle, 2005). Bazı çalışmalar ise, evlilik şeklinin evlilik doyumunu ve cinsel doyum arasında anlamlı bir ilişki olduğunu savunmuştur (Çimen, 2007).

Kadın ve erkek katılımcıların, kendi ebeveynlerinin evliliklerini değerlendirmeleri ile, cinsel doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi sonucunda, erkeklerde herhangi bir anlamlılık düzeyine rastlanmazken; kadın katılımcıların, cinsel doyum ölçeği “doyum” alt boyutunda anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Buna göre, ebeveynlerinin evliliklerini “mutlu” ve “orta derecede mutlu” olarak niteleyen kadın katılımcıların, cinsel doyum puanları da anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Yapılan literatür araştırmasında, kişilerin kök ailelerinin evliliklerini mutsuz olarak değerlendiren kişilerin cinsel doyumlarında, mutlu olarak değerlendiren kişilere nazaran bir azalma görülmüştür (Özden, 2013).

Erkek katılımcıların cinsel doyum alt boyutları ile, çocuk sayısı değişkeninin ilişkisi incelenmiş ve herhangi anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Yapılan literatür araştırmasında, çocuk sayısının, evlilik doyumu ve cinsel doyum etkilemediğine yönelik çalışmalar da mevcuttur (Koçak, 2008). Bunun tam tersi olarak, çocuk sayısının evlilik doyumu ve cinsel doyum etkilediğini, çocuk sayısının artmasıyla, evlilik doyumu ve cinsel doyumda düşme meydana geldiğini savunan çalışmalara rastlanmıştır (Pazak, 1997; Kroeger, 2008).

5.3. Kadın ve Erkek Katılımcıların Evlilik Uyum Çift Uyum ve Cinsel Doyum Alt Boyutlarının Arasındaki İlişkinin Tartışılması

Araştırmanın bu kısmında, kadın ve erkek katılımcıların; evlilik, çift uyumları ve cinsel doyumları alt boyutlarının ilişkisini inceleyebilmek adına, “Pearson K orelasyon” analizi uygulanmıştır. Sonuçlar kadın ve erkek katılımcılar adına ayrı ayrı verilmiştir.

Kadınların evlilik ve cinsellik değişkenleriyle ilgili alt boyutlarının korelasyon analizi sonuçlarına göre; evlilik uyum ve çift uyum alt boyutlarının her biri anlamlı çıkmıştır. Yani, evlilikte tarz, evlilikte anlaşma, çift fikir birliği, çift tatmini, çift birlikteliği ve duyguların ifadesi alt boyutlarının her birinde pozitif yönlü anlamlı ilişki vardır. İlişkilerde yakın ilişki, iletişim dokunma vs ne kadar fazlaysa, evlilik doyumu ve çiftler arası uyum da aynı ölçüde fazladır. Literatürde bu sonucu destekleyen çalışmalara rastlanmıştır (Yoo, Bartle-Haring, Day ve Gangamma, 2014). Cinsel doyum alt boyutlarından olan “iletişim” ve “dokunma” alt boyutları, evlilikte tarz alt boyutu ile negatif yönde anlamlı ilişkili çıkmıştır. Sonuçlar doğrultusunda, iletişim ve dokunma alt boyutlarının düşük puan olması işlevselliği gösterirken, katılımcıların evlilikte tarz alt boyut puan ortalamaları yükselmiştir.

Çift birlikteliği, çift tatmini ve çift fikir birliği ve duyguların ifadesi alt boyutları evlilikte tarz alt boyutu ile pozitif yönlü anlamlı ilişkili çıkmıştır. Yani, çift birlikteliği, tatmini, fikir birliği ve duyguların ifadesi yüksek olan çiftlerde, evlilik tarzı da aynı oranda yükselmiştir. Çift tatmini ne kadar fazlaysa, aynı oranda çiftler arası birliktelik ve duygularını dile getirme aynı oranda yüksek bulunmuştur. Yine aynı şekilde, çift birlikteliği arttıkça, çiftlerin karşılıklı duygularını dile getirme davranışı da artış göstermiştir. Cinsel doyum alt boyutlarından olan “iletişim”, doyum ve kaçınma ile pozitif yönlü; vajinismus ve anorgazmi ile negatif yönlü, anlamlı ilişkili çıkmıştır. İletişim ve

doyum arasındaki pozitif yönlü ilişki tutarlı bulunurken, kaçınmanın yüksek olması ile iletişimin ve doyumun yüksek olmasının doğrusal ilişkisi katılımcıların sorulara yanlı cevaplar verdiğini düşündürmektedir. Ayrıca, vajinismus sebebiyle cinsel birleşmeden kaçınan kadınlarda orgazm deneyiminin sağlanmasının güçleşmesi göz önünde bulundurulduğunda saptanan negatif ilişkinin tutarlı olduğu düşünülmüştür.

Cinsel doyum alt boyutlarından doyum alt boyutu ile dokunma pozitif yönlü ve anlamlı çıkmıştır, yani çiftler arası birbirine dokunma, tene temas ne kadar fazla ise, cinsel birlikteliklerinden aldıkları haz ve doyum da aynı oranda yüksektir. Literatürde ilişkilerinde teması ve dokunsal iletişimi iyi olan çiftlerin cinsel olarak da doyu m sağladıklarını bildiren çalışmalar göze çarpmıştır (Sprecher ve ark., 2016).

Doyum alt boyutu, “vajinismus” ve “anorgazmi” alt boyutlarıyla ile negatif yönlü anlamlı ilişkili çıkmıştır. Bu sonuca göre, cinsel doyumun az olduğu birlikteliklerde bu iki alt boyutun (vajinismus, a norgazmi) gör ülmesi daha yüks ektir. L iteratürde de bu s onucu doğrular nitelikte araştırmalara rastlanmıştır (Lief, 1999). Bu araştırmaya göre, düzenli orgazm yaşayan kadınlar, düzenli orgazm yaşamayan kadınlara kıyasla cinsellikten daha fazla doyum sağlamaktadırlar.

Dokunma ile Vajinismus alt boyutları negatif yönlü ve de anlamlı ilişkili oldukları görülmüştür. Buna göre; dokunma alt boyutu yüksek olan çiftlerde vajinismus oranı daha düşüktür. Literatüre bu sonucu destekleyen çalışmalara rastlanmıştır. Buna göre dokunma ve temasın fazla olduğu birlikteliklerde kadınların daha fazla cinsel doyum sağladıkları sonucuna ulaşılmıştır (Newcomb ve ark, 1997).

Erkeklerin evlilik ve cinsellik değişkenleriyle ilgili yapılmış olan analiz sonuçlarına göre; evlilikte tarz alt boyutunun, evlilikte anlaşıma, çift fikir birliği, tatmini, birlikteliği ve duyguların ifadesi alt boyutlarıyla pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişkisi olduğu görülmüştür. Evlilikte anlaşıma ne kadar yüksekse, çift birliği, çift tatmini, çift birlikteliği ve duyguların ifadesi de aynı şekilde yüksektir. Aralarında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra çiftler arası fikir birliği ve aynı paydada buluşma ne kadar yüksekse, ç i ft t atminleri de aynı oranda yüksektir, bunun beraberinde birlikte geçirilen zaman ve birbirlerine düşünce ve duygularını rahatlıkla ifade edebilme yetileri aynı oranda gelişmiştir. Çiftler arasındaki, ilişkilerinden duydukları tatmin ne kadar yüksekse, birlikte geçirilen za man da aynı oranda artış göstermiştir ve bu tarz ilişkileri olan çiftlerin

duygularını ifade etme oranları da daha fazladır. Literatürde bu sonuçları destekler benzer çalışmalara rastlanmıştır (Sprecher ve ark., 2016).

Duyguların ifadesi alt boyutu ile iletişim alt boyutu, kaçınma ve dokunma ile negatif yönlü ve anlamlı ilişki göstermiştir. Buna göre, duygularını ifade güçlüğü yaşayan erkeklerin kaçınma, iletişim ve dokunma açısından cinsel doyumları daha düşük çıkmıştır. Literatürde bu sonucu destekler araştırmalara rastlanmıştır (Donnelly ve ark., 1998).

Dokunma ve empotans negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki içindedir, yani dokunma ne kadar fazlaysa, empotans o kadar azdır. Dokunma erken boşalma ile ise pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişkidir. Buradan hareketle, dokunma doyumu fazla olan erkek katılımcıların erken boşalmaları da fazladır. Empotans ve erken boşalma negatif yönlü ve anlamlı ilişkilidir. Empotansı olanların erken boşalma puanları daha düşüktür. Literatürde benzer çalışmalara rastlanmıştır (Lief, 1998).

6. BÖLÜM

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu araştırmada, demografik değişkenlerle evlilik uyumu, çift uyum ve cinsel doyum arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırma süreci boyunca yapılmış tüm çalışmalar, analizler ve bu analizlerin sonucunda elde edilen bulgular, literatür araştırması yapılarak yorumlanmıştır. Buna göre, demografik değişkenlerden olan çocuk faktörünün evlilik uyumuna bir etkisi olmadığı sonucuna varılmıştır. Aynı şekilde çocuk sayısının da evlilik uyumunu etkilemediği gözlemlenmiştir. Çocuk faktörü ve çocuk sayısı değişkenlerinin cinsel doyum üzerinde de bir etkisi olmadığı bulunan sonuçlar arasındadır. Araştırmada 26-30 yaş arası evlenen katılımcıların evlilik uyumlarının, diğer yaş aralıklarında evlenenlere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Evlenme şeklinin (görücü usulü, tanışıp anlaşılarak, kız kaçırma) evlilik uyumu üzerinde bir etkisi olmadığı sonucuna varılmıştır. Çekirdek aileye sahip katılımcıların evlilikte anlaşma alt boyutları, geniş aileye sahip katılımcılara göre daha yüksek bulunmuştur. Bu durumun, çekirdek aileye sahip bireylerin birbirleriyle olan iletişimlerinin ve anlayış düzeylerinin geniş aileye sahip olan bireylerden daha iyi ve yüksek olmasından kaynaklandığı düşünülebilir. Araştırmada 36-45 yaş aralığındaki kadın katılımcıların “Anorgazmi” alt boyutu anlamlı derecede yüksek çıkmıştır. Kız kaçırma ile evlenen erkek katılımcıların ise daha fazla iktidarsızlık yaşadığı elde edilen sonuçlar arasındadır. Kadınlarda cinsel doyum ne kadar azsa vajinismus ve anorgazminin aynı şekilde fazla olduğu görülmüştür. Bu durumda kadınların, ne kadar fazla cinsel doyuma sahip olurlarsa o kadar az vajinismus ve anorgazmi yaşayacakları düşünülebilir. Erkek katılımcılarda ise, dokunma ne kadar fazla ise, empotans da bir o kadar azalma göstermiştir. Buradan erkeklerin cinsellik konusunda ne kadar dokunsal oldukları sonucuna varılabilir. Buradan hareketle, birbirine daha fazla dokunan çiftlerin daha az cinsel işlev bozukluk yaşayacakları düşünülmektedir.

Araştırmanın geri kalan bölümünde, gelecekte yapılacak araştırmalara ve klinisyenlere bazı önerilerde bulunmaya çalışılmıştır.

Yapılacak diğer araştırmalar ve klinisyenlere öneriler;

- Araştırma evlilik üzerine olduğundan cinsellik ve cinselliğin evlilikle olan ilişkisi önemli bir konu başlığı olarak çalışmada yer almıştır. Cinselliğin diğer işlenen konulara kıyasla daha mahrem olması sebebiyle, katılımcılara bu konuda ölçeklerle yöneltilen sorulara verilen cevaplarda bir taraflılık ya da kendini daha iyi gösterme gibi sorular akla gelmiştir. Buna bağlı olarak farklı çalışmalarla da doğrulanması gerektiği düşünülmektedir.
- Araştırmaküçük ve kırsal bir yerleşim yeri olan Artvin ilinin Ardanuç ilçesinde gerçekleştirilmiştir. Benzer bir çalışmanın kentsel bir yerleşim yerinde gerçekleştirilmesi önerilmektedir.
- Araştırmada örneklem sayısı yüz kişi olarak belirlenmiştir. Kişi sayısının azlığından dolayı değişkenler normal dağılım göstermemiştir. Bu durumdan dolayı benzer bir çalışmanın daha kalabalık bir örneklem grubuyla çalışılarak, doğrulanması gerektiği düşünülmektedir.
- Araştırma deseni olarak korelasyon\nicel bir desen kullanılmıştır. Bulgular nedenselliğe değil daha çok ilişkiselliğe göre yorumlanmıştır. Daha sonra yapılacak olan araştırmaların nedensel yönü hakkında daha fazla bilgiye sahip olabilmek için boylamsal çalışmalar yürütülebileceği düşünülmektedir.
- Araştırma tek bir ilde yürütülmüştür, bunun yanı sıra benzer bir çalışma, farklı kültürleri de içerecek şekilde birçok şehri baz alarak daha geniş kapsamlı bir şekilde yürütülebilir. Böylelikle farklı kültürlerdeki evlilik ilişkilerinin, çift uyumları ve cinsel doyumları hakkında fikir sahibi olunabileceği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

AhSong J. Bergen, M .B.; S chumm, W.R. (1995). S exual S atisfaction A mong KoreanAmerican Couples In The Midwestern United States. Journal of Sex And Marital Therapy, C. 21, SS.147-158.

Aktaş A. M. (2006). Aile Terapisinde Sosyal Hizmet Yaklaşımı. Aile ve Toplum Dergisi, 2(7).

Amerikan Psikiyatri Birliği (2001). Cinsel bozukluklar ve cinsel kimlik bozuklukları. DSM-IV- TR Tanı Ölçütleri Başvuru El Kitabı, Çeviren: Ertuğrul Köroğlu, Hekimler Yayın Birliği, 226-240.

Arslan A. (1996). Evli Bireylerin Cinsel Doyumlarının Bireysel, Ailesel, Cinsellikle İlgili Tutum ve Davranışları Açısından İncelenmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Aydınlı E. (2015). Evlilik Uyumunun Cinsiyet, Evlenme Yaşı, Evlilik Süresi, Eğitim Düzeyi, Yerleşim Yeri ve Çocuk Sayısı Değişkenleri Yönünden Araştırılması.

Aydın H. (1998). Cinsellik ve Cinsel İşlev. (Derleyenler) Köroğlu E., Güleç C., Psikiyatri Temel Kitabı, Hekimler Yayın Birliği, Ankara,605-607.

Aydın H.(1991).Psikojen empotansta kişilik yapısının araştırılması. GATA Bülteni 33:187-194.

Aylin G. (2015). Evlilik Tipleri ve Evlilik Uyumu.
http://www.tavsiyedyorum.com/makale_8307.htm adresinden edinilmiştir.

Bradbury T. N., Fincham F.D., & Beach, S.R.H. (1992). Research on the nature and determinants of marital satisfaction: A decade in review. Journal of Marriage and the Family, 62, 964-980.

Bildirici A. (2016). Evlilik Süresinin, Cinsel Yaşama ve Evlilik Uyumuna Etkisi ve Sonuçların Demografik Özelliklere Göre Karşılaştırılması (Yüksek Lisans Tezi). Beykent Üniversitesi Psikoloji Anabilim Dalı

Büyükşahin A. (2004). Türkiye’de uyarlama çalışmaları yapılmış ya da Türk kültüründe geliştirilmiş ölçeklerin kısa tanıtımı. Türk Psikoloji Dergisi. C .19, S .53, SS.127-144.

Büyüköztürk Ş. (2002). Sosyal Bilimler İçin Veri analizi El Kitabı. (1. Baskı) Pegem A Yayıncılık. Ankara.

Canel A . (2007). Aile yaşam becerileri [Family life-skills]. İstanbul: Nakış Yayınevi.

Cingisiz N., Murat M . (2 010). E vlenmek iç in b ırbirlerini te rcih e den ç iftlerin duygusal zeka düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 9(1), 99-114.

Cott N. F. (2002). Public vows: A history of marriage and the nation. Cambridge: Harvard University Press.

Cutrona C. E. (1996). Social support in couples: Marriage as a resource in times of stress. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.

Cutrona C . E . (1996). S ocial s upport a s a determinant of marital quality: T he interplay of negative and supportive behaviors. Handbook of Social Support and Family, 173-194.

Çağ P., Yıldırım İ. (2013). Evlilik Doyumunu Yordayan İlişkisel ve Kişisel Değişkenler. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi. 4(39), 12-24.

Çakır S. (2008). Evli bireylerin evlilik uyumlarının ana-babalarına bağlanma düzeyleri ve demografik değişkenler açısından incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Çelik M. (2006). Evlilik doyumu ölçeği geliştirme çalışması. Yayınlanmamış doktora tezi Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çınar L. (2008). Evlilik doyumu: Cinsiyet rolleri ve yardım arama tutumu. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Çimen E.Ş. (2007). Görücü usulü ve anlaşılarak evlenen bireylerin çeşitli sosyal psikolojik faktörler yönünden karşılaştırılması. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Dehle C., Larsen D. & Landers J. E. (2001). Social support in marriage. The American Journal of Family Therapy, 29, 307-324.

Erberk E., Beştepe E., Akar H. ve ark. (2005). Cinsellik ve çift uyumu arasındaki ilişki: üç grup evli çiftte karşılaştırmalı bir çalışma. Düşünen Adam, 18:72-81.

Fışıloğlu H.(1992). Lisansüstü öğrencilerinin evlilik uyumu. Psikoloji Dergisi, 7(28), 15-22.

Fışıloğlu H., Lorenzetti A.F. (1994). The relation of family cohesion to marital adjustment. Contemporary Family Therapy, 16(6), 539-552.

Fışıloğlu H., Demir A. (2000). Applicability of the dyadic adjustment of marital quality with Turkish couples. European Journal of Psychological Assessment, 16(3), 214-218.

Fışıloğlu H. (2001). Consanguineous marriage and marital adjustment in Turkey. The Family Journal. 9,215-222.

Freeston M.H., Plechaty M. (1997). Reconsideration of the Locke-Wallace Marital Adjustment Test: Is it still relevant for the 1990's Psychological Reports, 81, 418-433.

Gottman J. M., & Krokoff L. J. (1989). Marital interaction and satisfaction: A longitudinal view. Journal of Consulting and Clinical Psychology, 57, 47-52.

Gottman J. M., Notarius C. L. (1990). Decade review: Observing marital interaction. Journal of Marriage & the Family, 26(4), 927-948.

Gölsün M., Aydın H., Gülçat Z. (2005). Evlilik ilişkisi ve erkek cinsel işlev bozukluğu üzerine bir çalışma. Türkiye'de Psikiyatri 7:98-103.

Gölsün M., Aydın H., Gülçat Z. (2006). Evlilik ilişkisi ve kadın cinsel işlev bozukluğu üzerine bir çalışma. Türkiye'de Psikiyatri 8:67-75.

Günay O. (2000). Evlilik Uyumu ile Kişisel Düşünme Modelleri Arasındaki İlişki. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Gündoğdu A. (2015). Evlilik Tipleri ve Evlilikte Uyum.

Hayward M., Zhang Z. (2006). Gender, the marital life course, and cardiovascular disease in late midlife. Journal of Marriage and Family, 68(3), 639-657.

Hawkins D., Booth A. (2005). Unhappily ever after: Effects of long-term, low quality marriages on wellbeing. Social Forces, 84(1), 451-47.

Hawton K., Catalan J., Martin P. (1985). Long-Term Outcome of Sex Therapy Behaviour Research Therapy 24(6): 665-675.

Hirschberger G., Srivastava S., Marsh P., Cowan C. P. & Cowan, P. A. (2009). Attachment, marital satisfaction and divorce during the first fifteen years of parenthood. Personal Relationship, 16, 401-420.

Hoffman S. R. and Levant R. F. (1985). A Comparison of Childfree and Child Anticipated Marriage Couples Family Relations, 34(2), 197-203.

Holmes B. M. (2007). In search of my “one-and-only”: romance-related media and beliefs in romantic relationship destiny. *The Electronic Journal of Communication*, 17(3/4), 1-29.

Hünler O. S. ve Gençöz T. (2003). Boyun eğici davranışlar ve evlilik doyumu ilişkisi: Algılanan evlilik problemleri çözümünün rolü. *Türk Psikoloji Dergisi*, 18(51), 99-108.

Işıklı H. (1993). Cinsel Fonksiyon Bozukluklarında Eş ilişkilerinin Değerlendirilmesi. Uzmanlık Tezi, GATA, Ruh Sağ. Hst. AD., Ankara

Ivy A. U. & Memphis U. S. (2007). The influence of a surrender style of coping and empathy on marital and sexual satisfaction. *Dissertation Abstracts International*, 67(9-B), 5407.

Kocadere M. (1995). İyi ve Kötü Evliliklerin Özelliklerini Belirlemeye Yönelik Betimsel Bir Çalışma, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Larson J. H. & Holman T. B. (1994). Predictors of marital quality and stability. *Family Relations*, 43, 228-237.

Larson J.H. & Wilson S.M. (2002). The impact of job insecurity on marital and family relationships. *Family Relations*, 43(2), 138-147.

Lewis R. A., Spanier G. B. (1979). Theorizing about the quality and stability of marriage. *Contemporary Theories about the Family* (Wesley R. Burr, Reuten Hill, F. Ivan Nye and Ira L. Reiss Eds.). C.1 Newyork: Free Press. SS.266-295.

Lemasters E.E. (1957). Parenthood As Crisis. *Marriage And Family Living*, 19, 352-355.

Litzinger S. & Gordon K. C. (2005). Exploring relationships among communication, sexual satisfaction and marital satisfaction. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 31, 409-424.

Miller H., Baruch D. W. (2001). Yeni Evliler. Evlilikte Cinsellik. (4. Baskı). SS. 49-63. Remzi Kitabevi. İstanbul.

Özgüven İ. E. (1994). Psikolojik Testler, Ankara: Yeni Doğu Matbaası.

Pasch L. A. & Bradbury T. N. (1998). Social support, conflict, and the development of marital dysfunction. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 66, 219-230.

Pourakbaran E., Amin Yazdi S. A. (2015). A study of sexual functioning and marital satisfaction in women with and without history of labor. *Journal of Fundamentals of Mental Health*, 17(4), 202-208.

Rauch J. (2004). Gay marriage: Why it is good for gays, good for straights, and good for America. New York: Time Books.

Rhine D. (1981) Bases of marital satisfaction among men and women. *Journal of Marriage and Family*, 43(4), 941-955.

Rust J., Golombok S. (1986). The GRISS: a psychometric instrument for the assessment of sexual dysfunction. *Arch Sex Behav*, 15(2): 157-165.

Savaşır I., Şahin N. H. (1997). Bilişsel Davranışçı Terapilerde Değerlendirme: Sık Kullanılan Ölçekler. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.

Sezer Ö. (2005). Kadınların uyum düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3 (23), 87-98.

Sokolski D.M., Hendrick S.S. (1999). Marital satisfaction. *American Journal of Family Therapy*, 26(1), 39-49.

Spanier G. B. (1972). Romanticism and Marital Adjustment. *Journal of Marriage and the Family*, 34, 481-487.

Spanier G. B. (1976). Measuring dyadic adjustment: new scale for assessing the quality of marriage and similar dyads. *Journal of Marriage and The Family*, 38, 15-28.

Sternberg R. J., Hojjat M. (1997). Satisfaction in close relationships. New York: Guilford Press.

Şendil G., Korkut Y. (2008). Evli Çiftlerdeki Çift Durumu ve Evlilik Çatışmasının Demografik Özellikler Açısından İncelenmesi. Psikolojik Çalışmaları Dergisi, 8, 15-34.

Şener A., Terzioğlu G. (2002). Ailede Eşler Arası Uyumu Etkin Eden Faktörlerin Araştırılması. T.C. Başkanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı Yayınları, Ankara, 1. Baskı.

Şener A., Terzioğlu R. S. (2002). Ailede eşler arasında uyuma etki eden faktörlerin araştırılması. Ankara: T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı.

Tavşanlı E. (2002). Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi. Ankara: Nobel Yayınları.

Tezer E. (1986). Evli eşler arasındaki çatışma davranışları: Algılama ve doyum (Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Tezer E. (1996). Evlilik İlişkisinden Sağlanan Doyum: Evlilik Yaşam Ölçeği. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 2(7), 1-8.

Tezer E. (1996). Evlilik doyumunu ve iş doyumunu: Bir ön çalışma. Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi. C.1. S.3. SS. 24-27.

Trudel G. (2002). Sexuality and marital life: Results of a survey. Journal of Sex & Marital Therapy, 28(3), 229-249.

Tufan Ç. B. (2010). Evlilik Doyumunun Bazı Değişkenlere Göre Yordanması (Yüksek Lisans Tezi). Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı.

Tuğrul C., Öztan N., Kabakcı E. (1993). Golombok- Rust Cinsel Doyum Ölçeği'nin Standardizasyon Çalışması. Türk Psikiyatri Derg, 4: 83-88.

Tutarel Kışlak Ş. (1997). Evlilik uyumu ile nedensellik ve sorumluluk yüklemeleri arasındaki ilişkiler. Türk Psikoloji Dergisi, 12(40), 55-65.

Tutarel Kışlak Ş. (1999). Evlilik Uyum Ölçeği Adaptasyon Çalışması. 3P Dergisi. C.7, N.1. SS.50-57.

Tutarel Kışlak Ş. (1999). Evlilik Uyum Ölçeğinin güvenirlik ve geçerlik çalışması. 3P (P sikiyatri P sikoloji P sikofarmakoloji) D ergisi, 7(1), 50 -57. U SA Today M agazine (2000). Empathy helps people forgive and forget, 128(2659), 15-17.

Tutarel Kışlak Ş. ve Çabukça F. (2002). Empati ve Demografik Değişkenlerin Evlilik Uyumu İle İlişkisi. Aile ve Toplum, 2(5), 35-42.

Tutarel Kışlak Ş. ve Göztepe I. (2012). Duygu dışavurumu, empati, depresyon ve evlilik uyumu arasındaki ilişkiler. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3(2), 27-46.

Türk Dil Kurumu, Büyük Türkçe Sözlük. www.tdk.gov.tr (06.11.2011)

Uğurlu O. (2003). Evli Çiftlerde Cinsiyet Ayrımına İlişkin Tutumlar, Çatışma Yönetimi Biçimleri ve Evlilik Uyumu Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Yalçın H. (2014). Evlilik Uyumu ile Sosyo-Demografik Özellikler Arasındaki İlişki.Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi Journal of Research in Education andTeaching, 3(1), 250-261.

Yavuz A . A . (1995). The D yadic A djustment S cale: a v alidation study w ith a Turkish sample, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Boğaziçi Üniversitesi.

Yıldırım İ. (1993). E vli bireylerin uyum düzeylerini etkileyen bazı etmenler. Yayınlanmamış Doktora Tezi Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Yıldız M.A., Çevik G.B. (2016). Evli Bireylerin Evlilik Doyumlarının ve Yaşam Doyumlarının İncelenmesi. İnternational Journal of Human Sciences, 13(1), 227-242.

Yılmaz A. (2000). Eşler Arasındaki Uyum ve Çocuğun Algıladığı AnneBaba Tutumu ile Çocukların, Ergenlerin ve Gençlerin Akademik Başarıları ve Benlik Algıları Arasındaki İlişkiler. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler E nstitüsü, Ankara.

Yılmaz A. (2001). Eşler arasındaki uyum, anne-baba tutumu ve benlik algısı arasındaki ilişkilerin gelişimsel olarak incelenmesi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 16(47), 1-24.

Yılmaz A. (2001). Eşler Arasındaki Uyum: Kuramsal Yaklaşımlar ve Görgül Çalışmalar. *Aile ve Toplum Dergisi*, 1(4).

Yılmazçoban M. (2011). Evlilikte Çiftleri Etkileyen Unsurlar ve Arkadaşlık İlkeleri. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 1, 178-195.

Zubaroglu S. (1996). Türkiye'de çocuklu eşler arasında iletişim biçimleri ve iletişim çatışmalarının çözümü. IX. Ulusal Psikoloji Kongresi.

Wallace K .M. (1 959). S hort m arital a djustment a nd predietion tests: T heir reliability and validity. *Marriage and Family Living*, 21,251-255.

Wallerstein J. S . (1992). C hildren a fter di vorce. M arriage a nd F amily. C .92-93, SS.163-168. Guilford, CT: Dushkin.

Williams K. (2 003). H as th e f uture o f m arriage a rrived? A c ontemporary examination of ge nder, marriage and ps ychological w ell-being. *Journal of H ealth a nd Social Behavior*, 44, 470-487.

Xiaohe X., Whyte K. J. (1990). Love matches and arranged marriages: A Chinese replication. *Journal of Marriage and the Family*. C.52. SS.935-948.

EKLER

Ek 1: Araştırmanın Aydınlatılmış Onam Formu

Evli ve Çocuksuz Çiftlerle Evli ve Çocuklu Çiftlerin Evlilik Uyumu, Çift Uyumu ve Cinsel Doyumlarının Araştırılması ve Karşılaştırılmasının Yapılması

Katılımcı Bilgilendirme ve Aydınlatılmış Onam Formu

Sayın Katılımcı;

Evli ve Çocuksuz çiftlerle Evli ve Çocuklu çiftlerin evlilik uyumu, çift uyumu ve cinsel doyumlarının karşılaştırılması ve aradaki farkların araştırılıp yorumlanması adına yürütmekte olduğumuz araştırmaya katılmak üzere davet edilmiş bulunuyorsunuz. Bu araştırma ile toplanan veriler; çocuk faktörünün evli çiftlerin evlilik uyumu, çift uyumları ve cinsel doyumlarına etkisini anlamamızı sağlayacaktır. Araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz takdirde; size vereceğimiz: Evlilik Uyum Ölçeği, Çift Uyum Ölçeği, Golombok-Rust Cinsel Doyum Ölçeği sorularını cevaplandırmanızı isteyeceğiz. Ölçeklerin her birinin cevaplandırılması 10-15 dakika sürecektir ve sizin seçeceğiniz gizli bir ortamda yapılacaktır. Cevaplandırılan ölçek soruları araştırma ekibi tarafından çalışmanın tamamlanmasına kadar saklanacaktır. Daha sonra ise tüm veri tabanlarımızdan silinecektir. Tüm görüşmeler kimlik bilgileri anonimleştirilerek kayıt altına alınacak, tüm katılımcılar için çalışmanın her aşamasında takma isimler kullanılacaktır.

Bu araştırmaya katılmak tamamen gönüllülük esasına dayalıdır. Sizden elde edilen tüm kimlik bilgilerinin gizliliği korunup, tüm gözlem ve görüşme verilerinde rumuzlar kullanılacaktır. Bu çalışma süresince toplanan veriler yalnızca akademik araştırma amacı ile kullanılacak ve yalnızca ulusal/uluslararası akademik toplantılarda ve/veya yayınlarda sunulacaktır. Araştırmadan çekilmeniz halinde sizden toplanan tüm veriler veri tabanımızdan silinecektir ve sizinle ilgili olan veriler çalışmada kullanılmayacaktır. Bu konu ile ilgili herhangi bir sorunuz veya endişeniz olursa bize aşağıdaki iletişim bilgilerinden ulaşabilirsiniz.

Dr. Öğr. Üyesi İrem Erdem ATAĞ

Psikoloji Bölümü

Yakın Doğu Üniversitesi

Tel: Dahili: 5254

E-posta: irem.atak@neu.edu.tr

Psikolog Cansu ASLAN

Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Öğrencisi

Yakın Doğu Üniversitesi

Tel: 5541230341

E-posta: cansuaslan06@gmail.com

Ek 2: Demografik Bilgi Formu

Yaş:

Cinsiyet: Kadın Erkek

Eğitim Durumu: İlkokul Ortaokul Lise Üniversite Yüksek Lisans/Doktora

Çalışıyor musunuz? : Evet Hayır

Kaç yaşında evlendiniz?: 18-25 26-30 31-36 36 ve üzeri

Evlilik Süresi: 1-5 6-10 11-15 16-20 21 ve üzeri

Çocuğunuz var mı? : Evet ise kaç tane? Hayır

Evlenme şekli: Görücü usulü Tanışıp anlaşılarak evlenme Kız kaçırma

Ebevenyelerinizin evliliğini nasıl değerlendirirsiniz?: Mutlu Orta derecede mutlu Mutsuz

Aile Tipi: Çekirdek aile Geniş aile

GENEL BİLGİLER

Herhangi kronik bir rahatsızlığınız var mı? Evet (Belirtiniz:.....)

Hayır

Herhangi psikolojik bir rahatsızlığınız var mı? Evet (Belirtiniz:)

Hayır

Ek 3: Evlilikte Uyum Ölçeği:

Evlilikte Uyum Ölçeği

1. Aşağıdaki yıldızlardan evliliğinizin mutluluk derecesini belirleyin.

0= Kötü 1= Çok mutsuz 2= Mutsuz 3= Fena değil 4= Mutlu 5= Çok mutlu 6= Aşırı mutlu

	Her zaman anlaşırsınız	Hemen her zaman anlaşırsınız	Ara sıra anlaşamadığınız olur	Sıklıkla anlaşamayız	Hemen her zaman anlaşamayız	Hiç anlaşamayız
2. Aile bütçesini idare etme						
3. Boş zaman etkinlikleri						
4. Duyguların ifadesi						
5. Arkadaşlar						
6. Cinsel ilişkiler						
7. Toplumsal kurallara uyma (doğru, iyi veya uygun davranış)						
8. Yaşam felsefesi						
9. Eşin akrabalarıyla anlaşma						

Lütfen evliliğinizi en iyi ifade ettiğine inandığınız bir cevabı işaretleyiniz.

10. Ortaya çıkan uyumsuzluklar genellikle:

Erkeğin susması ile () Kadının susması ile () Karşılıklı tavizlerle anlaşmaya varılarak () sonuçlanır.

11. Ev dışı etkinliklerinizin ne kadarını eşinizle birlikte yaparsınız? Hepsini () Bazılarını () Çok azını () Hiçbirini ()

12. Boş zamanlarınızda genellikle aşağıdakilerden hangisini tercih edersiniz? Bir şeyler yapmayı () Evde oturmayı ()

* Eşiniz genellikle aşağıdakilerden hangisini tercih eder?

Bir şeyler yapmayı () Evde oturmayı ()

13. Hiç evlenmemiş olmayı istediğiniz olur mu? Sık sık () Arada sırada () Çok seyrek () Hiçbir zaman ()

14. Hayatınızı yeniden yaşatabilseydiniz... Aynı kişiyle evlenirdiniz () Farklı bir kişiyle evlenirdiniz () Hiç evlenmezsiniz ()

15. Eşinize güvenir, sırlarınızı ona açar mısınız? Hemen hemen hiçbir zaman () Nadiren () Çoğu konularda () Her konuda ()

Ek 4: Çift Uyum Ölçeği

ÇİFT UYUM ÖLÇEĞİ					
Birçok insanın ilişkilerinde anlaşmazlıklar vardır. Lütfen aşağıda verilen maddelerin her biri için siz ve eşiniz arasında anlaşma ve anlaşmama Ölçüsünü aşağıda verilen altı düzeyden birini seçerek belirtiniz.					
1) Aile ile ilgili parasal işlerin idaresi		5) Arkadaşlar		9) Anne, baba ya da yakın akrabalar ile ilişkiler	
	Hiç anlaşılamayız		Hiç anlaşılamayız		Hiç anlaşılamayız
	Hemen her zaman anlaşılamayız		Hemen her zaman anlaşılamayız		Hemen her zaman anlaşılamayız
	Sıklıkla anlaşılamayız		Sıklıkla anlaşılamayız		Sıklıkla anlaşılamayız
	Nadiren anlaşılamayız		Nadiren anlaşılamayız		Nadiren anlaşılamayız
	Hemen her zaman anlaşırsınız		Hemen her zaman anlaşırsınız		Hemen her zaman anlaşırsınız
	Her zaman anlaşırsınız		Her zaman anlaşırsınız		Her zaman anlaşırsınız
2) Eğlence ile ilgili konular		6) Cinsel yaşam		10) Önemli olduğuna inanılan inançlar, hedefler, konular	
	Hiç anlaşılamayız		Hiç anlaşılamayız		Hiç anlaşılamayız
	Hemen her zaman anlaşılamayız		Hemen her zaman anlaşılamayız		Hemen her zaman anlaşılamayız
	Sıklıkla anlaşılamayız		Sıklıkla anlaşılamayız		Sıklıkla anlaşılamayız
	Nadiren anlaşılamayız		Nadiren anlaşılamayız		Nadiren anlaşılamayız
	Hemen her zaman anlaşırsınız		Hemen her zaman anlaşırsınız		Hemen her zaman anlaşırsınız
	Her zaman anlaşırsınız		Her zaman anlaşırsınız		Her zaman anlaşırsınız
3) Dini konular		7) Geleneksellik		11) Birlikte geçirilen zaman miktarı	
	Hiç anlaşılamayız		Hiç anlaşılamayız		Hiç anlaşılamayız
	Hemen her zaman anlaşılamayız		Hemen her zaman anlaşılamayız		Hemen her zaman anlaşılamayız
	Sıklıkla anlaşılamayız		Sıklıkla anlaşılamayız		Sıklıkla anlaşılamayız
	Nadiren anlaşılamayız		Nadiren anlaşılamayız		Nadiren anlaşılamayız
	Hemen her zaman anlaşırsınız		Hemen her zaman anlaşırsınız		Hemen her zaman anlaşırsınız
	Her zaman anlaşırsınız		Her zaman anlaşırsınız		Her zaman anlaşırsınız
4) Muhabbet, sevgi gösterme		8) Yaşam felsefesi		12) Temel kararların alınması	
	Hiç anlaşılamayız		Hiç anlaşılamayız		Hiç anlaşılamayız
	Hemen her zaman anlaşılamayız		Hemen her zaman anlaşılamayız		Hemen her zaman anlaşılamayız
	Sıklıkla anlaşılamayız		Sıklıkla anlaşılamayız		Sıklıkla anlaşılamayız
	Nadiren anlaşılamayız		Nadiren anlaşılamayız		Nadiren anlaşılamayız
	Hemen her zaman anlaşırsınız		Hemen her zaman anlaşırsınız		Hemen her zaman anlaşırsınız
	Her zaman anlaşırsınız		Her zaman anlaşırsınız		Her zaman anlaşırsınız
13) Ev ile ilgili kararlar		17) Ne sıklıkla siz veya eşiniz kavgadan sonra evi terk edersiniz?		21) Ne sıklıkla eşinizle münakaşa edersiniz?	
	Hiç anlaşılamayız		Her zaman		Her zaman
	Hemen her zaman anlaşılamayız		Hemen hemen her zaman		Hemen hemen her zaman
	Sıklıkla anlaşılamayız		Zaman zaman		Zaman zaman
	Nadiren anlaşılamayız		Ara sıra		Ara sıra
	Hemen her zaman anlaşırsınız		Nadiren		Nadiren
	Her zaman anlaşırsınız		Hiç		Hiç
14) Bos zaman, ilgi ve uğraşlar		18) Ne sıklıkla eşinizle olan ilişkinizin genelde iyi gittiğini düşünüyorsunuz?		22) Ne sıklıkla birbirinizin sinirlenmesine neden olursunuz?	
	Hiç anlaşılamayız		Her zaman		Her zaman
	Hemen her zaman anlaşılamayız		Hemen hemen her zaman		Hemen hemen her zaman
	Sıklıkla anlaşılamayız		Zaman zaman		Zaman zaman
	Nadiren anlaşılamayız		Ara sıra		Ara sıra
	Hemen her zaman anlaşırsınız		Nadiren		Nadiren
	Her zaman anlaşırsınız		Hiç		Hiç
15) Mesleki kararlar		19) Eşinize güvenir misiniz?		23) Eşinizi öper misiniz?	
	Hiç anlaşılamayız		Her zaman		Hiçbir zaman
	Hemen her zaman anlaşılamayız		Hemen hemen her zaman		Nadiren
	Sıklıkla anlaşılamayız		Zaman zaman		Ara sıra
	Nadiren anlaşılamayız		Ara sıra		Hemen hemen her gün
	Hemen her zaman anlaşırsınız		Nadiren		Her gün
	Her zaman anlaşırsınız		Hiç		
16) Ne sıklıkla boşanmayı, ayrılmayı ya da ilişkinizi bitirmeyi düşünür ya da tartışırsınız?		20) Evlendiğiniz için hiç pişmanlık duyar mısınız?		24) Siz ve eşiniz ev dışı ilgilerinizin, etkinliklerinizin ne kadarına birlikte katılırsınız?	
	Her zaman		Her zaman		Hiçbirisine
	Hemen hemen her zaman		Hemen hemen her zaman		Çok azına
	Zaman zaman		Zaman zaman		Bazılarına
	Ara sıra		Ara sıra		Çoğuna
	Nadiren		Nadiren		Hepsine
	Hiç		Hiç		

25) Teşvik edici fikir alışverişinde bulunmak		29) Seks için yorgun olmak	
	Hiçbir zaman		Evet
	Ayda birden az		Hayır
	Ayda bir veya iki defa	30) Sevgi göstermemek	
	Haftada bir veya iki defa		Evet
	Günde bir defa		Hayır
	Daha sık (Günde birden fazla)		
26) Birlikte gülmek		31) Aşağıda ilişkinizdeki farklı mutluluk düzeyleri gösterilmektedir. Orta noktadaki "mutlu" birçok ilişkide yaşanan mutluluk düzeyini gösterir. İlişkinizi genelde değerlendirdiğinizde mutluluk düzeyinizi en iyi şekilde belirtecek olan seçeneği lütfen işaretleyiniz.	
	Hiçbir zaman		Aşırı Mutsuz
	Ayda birden az		Oldukça Mutsuz
	Ayda bir veya iki defa		Biraz Mutsuz
	Haftada bir veya iki defa		Mutlu
	Günde bir defa		Oldukça Mutlu
	Daha sık (Günde birden fazla)		Aşırı Mutlu
			Tam Anlamlı Mutlu
27) Bir şeyi sakince tartışmak		32) Aşağıda belirtilen cümlelerden, ilişkinizin geleceği hakkında ne hissettiğinizi en iyi şekilde tanımlayan ifadeyi lütfen işaretleyiniz.	
	Hiçbir zaman		İlişkim asla başarılı olamayacak ve ilişkimin sürmesi için elimden gelen daha fazla şey yok.
	Ayda birden az		İlişkimin başarılı olması güzel olurdu, fakat ilişkimin yürümesi için su anda yaptıklarımın daha fazlasını yapmayı kabul etmiyorum.
	Ayda bir veya iki defa		İlişkimin başarılı olması güzel olurdu, fakat bunun için su anda yaptıklarımın daha fazlasını yapamam.
	Haftada bir veya iki defa		İlişkimin başarılı olmasını çok fazla istiyorum ve bunun için payıma düğeni yapacağım.
	Günde bir defa		İlişkimin başarılı olmasını çok fazla istiyorum ve bunun için elimden gelen her şeyi yapacağım.
	Daha sık (Günde birden fazla)		İlişkimin başarılı olmasını o kadar çok istiyorum ki, bunun için yapamayacağım hiçbir şey yoktur.
28) Bir iş üzerinde birlikte çalışmak			
	Hiçbir zaman		
	Ayda birden az		
	Ayda bir veya iki defa		
	Haftada bir veya iki defa		
	Günde bir defa		
	Daha sık (Günde birden fazla)		

Ek 5: Golombok-Rust Cinsel Doyum Ölçeği Kadın Formu

Golombok-Rust Cinsel Doyum Ölçeği-Kadın Formu

Aşağıda cinsel yaşamla ilgili sorular yer almaktadır. Her bir soru için "hiç bir zaman", "nadiren", "bazen", "çoğu zaman", "her zaman" şeklinde beş cevap şıkkı yer almaktadır. Sizden istenen kendi cinsel yaşamınızı göz önüne alarak soruları cevaplandırmanızdır.

Cevaplandırırken:

- Her soruyu dikkatle okuyunuz.
- Sorulan durumun son zamanlarda ne kadar sıklıkta ortaya çıktığını düşününüz.
- Söz konusu durumun ne kadar sıklıkla ortaya çıktığına karar verdikten sonra, o seçeneğin altındaki boş alanı işaretleyerek cevabınızı belirtiniz.
- Hiç bir soruyu cevapsız bırakmayınız.

Lütfen soruları içtenlikle ve dürüstçe cevaplandırmaya özen gösteriniz. Cevaplandırırken, başkalarının görüşlerini dikkate almadan, sadece kendi görüşünüzü belirtiniz.

Cevaplar :	Hiçbir Zaman	Nadiren	Bazen	Çoğu Zaman	Her Zaman
1. Cinsel yaşama karşı ilgisizlik duyar mısınız?	☐	☐	☐	☐	☐
2. Eşinize, cinsel ilişkinizle ilgili olarak nelerden hoşlanıp, nelerden hoşlanmadığınızı sorar mısınız?	☐	☐	☐	☐	☐
3. Bir hafta boyunca cinsel ilişkide bulunmadığınız olur mu? (adet günleri, hastalık gibi durumlar dışında)	☐	☐	☐	☐	☐
4. Cinsel yönden kolaylıkla uyarılır mısınız?	☐	☐	☐	☐	☐
5. Sizce, sizin ve eşinizin önsevişmeye (öpme, okşama gibi) ayırdığı zaman yeterli mi?	☐	☐	☐	☐	☐
6. Kendi cinsel organınızın, eşinizin cinsel organının girmeyeceği kadar dar olduğunu düşünür müsünüz?	☐	☐	☐	☐	☐
7. Eşinizle sevişmekten kaçınırmısınız?	☐	☐	☐	☐	☐
8. Cinsel ilişki sırasında doyuma (orgazma) ulaşabilir misiniz?	☐	☐	☐	☐	☐
9. Eşinize sarılıp, vücudunu okşamaktan zevk alırmısınız?	☐	☐	☐	☐	☐
10. Eşinizle olan cinsel ilişkinizi tatminkar bulur musunuz?	☐	☐	☐	☐	☐
11. Gerekirse rahatsızlık ve acı duymaksızın, parmağınızı cinsel organınızın içine sokabilir misiniz?	☐	☐	☐	☐	☐
12. Eşinizin cinsel organına dokunup, okşamaktan rahatsız olur musunuz?	☐	☐	☐	☐	☐
13. Eşiniz sizinle sevişmek istediğinde, rahatsız olur musunuz?	☐	☐	☐	☐	☐
14. Sizin için doyuma (orgazma) ulaşmanın mümkün olmadığını düşünür müsünüz?	☐	☐	☐	☐	☐

15. Haftada 2 defadan fazla cinsel birleşmede bulunur musunuz?	☐	☐	☐	☐	☐
16. Eşinize, cinsel ilişkinizle ilgili olarak, nelerden hoşlanıp, nelerden hoşlanmadığınızı söyleyebilir misiniz?	☐	☐	☐	☐	☐
17. Eşinizin cinsel organı, sizin cinsel organınıza rahatsızlık vermeden girebilir mi?	☐	☐	☐	☐	☐
18. Eşinizle olan cinsel ilişkinizde sevgi ve şefkatin eksik olduğunu hisseder misiniz?	☐	☐	☐	☐	☐
19. Eşinizin cinsel organınıza dokunup okşamasından zevk alırmısınız?	☐	☐	☐	☐	☐
20. Eşinizle sevişmeyi reddettiğiniz olur mu?	☐	☐	☐	☐	☐
21. Önsevişme sırasında eşiniz bızırınızı (kitoris) uyardığında doyuma (orgazm) ulaşabilir misiniz	☐	☐	☐	☐	☐
22. Sevişme boyunca, sadece cinsel birleşme için ayrılan süre sizin için yeterli mi?	☐	☐	☐	☐	☐
23. Sevişme sırasında yaptıklarınızdan tiksinti duyar mısınız?	☐	☐	☐	☐	☐
24. Kendi cinsel organınızın, eşinizin cinsel organının derine girmesini engelleyecek kadar dar olduğunu düşünür müsünüz?	☐	☐	☐	☐	☐
25. Eşinizin sizi sevip okşamasından hoşlanır mısınız?	☐	☐	☐	☐	☐
26. Sevişme sırasında cinsel organınızda ıslaklık olur mu?	☐	☐	☐	☐	☐
27. Cinsel birleşme anından hoşlanır mısınız?	☐	☐	☐	☐	☐
28. Cinsel birleşme anında doyuma (orgazma) ulaşır mısınız?	☐	☐	☐		

Ek 6: Golombok-Rust Cinsel Doyum Ölçeği Erkek Formu

Golombok-Rust Cinsel Doyum Ölçeği-Erkek Formu

Aşağıda cinsel yaşamla ilgili sorular yer almaktadır. Her bir soru için "hiç bir zaman", "nadiren", "bazen", "çoğu zaman", "her zaman" şeklinde beş cevap şıkkı yer almaktadır. Sizden istenen kendi cinsel yaşamınızı göz önüne alarak soruları cevaplandırmanızdır.

Cevaplandırırken:

Her soruyu dikkatle okuyunuz.

Sorulan durumun **son zamanlarda** ne kadar sıklıkta ortaya çıktığını düşününüz.

Söz konusu durumun ne kadar sıklıkla ortaya çıktığına karar verdikten sonra, o seçeneğin altındaki boş alanı işaretleyerek cevabınızı belirtiniz.

Hiç bir soruyu cevapsız bırakmayınız.

Lütfen soruları içtenlikle ve dürüstçe cevaplandırmaya özen gösteriniz. Cevaplandırırken, başkalarının görüşlerini dikkate almadan, sadece kendi görüşünüzü belirtiniz.

Cevaplar :	Hiçbir Zaman	Nadiren	Bazen	Çoğu Zaman	Her Zaman
1. Haftada 2 defadan fazla cinsel birleşmede bulunur musunuz?	☐	☐	☐	☐	☐
2. Eşinize, cinsel ilişkinizle ilgili olarak, nelerden hoşlanıp, nelerden hoşlanmadığınızı söyleyebilir misiniz?	☐	☐	☐	☐	☐
3. Cinsel yönden kolay uyarılır mısınız?	☐	☐	☐	☐	☐
4. Cinsel ilişki sırasında boşalmak için henüz erken olduğunu düşünürseniz, boşalmayı geciktirebilir misiniz?	☐	☐	☐	☐	☐
5. Eşinizle olan cinsel yaşamınızı tekdüze (monoton) buluyor musunuz?	☐	☐	☐	☐	☐
6. Eşinizin cinsel organına dokunup, okşamaktan rahatsız olur musunuz?	☐	☐	☐	☐	☐
7. Eşiniz sizinle sevişmek istediğinde, tedirgin ve endişeli olur musunuz?	☐	☐	☐	☐	☐
8. Cinsel organınızın, eşinizin cinsel organına girmesinden zevk alır mısınız?	☐	☐	☐	☐	☐
9. Eşinize, cinsel ilişkinizle ilgili olarak, nelerden hoşlanıp, nelerden hoşlanmadığınızı sorarmısınız?	☐	☐	☐	☐	☐
10. İlişki sırasında cinsel organınızın sertleşmediği olur mu?	☐	☐	☐	☐	☐
11. Eşinizle olan cinsel ilişkinizde sevgi ve şefkatin eksik olduğunu hissedersiniz?	☐	☐	☐	☐	☐
12. Eşinizin, cinsel organınıza dokunup okşamasından zevk alır mısınız?	☐	☐	☐	☐	☐
13. Cinsel birleşme sırasında erken boşalmayı engelleyebilir misiniz?	☐	☐	☐	☐	☐

14. Eşinizle sevişmekten kaçınır mısınız?	☐	☐	☐	☐	☐
15. Eşinizle olan cinsel ilişkinizi tatminkar buluyor musunuz?	☐	☐	☐	☐	☐
16. Önsevişme (öpme, okşama gibi) sırasında cinsel organınızın sertleştiği olur mu?	☐	☐	☐	☐	☐
17. Bir hafta boyunca cinsel ilişkide bulunmadığınız olur mu? (hastalık gibi durumlar dışında)	☐	☐	☐	☐	☐
18. Eşinizle karşılıklı mastürmasyon yapmaktan (kendinizi tatmin etmekten) zevk alır mısınız?	☐	☐	☐	☐	☐
19. Eşinizle sevişmek istediğinizde, ilişkiyi siz başlatır mısınız?	☐	☐	☐	☐	☐
20. Eşinizin sizi sevip okşamasından hoşlanır mısınız?	☐	☐	☐	☐	☐
21. İsteddiğiniz kadar sık cinsel ilişkide bulunur musunuz?	☐	☐	☐	☐	☐
22. Eşinizle sevişmeyi reddettiğiniz olur mu?	☐	☐	☐	☐	☐
23. Cinsel birleşme sırasında, cinsel organınızın sertliğini kaybettiği olur mu?	☐	☐	☐	☐	☐
24. Cinsel organınız, eşinizin cinsel organına girer girmez istemeden boşaldığınız olur mu?	☐	☐	☐	☐	☐
25. Eşinize sarılıp, vücudunu okşamaktan zevk alırmısınız?	☐	☐	☐	☐	☐
26. Cinsel yaşama karşı ilgisilik duyar mısınız?	☐	☐	☐	☐	☐
27. Cinsel organınız, eşinizin cinsel organına girmek üzereyken, istemeden boşaldığınız olur mu?	☐	☐	☐	☐	☐
28. Sevişme sırasında yaptıklarınızdan tiksinti duyar mısınız?					

ÖZGEÇMİŞ

İsmim Cansu Aslan. 14.06.1993 tarihinde Artvin ilinde doğdum. İlkokul, ortaokul ve liseyi Kocaeli ilinde okudum. 2012\2016 yılları arasında İstanbul Aydın Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Psikoloji bölümünde okudum. Lisans döneminde, İstanbul Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Hastanesi başta olmak üzere; Küçükçekmece Adliyesi, Halkalı Bahçeşehir Bosphorus City Anaokulu ve Kocaeli Devlet Hastanesinde klinik ve a dli s tajlar gör düm. Mezun olduğum yıl, Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal B ilimler Fakültesi K linik P sikoloji yüks ek lisans programına başladım. Yüksek lisans dönemindeki stajımı ise Kocaeli Derince Eğitim ve Araştırma Hastanesinin psikiyatri servisinde yaptım. Aynı zamanda 2016\2018 yılları arasında Ardanuç Engelsiz Yaşam Bakım ve Rehabilitasyon Merkezinde psikolog olarak görev yaptım.

İNTİHAL RAPORU

Cansu Aslan

ORIGINALITY REPORT

6%

SIMILARITY INDEX

4%

INTERNET SOURCES

4%

PUBLICATIONS

%

STUDENT PAPERS

PRIMARY SOURCES

1

dergipark.ulakbim.gov.tr

Internet Source

1%

2

www.tunaaajans.com

Internet Source

1%

3

OKAN FETTAHLIOĞLU, Ömer and AFŞAR, Alican. "Görünmez Tag Sahibi İnsanların Kurumsal Özgeci Davranışlarla Orgütsel Özdeşleşmeye Ulaşma Yolları", Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, 2017.

Publication

1%

4

istanbulsaglik.gov.tr

Internet Source

<1%

5

Norasrudin Sulaiman, Norizan Mohd Rashid, Rahmat Adnan, Mastura Misdan. "Body composition of Malaysian male futsal players based on playing position", 2011 IEEE Colloquium on Humanities, Science and Engineering, 2011

Publication

<1%

6	ÖĞÜT, Adem and KAPLAN, Metin. "Otel işletmelerinde etiksel iklim algılamaları ile örgütsel bağlılık arasındaki ilişkinin analizi: Kapadokya örneği", TUBITAK,2011. Publication	<1%
7	sosyalarastirmalar.com Internet Source	<1%
8	www.aorhan.com Internet Source	<1%
9	www.openaccess.hacettepe.edu.tr:8080 Internet Source	<1%
10	www.slideshare.net Internet Source	<1%
11	earsiv.beykent.edu.tr:8080 Internet Source	<1%
12	Lina arnait, Aura Arlauskien, Irena Deveikyt Stanislava Maiktnien, ydr Kadiulien. "Chapter 1 Intercropping of Pea and Spring Cereals for Weed Control in an Organic Farming System", InTech,2012 Publication	<1%
13	Vogt, Lutz, W. Banzer, I. Bayer, D. Schmidtbleicher, and F. Kerschbaumer. "Overground and walkway ambulation with unilateral hip osteoarthritis: comparison of step length asymmetries and reproducibilityof	<1%

treadmill mounted force plate readings", Physiotherapy Theory and Practice, 2006.

Publication

14	cijeonline.com Internet Source	<1%
15	www.noktafrm.net Internet Source	<1%
16	www.insulapsikoloji.com Internet Source	<1%
17	hemsirelikhizmetleri.beun.edu.tr Internet Source	<1%
18	psikoloji.ege.edu.tr Internet Source	<1%
19	www.istanbulsaglik.gov.tr Internet Source	<1%
20	yasalarimizburada.blogspot.com Internet Source	<1%
21	sbedergi.gumushane.edu.tr Internet Source	<1%
22	library.cu.edu.tr Internet Source	<1%
23	BİROĞUL KATANALP, Hülya and DENİZ, Mehmet Engin. "Farklı Branş Öğretmenlerinin Akademik İyimserlikleri ile Mesleki Benlik	<1%

Saygılarının İncelenmesi", Öğretmen Eğitimi Akademisi-
Maya Akademi, 2017.

Publication

-
- 24 ÇALIŞKANA, Abdullah and ÜLKÜ PEKKAN*, Nazmiye. <1%
"Psikolojik Sermayenin İşe Yabancılaşmaya Etkisinde Örgütsel
Destegin ", Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi,2017.
Publication

-
- 25 TURAN, Haldun. "ÜRETİM YÖNETİMİNDE PERSONELİN <1%
DEĞİŞİME AÇIKLIK VE YENİLİKÇİLİK ", Mersin Üniversitesi
Eğitim Fakültesi,2017.
Publication

-
- 26 www.ktu.edu.tr <1%
Internet Source

-
- 27 SARI, Hatice Yıldırım, ALTIPARMAK, Saliha, SALMAN, Filiz, <1%
COŞKUN, Hatice, KARAYEL, Havva, BİLGİN, Nurcan,
ÖZTÜRK, Hilal and BAHÇECİ, Banu. "RELATIONSHIP
BETWEEN LIFE SATISFACTION, HEALTH STATUS, SOCIAL
SUPPORT, STRESS MANAGEMENT AND
SOCIODEMOGRAPHIC VARIABLES IN MOTHERS OF
CHILDREN WITH INTELLECTUAL DISABILITY", BİNS Medya,
2012.
Publication

-
- 28 www.turkis.org.tr

Internet Source

<1%

29 POLATCI, Sema, ARDIÇ, Kadir and TÜRKAN, Gülçin. "Bağlılık Boyutlarının Tükenmişlik Boyutları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi", Celal Bayar Üniversitesi İİBF,2014.

Publication

<1%

30 KİTİŞ, Ali and KAYIHAN, Hülya. "Hemiplejik serebral paralizili çocuklarda johnstone basınç splintleri ile EMG biofeedback uygulamasının karşılaştırılması", Türkiye Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Derneği,2010.

Publication

<1%

31 www.ide.konya.edu.tr

Internet Source

<1%

32 egitim.nef.balikesir.edu.tr

Internet Source

<1%

33 KALKAN, Melek and ERSANLI, Ercümen. "Bilişsel-Davranışçı Yaklaşım Dayalı Evlilik İlişisini Geliştirme Programının Evli Bireylerin Evlilik Uyumuna Etkisi", İletişim Hizmetleri, 2008.

Publication

<1%

34 TAYSI, Ebru. "Evlilikte bağışlama: Evlilik uyumu ve yüklemelerin rolü", Türk Psikologlar Derneği, 2010.

<1%

Publicat ion

35

www.nevoku.com

Int ernet Source

<1%

36

ÖNGEL ATAR, Ayça, YALÇIN, Özhan, UYGUN, Ersin, ÇİFTÇİ DEMİRCİ, Arzu and ERDOĞAN, Ayten. "Madde Kullanım Bozukluğu Olan Ergenlerde Aile İşlevlerinin, Çift Uyumunun ve Anne Baba Tutumunun Değerlendirilmesi", Türk Nöropsikiyatri Derneği/Turkish Neuropsychiatric Society,2016.

Publicat ion

<1%

37

CETİŞLİ EGELİOĞLU, Nuray, SERÇEKUŞ, Pınar and OĞUZ, Nevin. "Primer in fertil kadınlarda cinsel doyum ve çift uyumu", Sade Ajans,2014.

Publicat ion

<1%

38

www.cetad.org.tr

Int ernet Source

<1%

39

KAYA, Asuman, YÜKSEL, Erkan and Öğüt, Pelin. "Sağlık haberlerinde "Mucize tedavi"ler", TUBITAK,2011.

Publicat ion

<1%

40

media.directio.it

Int ernet Source

<1%

41

libfeconuii.files.wordpress.com

Int ernet Source

<1%

- 42 TUNA AKBAŞ, Ayşen and BOYLU, Yasin. "Algılanan Örgütsel Destek ve İşe İlişkin Duyuşsal İyi Oluş Halinin Üretkenlik Karşıtı İş Davranışları Üzerine Etkileri: Hizmet Sektöründe Bir Araştırma1", Melih Topaloğlu, 2016.
Publicat ion <1%
-
- 43 GÖKSEL, Aykut and TOMRUK, Zeynep. "AKADEMİSYENLERDE STRES KAYNAKLARI İLE STRESLE BAŞA ÇIKMADA VE STRES DURUMUNDA GÖSTERİLEN DAVRANIŞLARIN İLİŞKİSİ", Akademisyenler Birliği,2016.
Publicat ion <1%
-
- 44 ÇINAROGLU, Songül and SAH <1%
Publicat ion
-
- 45 Ramazan KONKAN, Meltem BAYRAK, Oya Güçlü GÖNÜLLÜ, Ömer ŞENORMANCI, Mehmet Z. SUNGUR. "Vajinusmuslu Kadınlarda Cinsel İşlev Ve Doyum / Sexual Function AndSatisfaction of Women With Vaginismus", Dusunen Adam: The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences,2012
Publicat ion <1%
-
- 46 ÇELİK, Eyüp. "EVLİLİK HOŞNUTSUZLUĞU ÖLÇEĞİNİN TÜRKÇEYE UYARLANMASI: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİKÇALIŞMASI", <1%

Erzincan Üniv. Fen Edebiyat Fak. Türk Dili ve Edebiyatı Bl.,
2013.

Publication

47 Gadi Zerach. "Posttraumatic Symptoms, Marital Intimacy,
Dyadic Adjustment, and Sexual Satisfaction among Ex-
Prisoners of War", Journal of Sexual Medicine,04/2010

Publication

<1%

48 AY, Ebru and BALOĞLU UĞURLU, Nihal. "SOSYAL BİLGİLER
ÖĞRETMEN ADAYLARININ BİLİŞÜSTÜ ÖĞRENME
STRATEJİLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE GÖRE
İNCELENMESİ", Erzincan Üniv. Fen Edebiyat Fak. Türk Dili ve
Edebiyatı Bl.,2016.

Publication

<1%

Excludequotes

On Excludebibliography

On

ETİK KURUL ONAYI

BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU

10.10.2018

Sayın Doç. Dr. İrem Erdem Atak

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na yapmış olduğunuz YDÜ/SB/2018/181 proje numaralı ve **“Çocuklu ve Çocuksuz Çiftlerin Evlilik Uyumu Çift Uyumu ve Cinsel Doyumlarının Karşılaştırılması”** başlıklı proje önerisi kurulumuzca değerlendirilmiş olup, etik olarak uygun bulunmuştur. Bu yazı ile birlikte, başvuru formunuzda belirttiğiniz bilgilerin dışına çıkmamak suretiyle araştırmaya başlayabilirsiniz.

Doçent Doktor Direnç Kanol

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Raportörü

A handwritten signature in cursive script, reading 'Direnç Kanol'.

Not: Eğer bir kuruma resmi bir kabul yazısı sunmak istiyorsanız, Yakın Doğu Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na bu yazı ile başvurup, kurulun başkanının imzasını taşıyan resmi bir yazı temin edebilirsiniz.

